

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra biologie

Zuzana Filipová

IV. ročník – prezenční studium

obor: německý jazyk – přírodopis

SOUČASNÁ SITUACE VÝUKY PĚSTITELSTVÍ NA 2. STUPNI ZŠ

Diplomová práce

Vedoucí práce: Ing. Pavlína Škardová

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 1. 4. 2010

.....

Zuzana Filipová

Poděkování

Děkuji Ing. Pavlíně Škardové za odborné vedení práce a poskytování rad, dále učitelům základních škol, u nichž jsem prováděla dotazníkové šetření a také Bc. Dušanu Ferákovi za jeho podporu.

Obsah

Úvod	5
1 Cíl práce.....	6
2 Metodika práce	7
3 Cíl a obsah Pěstitelství.....	9
4 Pěstitelství ve vzdělávacích programech.....	10
4.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	10
4.2 Vzdělávací program Základní škola	14
5 Mezipředmětové vztahy	15
6 Prostorové možnosti výuky Pěstitelství.....	17
6.1 Školní zahrada.....	17
6.2 Přírodní učebna	18
6.3 Přírodní zahrada.....	19
6.4 Odborná pracovna.....	20
7 Bezpečnost a hygiena práce na školním pozemku	21
7.1 Hygiena práce	21
7.2 Bezpečnost práce	21
8 Historie školních zahrad	22
9 Charakteristika okresu Šumperk.....	25
9.1 Obecná charakteristika.....	25
9.2 Geologické a půdní poměry	25
9.3 Klimatické poměry	26
9.4 Přehled firem šumperského okresu	27
10 Charakteristika škol	28
10.1 Základní škola Hradišín	28
10.2 Základní škola Libina	35
10.3 Základní škola Bludov	42
10.4 Základní škola Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15.....	48
10.5 Základní škola Zábřeh, Školská 406/11.....	54
10.6 Základní škola Ruda nad Moravou	61
10.7 Základní škola Štítý	68
10.8 Základní škola Mohelnice, Vodní 27.....	74
10.9 Základní škola Mohelnice, Mlýnská 1	81
10.10 Základní škola Loštice	88
10.11 Základní škola Šumperk, Šumavská 21	95
11 Vztah žáků k předmětu Pěstitelství.....	100
12 Přehled pěstovaných rostlin.....	105
12.1 Pokojové rostliny	105
12.2 Zelenina	106
12.3 Okrasné rostliny	108
12.4 Léčivé rostliny	109
12.5 Skalničky	109
12.6 Ovocné dřeviny a byliny.....	110
13 Seznam chovaných živočichů.....	111
14 Diskuze.....	112
Závěr	113
Seznam použité literatury	115
Přílohy	
Anotace	

Úvod

Rychlost vývoje společnosti se odráží nejen v technice, vědě, zdravotnictví, hospodářství, ale i ve školství a tím pádem také ve výuce Pěstitelství. Již dávno je pryč doba, kdy ke každému stavení na vesnici patřil obrovský lán pole a velký sad a děti byly od útlého věku zvyklé pomáhat rodičům s nejrůznějšími pracemi, které bylo nutno od jara do podzimu na poli a na zahradě vykonat. Dnešní uspěchaná doba s sebou přináší i to, že jen málokteré dítě ví, jak se přesazují květiny nebo jak se správně drží rýč či motyka. Tyto činnosti a mnoho jiných byly, a na některých školách stále jsou, náplní Pěstitelství. Pěstitelství bylo úzce spjato s pracovním vyučováním, kde se tyto věci mohly děti naučit nebo se v nich zdokonalit. Dnes se od výuky Pěstitelství upouští a to buď z důvodů finančních, nebo prostorových, protože plocha školního pozemku bude poskytnuta ke stavebním účelům. To je jeden z důvodů, proč jsem si vybrala právě takové téma diplomové práce. Chtěla jsem zjistit, jak na tom byly základní školy s výukou Pěstitelství dříve a jak na tom jsou nyní.

1 Cíl práce

Cílem mé diplomové práce bylo navštívit minimálně 10 základních škol v okrese Šumperk a zjistit rozsah vyučovacích hodin předmětu Pěstitelství v jednotlivých ročnících na 2. stupni, materiální vybavení a prostorové možnosti pro výuku předmětu, jaké plodiny se nejčastěji pěstují v interiérech a nejbližším okolí základních škol a jestli se na školách vyskytují zástupci fauny. Dalším úkolem bylo prověřit, jakým způsobem se udržuje pozemek v době letních prázdnin, jaké činnosti žáci vykonávají v Pěstitelství v zimním období a jak se zužitkují plodiny vypěstované na školním pozemku. Rovněž bylo zjišťováno, zda a jakou měrou se základní školy zapojují do ekologických aktivit, jestli mají žáci možnost účastnit se školy v přírodě či různých exkurzí.

Součástí práce je anonymní dotazník určený žákům jednotlivých ročníků, který má za úkol zjistit zájem žáků o předmět Pěstitelství.

2 Metodika práce

Před samotným započítím diplomové práce jsem si nejdříve shromáždila literaturu týkající se Pěstitelství, kterou jsem pečlivě prostudovala.

Poté jsem elektronickou formou kontaktovala ředitele jednotlivých škol v okrese Šumperk a požádala je o umožnění dotazníkového šetření mezi žáky 2. stupně a řízeného rozhovoru s vyučujícím předmětu.

Bylo mi umožněno navštívit 11 základních škol. Po předchozí domluvě s řediteli škol jsem se na každé základní škole setkala s vyučujícím předmětu Pěstitelství a metodou řízeného rozhovoru (viz. Příloha č. 4) jsem zjišťovala informace týkající se předmětu (např. hodinová dotace, vybavení pro výuku), pozemku, rostlin pěstovaných na pozemku, v okolí školy i v interiéru budovy. Druhou použitou metodou byly anonymní dotazníky, které byly předloženy žákům 2. stupně. Pomocí nich jsem zkoumala vztah a zájem žáků k předmětu Pěstitelství. Dotazníky byly sestaveny na základě publikace „Metody pedagogického výzkumu“ od prof. PhDr. Miroslava Chrásky, CSc. V dotaznících jsem použila polozavřené a výčtové položky. K ověření vztahu mezi první a třetí položkou jsem použila test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Pro dotazníkové šetření na základních školách byly vytvořeny dva typy dotazníků. První typ dotazníku byl předložen žákům základních škol, na kterých se Pěstitelství vyučuje (viz. Příloha č. 5) a druhý typ byl určen žákům, na jejichž škole se Pěstitelství nevyučuje (viz. Příloha č. 6). Z časových důvodů nebylo možné dostavit se osobně do každé vyučovací hodiny. Po domluvě s vyučujícím bylo sjednáno, že dotazníky během určité doby žákům rozdá a poté mi je předá.

Následně jsem všechny dotazníky statisticky vyhodnotila a ze zjištěných dat vyvodila závěry. K vyhodnocování dotazníků jsem použila čárkovací metodu a údaje do grafů jsem zpracovávala na základě absolutních a relativních četností. Ke grafickému zpracování dat jsem použila počítačový program Microsoft Office Excel 2003. V průběhu dotazníkového šetření ve školním roce 2008/2009 se 6. a 7. ročníky vzdělávaly již podle nového Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a 8. a 9. ročníky ještě podle Vzdělávacího programu Základní škola. Z této skutečnosti jsem při psaní diplomové práce vycházela.

Součástí diplomové práce jsou i vybrané fotografie z navštívených základních škol, které dokladují situaci Pěstitelství na základních školách v šumperském okrese.

Botanická nomenklatura pěstovaných rostlin byla sjednocena podle [5, 6, 7, 12, 16, 22] a zoologická nomenklatura chovaných živočichů podle [8, 14, 18, 19, 29].

Grafická úprava diplomové práce byla zpracována dle knihy „Jak psát diplomové a závěrečné práce“ [9].

Pokud není uvedeno jinak, jsou obrázky, grafy a fotografie mým osobním vlastnictvím.

U některých citací zdrojů v seznamu použité literatury chybí některé údaje. Několik knižních publikací nemá uvedeno ISBN a to z toho důvodu, že publikace vydané do roku 1990 nemusí ISBN mít. Citace elektronických zdrojů nejsou většinou úplné. Důvodem je skutečnost, že povinné údaje nejsou na webových stránkách dohledatelné.

3 Cíl a obsah Pěstitelství

Pěstitelství bylo v dřívějších dobách nedílnou součástí vyučování na všech základních školách. V dnešní době výuka Pěstitelství na většině našich škol upadá a jen školy s dlouholetou tradicí výuky tohoto předmětu se aktivně starají o jeho zachování v osnovách.

Jedním z hlavních cílů Pěstitelství je, aby žáci získali povědomí o základních agrotechnických postupech. Pěstitelství přispívá k rozvoji dovedností, návyků a k získání vědomostí o základech pěstování zeleniny, okrasných a léčivých rostlin a polních plodin. Žáci se v Pěstitelství učí o vzniku a zpracování půdy a způsobech, jak docílit její vyšší úrodnosti. Dozívají se o pěstování a množení pokojových rostlin a ovocných dřevin; možnostech využití a uskladnění zeleniny, ovoce a léčivých rostlin; chorobách rostlin a možnostech boje proti nim; rozdělení, pěstování a využitelnosti obilovin, ovocných dřevin; plevelech; aranžování rostlin; chovatelských nárocích některých živočichů a nově získávají informace o tvorbě a ochraně životního prostředí [4].

Pěstitelství může mít na vývoj žáka pozitivní vliv. Na rozdíl od teoretických předmětů mají i méně nadaní žáci možnost v kolektivu vyniknout. Žáci jsou většinou při práci na pozemku rozdělení do skupin, což má kladný vliv na rozvoj kolektivního cítění. Vykonaná práce není pouze dílem jednotlivce, ale je za ni zodpovědná celá skupina. Žáci se učí pečlivosti, svědomitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Péče o rostliny, jejich aranžování a vytváření dekorací z okrasných rostlin přispívá k rozvoji estetického cítění.

Kontaktem s živou přírodou si žák uvědomuje důležitost životního prostředí a nutnost jeho ochrany, neboť příroda je nedílnou součástí života každého člověka.

Fyzická činnost vede k rozvoji motorických schopností. Žák se učí pracovat s různými nástroji, čímž se zdokonaluje jeho zručnost, obratnost a jemná motorika.

V rámci Pěstitelství dochází k častému střídání aktivit a pracovišť, což výraznou měrou přispívá ke zvýšení adaptability žáka. Tato skutečnost může žáka pozitivně ovlivnit v úspěšném začlenění do budoucího pracovního procesu [31].

4 Pěstitelství ve vzdělávacích programech

4.1 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let byl na státní a školní úrovni zaveden ve školním roce 2003/2004. Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) představují státní úroveň kurikulárních dokumentů. Tyto dva programy se od sebe liší tím, že Národní program vzdělávání vymezuje počáteční vzdělávání jako celek, kdežto RVP vymezují závazné rámce vzdělávání pro předškolní, základní a střední vzdělávání zvlášť. Školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), podle kterých probíhá vzdělávání na jednotlivých školách, představují školní úroveň.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV) je v platnosti od 1. září 2005. RVP ZV klade důraz na klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a na uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě [39].

4.1.1 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence lze definovat jako „*souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti*“ [39]. Klíčové kompetence se vzájemně propojují a jsou výsledkem celkového procesu vzdělávání. Veškeré aktivity a činnosti, které se ve škole uskutečňují, by měly směřovat k jejich utváření a rozvíjení. Rozlišujeme kompetence k učení, řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální, pracovní a občanské.

V rámci Pěstitelství si žák osvojuje:

➤ kompetence k učení:

- samostatně pozoruje a experimentuje, výsledky posuzuje a vyvozuje z nich závěry
- vyhledává a třídí informace

➤ kompetence k řešení problémů:

- vnímá a chápe nejrůznější problémové situace ve škole a mimo ni
- samostatně řeší problémy a správnost řešení ověřuje v praxi

➤ kompetence komunikativní:

- vyjadřuje se logicky a souvisle
- naslouchá druhým lidem, zapojuje se do diskuzí

- kompetence sociální a personální:
 - aktivně spolupracuje ve skupině, podílí se na tvorbě pravidel práce, ovlivňuje kvalitu společné práce
 - podílí se na upevňování mezilidských vztahů, poskytuje pomoc nebo o ni sám požádá
 - spolupracuje s ostatními při řešení úkolů, oceňuje zkušenosti jiných lidí

- kompetence občanské:
 - uvědomuje si svoje práva a povinnosti ve škole a mimo školu
 - rozhoduje se zodpovědně v krizových situacích a v situacích, které ohrožují zdraví člověka a poskytuje postiženému první pomoc, pokud je to v jeho silách
 - rozumí ekologickým souvislostem a problémům
 - činí rozhodnutí v zájmu trvale udržitelného rozvoje

- kompetence pracovní:
 - dodržuje zásady a pravidla bezpečnosti práce s materiály a vybavením
 - získané znalosti a zkušenosti používá v zájmu vlastního rozvoje
 - k výsledkům pracovní činnosti přistupuje z hlediska ochrany vlastního zdraví a zdraví ostatních lidí a ochrany životního prostředí [39].

4.1.2 Průřezová témata

Průřezová témata v RVP ZV tvoří povinnou součást základního vzdělávání a představují okruhy aktuálních problémů současnosti. Účinnost průřezových témat zajišťuje propojenost se vzdělávacími obsahy jednotlivých oborů a s obsahem dalších činností žáků.

V rámci Pěstitelství můžeme využít především průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Osobnostní a sociální výchova

Principem průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova je utváření a rozvíjení praktické životní dovednosti každého žáka. Vztah tématu Osobnostní a sociální výchova ke vzdělávací oblasti Člověk a svět práce je založen na zlepšování spolupráce a komunikace v týmu a různých pracovních situacích.

Průřezové téma se podílí na:

- utváření pozitivních mezilidských vztahů mezi žáky ve třídě i mimo ni
- rozvoji dovedností pro spolupráci
- uvědomění si hodnoty různosti lidí, přístupů k řešení problémů

Environmentální výchova

Pomocí průřezového tématu Environmentální výchova pochopí žák složitost vztahů vznikajících mezi člověkem a životním prostředím. Environmentální výchova směřuje žáka k aktivní ochraně a utváření životního prostředí a podílí se na vytváření hodnotové orientace žáka. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se realizuje pomocí konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Jeho prostřednictvím mají žáci možnost poznávat význam nejrůznějších profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Průřezové téma se podílí na:

- pochopení souvislostí v biosféře, vztahů člověka a prostředí a důsledků lidské činnosti na životní prostředí
- porozumění problémům na lokální a globální úrovni
- utváření znalostí, dovedností a návyků důležitých pro žádoucí jednání člověka ve vztahu k životnímu prostředí a trvale udržitelnému rozvoji
- zlepšování schopnosti vyjadřovat se k problémům životního prostředí a obhajování svých názorů a postojů
- rozvoji vnímavého přístupu k přírodě
- podporování aktivity, tvořivosti, tolerance, vstřícnosti a ohleduplnosti k životnímu prostředí

Předmět *Pěstitelské práce a chovatelství* je jedním z tematických celků vzdělávacího oboru Člověk a svět práce, který je na 2. stupni povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a je vhodné jej zařadit do vyšších ročníků 2. stupně, protože je zaměřen na výběr povolání. Minimální časová dotace vzdělávacího oboru Člověk a svět práce činí 3 hodiny týdně na 2. stupni základního vzdělávání. Předmět zahrnuje několik témat, kterými jsou: základní podmínky pro pěstování, zelenina, okrasné rostliny, ovocné rostliny, léčivé rostliny a koření, chovatelství.

Očekávané výstupy vymezují úroveň, které mají žáci prostřednictvím učiva dosáhnout. Dle RVP ZV žák volí pracovní postupy vhodné pro pěstování vybraných rostlin, pěstuje a následně využívá květiny k výzdobě interiéru, používá vhodné pracovní pomůcky a pravidelně

provádí jejich údržbu, prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu s těmito zvířaty, dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce, technologickou kázeň a poskytne první pomoc při úrazu (i úrazu způsobeného zvířaty) [39].

Tab. 1. Obsah vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce* [39]

<i>1. stupeň</i>	<i>2. stupeň</i>
Práce s drobným materiálem	Práce s technickými materiály
Konstrukční činnosti	Design a konstruování
Pěstitelské práce	Pěstitelské práce a chovatelství
Příprava pokrmů	Provoz a údržba domácnosti
	Příprava pokrmů
	Práce s laboratorní technikou
	Využití digitálních technologií
	Svět práce

4.2 Vzdělávací program Základní škola

Vzdělávací program Základní škola byl schválen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky 30. 4. 1996 a platnosti nabyl 1. 9. 1996.

Na základních školách, na kterých dobíhá vzdělávání podle Vzdělávacího programu Základní škola, se Pěstitelství vyučuje v rámci předmětu Praktické činnosti. Minimální hodinová dotace předmětu je 1 hodina týdně. V 7.-9. ročníku může být Pěstitelství zařazeno jako volitelný předmět a o jeho zařazení rozhoduje ředitel školy s ohledem na vzdělávací potřeby žáků a pedagogické záměry školy. Nutné je také brát zřetel na pěstitelské podmínky školy a vybavení školy pro výuku předmětu. Pěstitelství v sobě zahrnuje několik témat, kterými jsou: Pěstitelství ve vztahu k životnímu prostředí, zelenina, okrasné rostliny, polní plodiny a ovocné rostliny, léčivé rostliny a koření. Jako rozšiřující učivo může učitel zařadit pěstitelský pokus (závisí také na podmínkách školy) nebo vysazení alespoň jednoho keře a stromu během školní docházky každého žáka. Jako alternativní a doplňující učivo je vhodné zařadit chovatelství.

Z Pěstitelství by si měl žák odnést poznatky a dovednosti, které může uplatnit nejenom doma, ale i ve svém budoucím povolání. Žák by měl proto zvládnout jednoduché práce na zahradě, při pěstování okrasných rostlin ve svém okolí, správně ošetřit pokojové rostliny a vhodně využívat rostliny v interiéru (aranžování). Dále by měl umět zorganizovat a naplánovat svou pracovní činnost, při níž by měl dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany, hygienu práce a technologickou kázeň, správně zacházet s nářadím a také ho umět vhodně ošetřovat a ukládat a měl by v místě svého bydliště, školy a okolí projevit kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí [11].

Tab. 2. Tematické celky předmětu Praktické činnosti [11]

<i>1. stupeň</i>	<i>2. stupeň</i>
Práce s drobným materiálem	Práce s počítačem
Práce s modelovací hmotou	Pěstitelství
Práce s papírem a kartonem	Práce s technickými materiály
Práce s textilem	Elektrotechnika kolem nás
Práce montážní a demontážní	Provoz a údržba domácnosti
Lidové zvyky, tradice a řemesla	Příprava pokrmů
Pěstitelské práce	Svět práce
U nás doma	

5 Mezipředmětové vztahy

Pěstitelství zaujímá mezi ostatními předměty významné postavení, protože se v něm dá uplatnit celá řada mezipředmětových vztahů. Při probírání nového učiva žáci navazují na již dříve získané poznatky z dalších předmětů, především z těch přírodovědných. Mezipředmětové vztahy mohou žáci uplatnit při praktických činnostech, při upevňování vědomostí a dovedností (hlavně v Přírodopise) a při exkurzích do nejrůznějších firem podnikajících v zemědělství [31].

Příklady mezipředmětových vztahů:

Přírodopis – na pozemku lze aplikovat znalosti o půdě, půdním profilu; stavbě rostlinného těla; klíčení semen (žáci zkoumají vlivy, které urychlují nebo naopak zpomalují klíčení semen); různých druhů stromů, květin a plodin (žáci se učí poznávat apod.).

Ekologie – v rámci Ekologie si mohou žáci na pozemku vyzkoušet pokusy (např. zjišťují dobu rozkladu různých materiálů v půdě (např. plastová láhev, sklo, papír, hliník); zkoumají strukturu půdy; sledují průběh fotosyntézy v závislosti na měnících se podmínkách apod.).

Výtvarná výchova – rostlinný materiál z pozemku slouží k vytvoření zátiší s ovocem či zeleninou, v jarním období žáci kreslí na pozemku kvetoucí stromy; jako dekorace k výrobě obrazu nebo přání slouží semena z vypěstovaných rostlin; na podzim žáci sbírají v sadu listy dřevin, z nichž vyrábějí dekorace nebo obrazy.

Chemie – na pozemku lze uplatnit znalosti o hnojivech; o určování pH a propustnosti půdy.

Fyzika - zkoumání vlivu gravitace na rostliny.

Matematika – matematické poznatky lze využít při výsadbě předpěstovaných rostlin a stanovování počtu semen; při výměře pozemku; při ředění hnojiv je důležité umět pracovat s poměry mezi veličinami.

Praktické činnosti – podíl žáků na opravě nářadí, které používají při práci na pozemku; výroba budek pro ptáky, které umísťují na ovocné stromy na pozemku.

Občanská výchova – diskutování o globálních problémech světa (např. nedostatek potravin, problém pitné vody).

Biologie člověka – vliv zeleniny a ovoce na orgánové soustavy člověka (např. rajčata obsahují antioxidanty, ovoce a zelenina jsou důležitým zdrojem vlákniny, která podporuje peristaltiku střev), diskuze o zdravém životním stylu.

Hudební výchova – názvy květin, některých druhů zeleniny objevíme i v našich lidových písních (např. Šla Nanynka do zelí, Okolo Hradce, Já mám koně vraný).

Zeměpis – sledování rozvoje zemědělství v jiných částech světa.

Český jazyk - Pěstitelství má pozitivní vliv na rozvoj řečových dovedností (žáci dokáží pojmenovat pracovní postupy (katrování, řízkování) a druhy plodin, které na pozemku pěstují (mangold, ačokča)) a na zlepšení komunikace ve skupině.

Vaření – zeleninu a ovoce vypěstované na pozemku lze využít k přípravě pokrmů ve cvičné kuchyni; pokud na pozemku pěstují byliny, vyzkouší si žáci přípravu bylinných čajů a jejich následnou degustaci.

6 Prostorové možnosti výuky Pěstitelství

Některé předměty lze vyučovat pouze v kmenových učebnách. Naproti tomu má vyučující předmětu Pěstitelství více možností, kde výuku uskutečnit.

6.1 Školní zahrada

Školní zahrada je jedna z nejčastějších možností, kde může vyučující realizovat výuku Pěstitelství.

Zařízení školní zahrady

Školní zahrada by měla být umístěna v těsné blízkosti školy, aby žáci nemuseli dlouze přecházet ze školy na pozemek. Tím se podstatně ušetří čas. Tato skutečnost se samozřejmě odvíjí od prostorových možností školy.

Pozemek by měl být situován tak, aby na něj dopadaly sluneční paprsky několik hodin denně. V blízkosti pozemku nebo přímo na něm by měl být vodní zdroj (např. vrtaná studna, vodovodní řád), aby měli žáci možnost se v případě potřeby umýt. K zalévání rostlin je nejlepší voda měkká (dešťová), proto je vhodné umístit na pozemek cisternu, sud nebo jinou sběrnou nádobu na vodu. Další kritéria nejsou již tak závazná – pozemek by měl být chráněn před větrem a nacházet se v příjemném prostředí. Každý pozemek by měl být oplocen, aby byl oddělen od sousedních pozemků a chráněn před vandaly. Plot může být buď zděný, laťový nebo drátový, případně živý. Optimální tvar pozemku je obdélníkový, ale ani tvar kruhu či jiný tvar není na závadu.

Doporučuje se, aby středem pozemku vedla jedna hlavní cesta alespoň 2 m široká. Širší cesta je vhodnější pro snadnější dovoz materiálu k pozemku a pro potřebu seskupování žáků za účelem odborného výkladu.

Ke každé školní zahradě by měl patřit kompost. Pro kompost platí následující zásady:

- kompost nesmí být umístěn na přímém slunci, vhodnější je polostín.
- kompost by měl být vysoký asi 1 m a vedle něj by měl být dostatek místa pro přeházení.
- kompost je dobré občas polévat vodou (nebo i močůvkou) a zrýt.

Na většině školních zahrad se nachází také pařeniště. Jeho velkou výhodou je, že nemusí být pod stálým dohledem a rostliny pěstované v pařeništi se ani v teplých měsících nespálí.

Školní zahrada by měla mít 4 části:

- ovocnou část
- zelinářskou část
- květinářskou část
- botanickou část

Do blízkosti vodního zdroje je vhodné umístit zelinářskou část, na nejslunnější místo by měla být situována ovocná část a u plotu je vhodné vysadit keře [15].

Význam školní zahrady

Současné školní zahrady plní jinou funkci, než tomu bylo v dřívějších dobách. Tehdy měly zahrady za úkol u dětí rozvíjet smysl pro zahradničení, štěpařské, zelinářské a květinářské vědomosti a naučit žáky uvědomovat si krásu okolního prostředí. Městské děti mohly ve školní zahradě trávit svůj volný čas (viz. Příloha č. 3) [25]. Dnes mají školní zahrady význam především z hlediska estetického.

6.2 Přírodní učebna

Charakteristika přírodní učebny

Základní školy, které si dosud ponechaly školní zahradu, uvažují v současné době o jejím přebudování na přírodní učebnu. Často však lidé nevědí, jaký je rozdíl mezi přírodní učebnou a školní zahradou.

„Přírodní učebnou nazýváme školní zahradu uzpůsobenou k výuce nejrůznějších vyučovacích předmětů „pod širým nebem“ prostřednictvím tvořivých a komunikativních metod tak, aby žáci získávali povědomí o složitosti a podmíněnosti dějů v přírodě, krajině i na poli na základě vlastní přímé zkušenosti, prožitků ze zdarů i nezdarů vlastních pokusů a pozorování“ [2].

Kromě již výše zmíněných funkcí může přírodní učebna plnit ještě další, neméně významné funkce. Žáci v zahradě získávají dovednosti, jež někteří z nich využijí v budoucím životě. Školní zahrada je také vhodným místem pro pozorování vztahů mezi organismy a uplatnění mezipředmětových vztahů. Získané teoretické znalosti mají žáci možnost si ověřit v praxi a tím si je také lépe zapamatovat. V zahradě může vyučující realizovat projektové vyučování, organizovat sezónní výstavy přístupné i veřejnosti. Výuka uskutečněná v přírodě přispívá ke zlepšování vztahů mezi žáky a tím dochází i ke stmelování třídy jako celku. Přírodní učebna by měla sloužit žákům k odpočinku a relaxaci a žáci by se jejím prostřednictvím měli naučit chovat se ohleduplně k přírodě [2].

Vybavení přírodní učebny

Klasickým technickým vybavením přírodní učebny jsou lavičky pro žáky, případně stolky pro psaní. Samozřejmostí je i nářaďovna, do které lze ukládat nářadí a jiné pomůcky. Vhodný je také přístřešek, který poslouží za nepříznivého počasí nebo i k venkovnímu vyučování.

Zahrada nevznikne za jeden školní rok, k jejímu utváření dochází postupně a žáci se významnou měrou podílejí na jejím vzniku. Přicházejí s vlastními nápady, jaké pomůcky nebo jaká místa v zahradě vytvořit. Budování zahrady baví žáky více, pokud se mohou při její tvorbě aktivně zapojit. V zahradách se osvědčilo např. oddělení léčivých rostlin a oddělení pro pěstování stromů, ukázky kulturních rostlin a biotopů, kompost, pařeniště, výřezy z kmene stromu, ptačí budky, obnažený půdní profil, sbírka hornin a nerostů, meteorologické zařízení, včelí úl, pracovní záhony, hmatová stezka a další [2].

Problémy při budování přírodní učebny

Nejčastějším problémem je nedostatek financí. Školám chybí peníze na nákup rostlin, nového nářadí a také na vodu. Hodinová dotace pro práci na školní zahradě je velmi nízká. Pokud ale ředitel podporuje budování přírodní učebny, najdou se i takové školy, kde žáci všech ročníků pracují na zahradě.

Často chybí podpora obce, rodičů a vedení školy. Práce učitele, který se o zahradu stará, bývá špatně oceněna. Přitom je to práce náročná a vyžaduje plánování a přemýšlení dopředu. Samotní učitelé zaujímají k vybudování přírodní učebny odmítavý postoj, protože výuka v zahradě je náročnější na kázeň. Mnoho dětí nemá k fyzické práci žádný vztah, protože k ní nejsou vedeny rodiči [2].

6.3 Přírodní zahrada

Přírodní zahrada je další z několika možností, kde lze uskutečnit výuku Pěstitelství. Přírodní zahradou rozumíme zahradu, ve které se nesmí používat pesticidy vůbec nebo musí být jejich množství omezeno na minimum; dále je zakázáno hnojit pomocí lehce rozpustných minerálních hnojiv a nesmí být používány substráty s rašelinou.

Přírodní zahrada je ideálním místem, v němž mohou děti zapojit své smysly. Mají možnost vidět živé rostliny a živočichy, kteří se na zahradě vyskytují a při pobytu v zahradě mohou zapojit i ostatní smyslové orgány (čich, hmat, chuť, sluch). Přírodní zahrada poskytuje dětem prostor pro hraní a experimentování. Žáci mají možnost vyzkoušet si práci s půdou a realizovat vlastní nápady. Přírodní zahrada podporuje a rozvíjí vztah dětí k přírodě a harmonizuje jejich tělo i ducha [44].

6.4 Odborná pracovna

Odborná pracovna pro Pěstitelství je učebna uzpůsobená tak, aby v ní mohla výuka Pěstitelství probíhat kvalitním způsobem a žáci měli možnost vyzkoušet si různé pokusy, které jim pomohou lépe pochopit děje probíhající v přírodě.

K zařízením odborné pracovny samozřejmě patří pracovní stoly. Šířka desky stolu by měla být minimálně 60 cm a vhodné umístění je ve výšce 70-80 cm. Stoly musejí být od sebe vzdáleny minimálně 50 cm a vzdálenost mezi řadami musí být aspoň 70 cm. Pokud jsou v pracovně k dispozici mikroskopy, měly by být postavené na nízkých stolcích podél bočních zdí učebny.

V učebně by neměly chybět skřínky, které bývají nejčastěji využívány k ukládání pomůcek a materiálu potřebného pro zakládání a vyhodnocování pokusů. Měl by zde být také vyhrazen prostor pro umístění výstavek přírodnin; dále nástěnné tabule, které může vyučující použít k vyvěšení výsledků pokusů nebo pro zobrazení určitých témat. Nedílnou součástí odborné pracovny by měl být také kalendář přírody. Pokud to prostor dovolí, neměla by v učebně chybět příruční knihovna s atlasy rostlin a další odbornou literaturou, s kterou mohou žáci v hodinách Pěstitelství pracovat. Je vhodné v učebně vymezit prostor pro koutek živé přírody (pokud není umístěn v samostatné místnosti), jehož součástí mohou být pokojové rostliny, akvária, terária apod.

Také umyvadlo s teplou vodou by mělo být nedílnou součástí odborné pracovny, aby si žáci a vyučující v případě potřeby mohli umýt ruce a byly tak dodržovány hygienické zásady práce [13].

7 Bezpečnost a hygiena práce na školním pozemku

7.1 Hygiena práce

Práce na pozemku je odlišná od jakékoliv činnosti prováděné ve škole. Proto pro ni platí i jiná, přísnější pravidla, která je nutno dodržovat, aby se předešlo úrazu.

Je povinností rodičů dohlédnout, aby všichni žáci byli očkovaní proti tetanu. Organismy žijící v půdě mohou i v drobném poranění vyvolat infekci. Proto je nutné nahlásit i sebemenší zranění vyučujícímu. Pokud se pozemek nenachází v těsné blízkosti školy, měla by být na pozemku umístěna lékárnička.

Před započatím práce se musí žáci převléknout do pracovního oděvu. Oděv volí vždy podle počasí. Nezbytnou součástí oděvu při práci s půdou jsou rukavice. Pracovní obuv by měla být pevná, pohodlná a uzavřená. Na pozemku by žáci neměli konzumovat potraviny a pít nápoje. Vypěstované plodiny mohou žáci požívat jen po předchozí domluvě s učitelem a po jejich důkladném omytí [4]. Důležité je, aby žáci často střídali pracovní polohy a lehčí práce s těžšími [20].

7.2 Bezpečnost práce

Žáci se vždy řídí pokyny učitele. Výdej náradí žákům zajišťuje vyučující nebo jím pověřený žák. Náradí by mělo být k dispozici v různých velikostech, aby jej bylo možno rozdělit mezi žáky dle jejich věku a výšky. Při přenášení náradí musí žáci dbát na to, aby pracovní část náradí směřovala k zemi a aby dodržovali dostatečný odstup od spolužáků. Hmotnost břemene musí odpovídat síle, věku a schopnostem žáka (viz. Tab. 3) [20].

Tab. 3. Doporučené hmotnosti břemen v závislosti na věku dítěte [20]

Věk dítěte	Hmotnost
7 - 8 let	0,5 - 1 kg
9 - 10 let	2,5 - 3 kg
11 - 12 let	4,5 - 5 kg
13 - 15 let	6 - 7 kg
16 - 17 let	10 - 12 kg

Manipulace s chemickými látkami je povolena jen pod dohledem učitele. Započetí práce by měl předcházet stručný výklad a názorná ukázka činnosti, kterou budou žáci vykonávat. Na pozemku musí být dodržována absolutní kázeň, aby nedošlo k žádnému zranění či úrazu. Po dokončení práce žáci uloží náradí v pořádku do nárad'ovny, umyjí si ruce, převléknou se a přezují [20].

8 Historie školních zahrad

Klíčovou osobností v historii školních zahrad byl J. A. Komenský, jehož myšlenky přijaly následující generace pedagogů za své, a to hlavně v 19. století. Na školách se tato skutečnost projevila tak, že žáci a učitelé měli velmi blízký vztah k přírodě a vyučovalo se nejen v učebnách uvnitř školy, ale i v jejím okolí.

„Lidé mají se učit, pokud nejvíce možno, ne nabývati rozumu z knih, nýbrž z nebe, země, dubů a buků, tj. znáti a zkoumati věci samy a ne pouze cizí pozorování a doklady o věcech.“

J. A. Komenský

Komenského pozitivní vztah k přírodě a přírodním dějům je zachycen i v jeho díle *Velká didaktika*, jejíž součástí jsou také názorné příklady. Ve svých myšlenkách Komenský přirovnává organizaci školství k ročním obdobím – mateřská škola představuje jaro, základní škola léto, gymnázium podzim a akademie zimu.

Komenský zdůrazňuje, že zahradník musí vystihnout vhodnou dobu pro sázení rostlin, sklizeň plodů, a proto musí být k těmto úkonům odpovídajícím způsobem připraven, a že všechny přírodní děje mají svůj počátek a žádný z nich nelze urychlit.

Školní zahrady plnily v dřívější době jinou funkci než zahrady dnes. Dříve školní zahradu využíval učitel pro svoji vlastní potřebu, protože část jeho platu mu byla vyplácena v naturáliích. Také z tohoto důvodu začalo docházet k soustavnějšímu budování zahrad.

Situace na přelomu 18. a 19. století donutila učitele, aby si osvojili jisté dovednosti v zahradničení, sadařství a včelařství. Nabyté znalosti pak zužitkovali ve výuce a doplnili je praktickými ukázkami, protože se výuka často konala v přírodě.

Významnou osobností, která v 1. pol. 19. století zdůrazňovala těsný vztah mezi školou a přírodou, byl český pedagog Vincenc Zahradník. Tvrdil, že výchova člověka je nikdy nekončící proces a působí na něj celý svět.

V roce 1837 byl vyhlášen kurs pěstování ovocných stromů, který byl pro české a německé učitele z Prahy a okolí povinný. Kurs se vyučoval na pražské technice (měla charakter univerzity) a jeho absolvováním získali učitelé praktické dovednosti, které následně využili při přiblížení školní výuky běžnému životu.

Oficiálně první školní zahradou byla zahrada v Budči v Praze, kterou nechal vybudovat Mudr. Karel Slavoj Amerling ve 40. letech 19. století. Sídlo v Budči fungovalo jako zařízení, v němž se učitelé mohli dále vzdělávat.

Podstatný vliv na budování školních zahrad měl říšský školní zákon z r. 1869, v němž je konkrétně uvedeno: „*Při každé škole opatřeno buď místo pro tělocvik, v obcích venkovských, pokud možná, zahrada učitelovi a nějaký pozemek, na němž by se mohly dělati zkoušky hospodářské*“ [21]. V té době se školní zahrada zřízená při škole stala součástí obrazu venkova.

V 19. století se učitelé významnou měrou podíleli na rozvoji hedvábnictví pěstováním moruší. Ministr vyučování byl o činnosti učitelů informován a na popud hedvábnického spolku nařídil zřídit školní zahrady u všech škol.

V dokumentech z let 1874 a 1875 bylo jasně stanoveno, které ročníky se mají účastnit praktických cvičení; byl formulován rozdíl mezi domácí a školní zahradou a bylo konstatováno, že učitelé svoje znalosti z ovocnářství, zahradnictví, rybářství a včelařství rozšířili mezi obyvatelstvo. Obyvatelé využili tyto znalosti k získání nových zdrojů obživy.

Po výnosu zemské školní rady v roce 1879, který opět vyzýval okresní školní rady, aby zakládaly nové školní zahrady, se konaly hospodářské kurzy, přednášky, diskuze a okresní porady učitelů, jejichž význam spočíval v šíření poznatků a zkušeností. V roce 1900 byly pro Moravu vydány instrukce, v nichž bylo stanoveno, jaká oddělení by měla školní zahrada zahrnovat, kdo o ni bude pečovat, jaké druhy rostlin by se měly na pozemku pěstovat, jak se naloží s plodinami vypěstovanými na školní zahradě aj.

V roce 1892 bylo nařízeno, aby byl pro každou školní zahradu vypracován plán její správy, který musel být schválen okresní školní radou a školní zahrada měla být rozdělena na 3 části – ovocnou školku, zelinářské oddělení a všeobecné botanické oddělení.

Na počátku 20. století se obracela pozornost společnosti na problematiku týrání zvířat. Učitelé měli na žáky působit tak, aby se předešlo tomuto nehumánnímu jednání.

Přestože byla vydána nesčetná doporučení školních úřadů, aby ke každé škole patřila školní zahrada, opak byl pravdou. Z výroční zprávy zemské školní rady bylo patrné, že ze 4 992 obecných škol nemělo školní zahradu 772 škol, což odpovídá 15,5 % škol. Ačkoli počet školních zahrad rapidně vzrostl, nebyl to výsledek, který zemská školní rada očekávala.

V roce 1905 byl schválen Řád školní a vyučovací pro školy obecné a měšťanské, který nabádal učitele, aby dětem zdůrazňovali ochranu přírodních památek, užitečných rostlin a zvířat, poučovali je o významu ptáků a podnikali s dětmi exkurze.

Na počátku 20. století se objevil názor, že „*školní zahrada má mimořádně významné místo především při výchově estetické a že jejím nejvlastnějším posláním je budit zájem o přírodu, o její život a její krásy*“ [21]. Kladl se důraz na skutečnost, že by školní zahrada měla být součástí krajiny a měly by se v ní pěstovat jen druhy typické pro danou oblast.

Hlavní úlohou školních zahrad bylo vzbudit v dětech zájem o přírodu. K podněcování zájmu měla výrazně dopomoci skutečnost, že část zahrady byla vyhrazena jen dětem a ony samy na ní

mohly pěstovat různé druhy rostlin. Školní zahrada plnila i další funkce – děti měly možnost pohybovat se na čerstvém vzduchu, získat kladný vztah k práci a otužovat se.

Po roce 1918 byla školní zahrada pokládána za nejvíce vhodný prostředek pracovní výchovy, jehož výhodou byla skutečnost, že vycházel z přirozenosti. Žákům se také vštěpovalo, že školní zahrada může být zřízena kdekoliv. V roce 1922 byla schválena rezoluce, v níž poslanci žádali vládu, aby uložila školním úřadům nařízení vybudovat hřiště, tělocvičny, školní kuchyně, dílny a zahrady tam, kde to bude možné. Prvně byla školní zahrada zařazena mezi příslušenství školy a nabyla tak stejné důležitosti jako jiné prostory.

I po roce 1918 měla být školní zahrada místem, kde mohli žáci získat vědomosti z přírodních předmětů a aplikovat je v praxi. I nadále bylo úkolem školních zahrad probudit v dětech lásku k přírodě, práci a samostatnému tvoření.

Kladl se důraz na to, aby byly školní zahrady zřizovány i u městských škol, protože městské děti neměly tak blízko k přírodě jako děti venkovské.

Školní zahrada měla mít přiměřenou velikost, přístup k vodnímu zdroji a měla být rozdělena na oddělení ovocnářské, zelinářské, botanické a hospodářské. Ve školní zahradě měl být vyhrazen také prostor pro pěstování květin a všechny rostliny měly mít štítek nesoucí jejich název. Počet žáků pracujících na školní zahradě měl být přiměřený a na jejich práci měl dohlížet učitel. Semena, vypěstovanou zeleninu a ovoce dostávali žáci zadarmo za odměnu.

Řád školních zahrad, který byl vydán v roce 1937, vyzdvihl výchovnou funkci školní zahrady a její důležitost pro pochopení hodnoty vlastní práce a práce druhých lidí, nařizoval vybudovat školní zahradu u všech škol a v každém okresu zřídit jednu vzorovou školní zahradu. Semena a rostliny, které nebyly využity na školní zahradě ani k výzdobě školy, byly rozděleny mezi žáky. Polovina zeleniny a ovoce náležela správci školní zahrady a druhá polovina byla upotřebena ve školní kuchyni nebo rozdělena mezi žáky.

V následujících letech docházelo ke zřizování školních dílen a kladl se důraz na skutečnost, že výrobky ze školní dílny se daly dobře využít i na školní zahradě.

Školní zahrada učitelského ústavu v Brně byla pokládána za vzorovou školní zahradu, kterou mohli navštěvovat všichni učitelé a která umožňovala přístup i početným skupinám. V této zahradě byla k vidění např. ovocná školka, okrasná část, rosarium, umělá tůň, skleník, včelín a drůbežárna [21].

9 Charakteristika okresu Šumperk

9.1 Obecná charakteristika

Okres Šumperk (viz. Příloha č. 1) zaujímá rozlohu 1315 km² a je jedním z 5 okresů, které se nacházejí v olomouckém kraji. Okresním městem je město Šumperk, které se nachází v nadmořské výšce 330 m a leží na řece Desná [51]. Celý okres lze pomyslně rozdělit na tři části. Do severní části zasahuje pohoří Hrubý Jeseník, Rychlebské hory a Králický Sněžník, prostřední část utváří Zábřežská a Hanušovická vrchovina a jih okresu tvoří Mohelnická brázda [17].

9.2 Geologické a půdní poměry

Geologicky je území okresu Šumperk neobyčejně pestré. Na převážné části území vystupuje krystalinikum (metamorfované horniny a hlubinné vyvřeliny). Krystalinické horniny vznikly ve starohorách až starších prvohorách. Hrubý Jeseník a Rychlebské hory patří geologicky k moravskoslezské oblasti, Králický Sněžník a Zábřežská vrchovina k západosudetské oblasti. Převládajícími horninami obou oblastí jsou ruly, svory, fylity a amfibolity, hospodářsky i přírodovědecky jsou důležité krystalické vápence (mramory). Ke krystaliniku patří i žulové masívy, které vyvřely v mladších prvohorách [27].

Obecně lze říci, že okres Šumperk patří k oblastem, které mají méně příznivé podmínky pro zemědělství (viz. Tab. 4). Důvodem jsou odlišné přírodní podmínky, které vedou k rozdílům mezi chudší podhorskou a horskou oblastí a nížinnou úrodnou oblastí [1].

Tab. 4. Procentuelní rozdělení půdy v okr. Šumperk [35]

<i>Celková rozloha okr. Šumperk 1315 km²</i>	
Zemědělská půda	43,0 %
Lesní půda	48,2 %
Ostatní	8,8 %

V okresu Šumperk převažují kambizemě (hnědé lesní půdy vyšších poloh). Rozdílné půdy najdeme v CHKO Jeseníky na severu a jihovýchodě a v CHKO Litovelské Pomoraví na jihu okresu. Ve vyšších nadmořských výškách převažují horské hnědé půdy (kryptopodzoly) [49]. Na jihu okresu podél toku řeky Moravy, kam zasahuje CHKO Litovelské Pomoraví, se vyskytují především glejové půdy [38]. Nejvýznamnějším vodním tokem šumperského okresu je řeka Morava s četnými přítoky (např. Desná, Moravská Sázava) [17].

Hornatá část okresu klimaticky spadá do chladné oblasti, pro kterou je typické krátké a mírně chladné léto, chladné jaro a mírně chladný podzim. V zimním období se sněhová pokrývka drží v Jeseníkách dlouho. Zbytek území má o něco málo sušší, krátké léto, mírné jaro, mírně teplý podzim a chladnou zimu [1].

9.3 Klimatické poměry

Z klimatického hlediska můžeme okres Šumperk pomyslně rozdělit na dvě části - teplejší Mohelnicko a chladnější Šumpersko. Průměrná roční teplota vzduchu se na Mohelnicku pohybuje mezi 8-9 °C, na Šumpersku mezi 6-8 °C. Průměrná letní teplota vzduchu dosahuje hodnot 12-14 °C, průměrná zimní teplota vzduchu je -3 až -2 °C. Průměrná roční maximální teplota vzduchu je 31-32 °C a průměrná roční minimální teplota vzduchu je -18 až -19 °C. Průměrný roční úhrn srážek činí na Mohelnicku 650-700 mm a na Šumpersku 700-800 mm. Průměrně naprší v okrese Šumperk během letního období 200-300 mm srážek, v zimním období pak spadne 125-200 mm srážek. Průměrné roční maximum denních úhrnů srážek se v okrese Šumperk pohybuje v rozmezí 45-50 mm. Průměrný roční úhrn přímého záření dosahuje 1600-1800 MJ·m⁻² a průměrný roční úhrn doby trvání slunečního svitu činí 1400-1600 hod. (viz. Tab. 5, 6) [28].

Tab. 5. Průměrné roční údaje [28]

Průměrné roční údaje		
	okres Šumperk	
relativní vlhkost vzduchu	75-80 %	
úhrn přímého záření	1600-1800 MJ · m ⁻²	
	Mohelnicko	Šumpersko
úhrn srážek	650-700 mm	700-800 mm
teplota vzduchu	8-9 °C	6-8 °C

Tab. 6. Sezónní údaje (léto, zima) [28]

Sezónní údaje	
	okres Šumperk
Ø letní teplota	12-14 °C
Ø zimní teplota	-3 až -2 °C
Ø úhrn srážek v létě	200-300 mm
Ø úhrn srážek v zimě	125-200 mm

9.4 Přehled firem šumperského okresu

Šumperský okres disponuje řadou podniků se zaměřením na zemědělství, šlechtění rostlin a jejich další zpracování. Proto může vyučující s žáky vybrané firmy v rámci exkurze navštívit a vhodně tak doplnit právě probírané učivo.

Firma *Agritec, výzkum, šlechtění a služby s.r.o.* se sídlem v Šumperku je společnost působící v oblasti agrobiologického výzkumu a šlechtění rostlin. Firma se zaměřuje např. „na výzkum genových zdrojů luskovin, lnu a konopí; na novošlechtění lnu, hrachu, bobu a řepky; na obchod s osivy nebo na přednáškovou a expertní činnost v oblasti zemědělství“ [32].

Dalším důležitým podnikem v šumperském okresu je *Výzkumný ústav pro chov skotu, s.r.o.* se sídlem v Rapotíně, který se zabývá např. „šlechtěním a plemenitbou hospodářských zvířat; poradenskou, školící a konzultační činností v oblasti zemědělství; prováděním laboratorních rozborů a analýz, odběrem vzorků aj.“ [53].

Firma *Oseva Pro s.r.o.* se sídlem v Šumperku je „privátní semenářská organizace, jejíž činnost spočívá ve výrobě, úpravě a obchodu s osivem a sadbou polních a speciálních plodin“ [42].

Zahradnictví Zahrada – Zelený svět se sídlem v Zábřehu se zabývá prodejem květin, školkařských výpěstků a nabízí široký výběr sortimentu pro zahrádkáře [54].

Firma *ÚSOVSKO a.s.* se sídlem v Klopíně je rozdělena na 5 divizí, z nichž pro školy je nejzajímavější divize potravinářské výroby, která se zabývá výrobou müsli tyčinek, dále divize rostlinné a živočišné výroby, která se orientuje na pěstování obilovin a divize ovocnářství, pod kterou spadají sady v Libině a ve Veleboři – ty se specializují na pěstování višňí, jabloní a rybízů [52].

Pivovar HOLBA, a.s. se sídlem v Hanušovicích se už řadu let zabývá výrobou piva. Součástí nabídky pivovaru jsou i exkurze se zaměřením na prohlídku výroby. Při návštěvě pivovaru lze uplatnit mezipředmětové vztahy. Žáci mohou využít dosud získané znalosti z chemie a pozorovat proces kvašení a filtrace piva.

10 Charakteristika škol

V okrese Šumperk jsem navštívila jedenáct základních škol – ZŠ Hrabišín; ZŠ Libina; ZŠ Bludov; ZŠ Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15; ZŠ Zábřeh, Školská 406/11; ZŠ Ruda nad Moravou; ZŠ Štítý; ZŠ Mohelnice, Vodní 27; ZŠ Mohelnice, Mlýnská 1; ZŠ Loštice a ZŠ Šumperk, Šumavská 21. Výše zmíněné školy byly vybrány z toho důvodu, že jejich ředitelé vyhověli mé žádosti provést na školách dotazníkové šetření.

Školy jsou řazeny dle vzdálenosti od mého bydliště (viz. Příloha č. 2), přičemž první z nich, Základní škola v Hrabišíně, je mému bydlišti nejbližší a zároveň je školou, kterou jsem v rámci povinné školní docházky sama navštěvovala.

10.1 Základní škola Hrabišín

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje ve všech ročnících 2. stupně. Učivo 6. a 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

6., 7., 8., i 9. třída mají 1 hod. týdně.

Přítomnost pozemku

Ke škole náleží pozemek, který je rozdělen na část zelinářskou a ovocný sad. Na jeho území se také nachází kompost a skleník.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Nářaďovna obsahuje motyky, rýče, krumpáče, hrábě, sázecí kolíky, kolečka, vidle, rukavice, truhlíky, katr (dále jen klasické nářadí). Odborná učebna pro výuku Pěstitelství neexistuje, Pěstitelství se vyučuje buď v kmenové třídě nebo na pozemku.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Kromě žáků 2. stupně využívají pozemek i žáci 1. stupně v rámci Přírodovědy. Učí se sázet zeleninu, hnojit a přesazovat květiny. Dále pozemek navštěvují žáci v hodinách Výtvarné výchovy a kreslí na jaře kvetoucí stromy, sbírají rostlinný materiál pro vytvoření zátiší se zeleninou či ovocem.

Údržba pozemku o prázdninách

Na konci školního roku jsou stanoveny termíny (vždy jeden den v týdnu), kdy mají žáci možnost dostavit se na pozemek. Žáci pomáhají při zalévání plodin, především plodin pěstovaných ve skleníku. Žáci pracují na pozemku pod dohledem učitele, který také eviduje jejich účast. Žákům, kteří se dostaví na pozemek v období letních prázdnin, bývá udělena pochvala třídního učitele.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy jsou k vidění tenury, africké fialky, klívie, fíkovníky, begónie, pelargónie, monstery a banánovník. Z pěstovaných rostlinných druhů je na školním pozemku v největší míře zastoupena zelenina, a to především mrkev, cibule, řepa červená, řapíkatý celer, kukuřice, pažitka, dýně, okurky, rajčata, z okopanin se pěstují brambory a z ovocných dřevin jabloně a rybíz. V nejbližším okolí školy jsou z okrasných rostlin vysázeny růže, smrky, tisy a břečťany.

Zástupci fauny

Na škole nejsou chováni žádní živočichové.

Exkurze

Škola je situována na vesnici, proto k nejrůznějším exkurzím využívá své okolí. Žáci pravidelně navštěvují místní zemědělské družstvo a včelaře. U včelaře se dozvídají o významu a důležitosti včel jak pro přírodu, tak pro člověka, o životě včel v úlu a o možnostech dalšího zpracování medu.

Přírodovědný kroužek

Na škole nebyl Přírodovědný kroužek zaveden.

Ekologické aktivity

Každý rok se žáci aktivně zapojují do sběru pomerančové kůry, bylin, papíru a baterií (dříve i hliníku). Sbírají také plastové uzávěry, z kterých ve Výtvarné výchově vyrábějí obrazy či jiné výrobky.

Pěstitelství v zimě

V zimním období se žáci 6. a 7. tříd seznamují s teorií Pěstitelství a žáci 8. a 9. tříd pracují během zimy v dílenských prostorech.

Péče o rostliny ve třídě

O rostliny ve třídě se stará třídní učitel.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Především zelenina vypěstovaná na pozemku se dále zpracovává ve školní kuchyni, některé druhy zeleniny (např. ředkev) si mohou žáci na konci hodiny rozebrat k vlastní spotřebě.

Změny na pozemku

Do budoucna neuvažuje vedení školy o zrušení pozemku, v nejbližší době je naplánována oprava skleníku.

Fotografie ze Základní školy v Hrabišíně (viz. Příloha č. 9).

Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní školu v Hrabišíně bylo mezi žáky 2. stupně rozdáno 47 dotazníků. V 6. ročníku bylo přítomno v době dotazníkového šetření 10 žáků, v 7. ročníku 13 žáků, v 8. ročníku 7 žáků a v 9. ročníku 17 žáků.

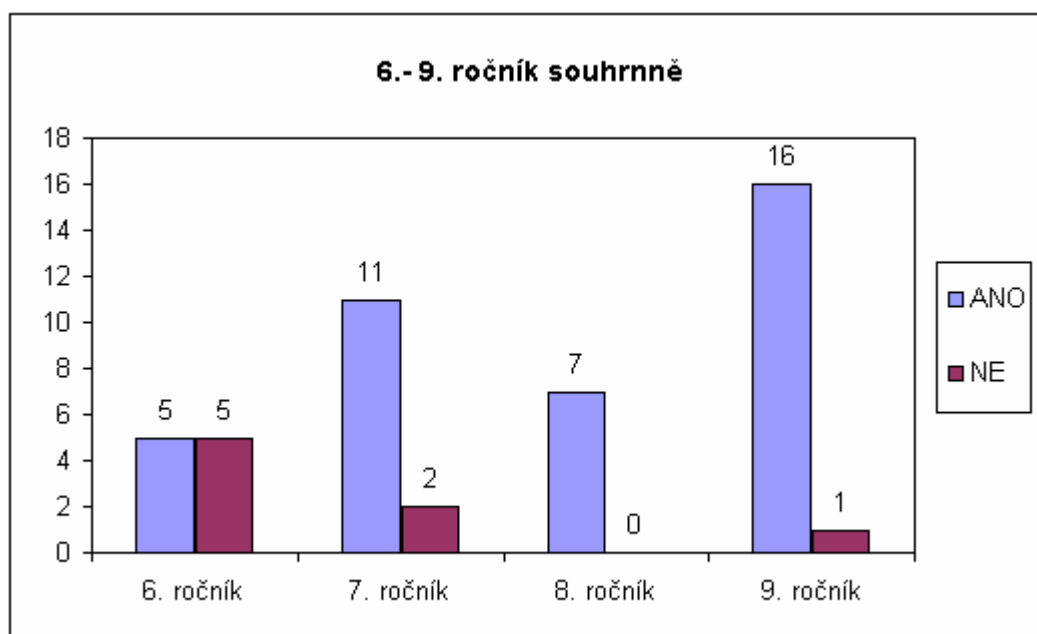
1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 6. ročníku se předmět Pěstitelství líbí 50 % žáků, zbylým 50 % žáků se předmět Pěstitelství nelíbí.

V 7. ročníku se Pěstitelství líbí 85 % žáků, u zbylých 15 % žáků není tento předmět oblíbený.

V 8. ročníku se všem dotázaným žákům předmět Pěstitelství líbí.

V 9. ročníku je Pěstitelství oblíbeno u 94 % žáků, zbylých 6 % žáků nemá předmět v oblíbě.

2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

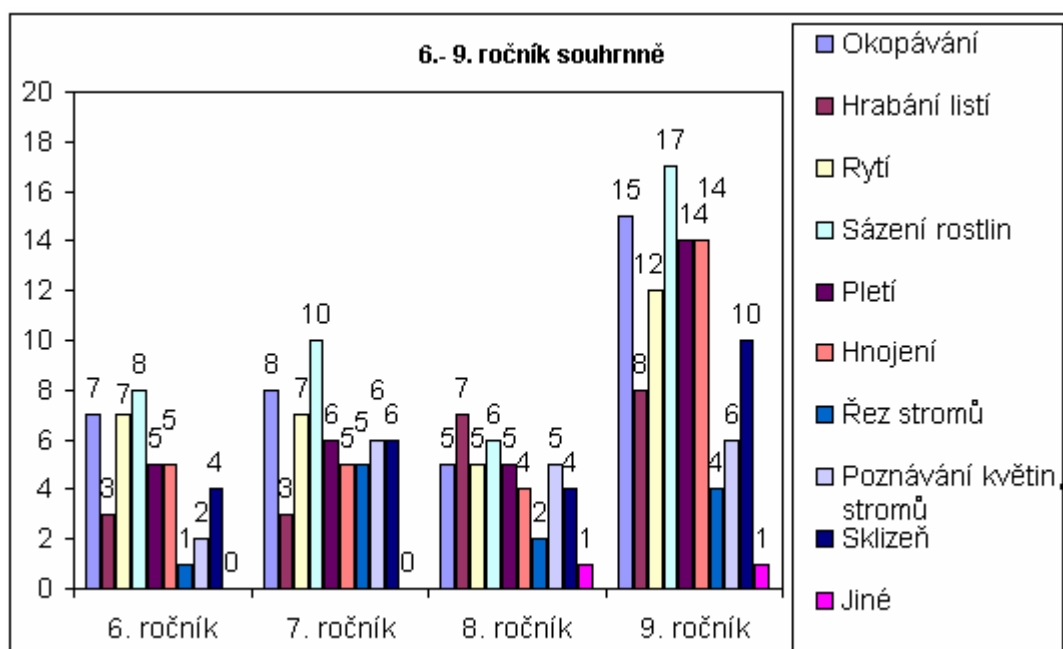
Žáci 6. ročníku si pod pojmem Pěstitelství nejčastěji představují sázení rostlin (18 %), rytí a okopávání (shodně 17 %) a hnojení a pletí (shodně 12 %).

V 7. ročníku si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (17 %), okopávání (14 %) a rytí (13 %).

Žáci 8. ročníku si nejčastěji představují hrabání listí (17 %), sázení rostlin (14 %) a shodný počet žáků (11 %) si představuje rytí, okopávání, pletí a poznávání květin a stromů.

V 9. ročníku si žáci pod pojmem Pěstitelství vybavují sázení rostlin (16 %), okopávání (15 %) a stejný počet žáků (14 %) si představuje hnojení a pletí.

Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i zalévání rostlin.

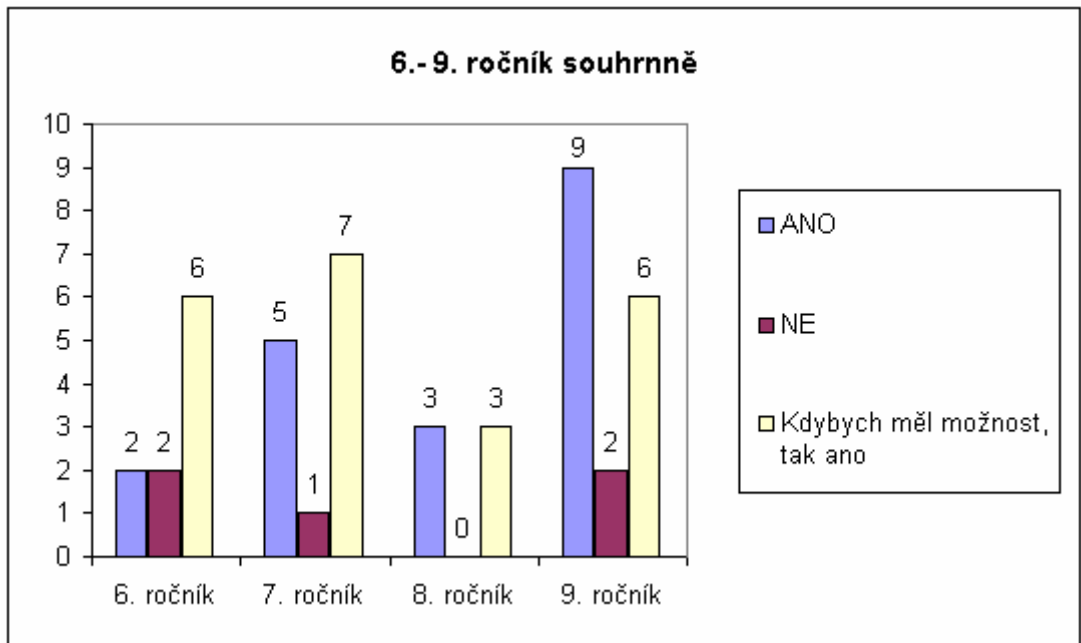
3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 6. ročníku využije znalosti z Pěstitelství 20 % dotázaných žáků, 20 % žáků znalosti nijak nezužítkuje a 60 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli možnost.

V 7. ročníku zužítkuje znalosti z předmětu 38 % žáků, 8 % žáků znalosti nevyužije a 54 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 8. ročníku odpovědělo 50 % žáků, že znalosti z Pěstitelství využije a druhá polovina žáků (50 %) by je upotřebila, kdyby k tomu měli příležitost. Ani jeden žák na tuto otázku neodpověděl, že znalosti z předmětu Pěstitelství nevyužije.

V 9. ročníku zužítkuje znalosti z Pěstitelství 53 % dotázaných žáků, 12 % žáků je nevyužije a 35 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

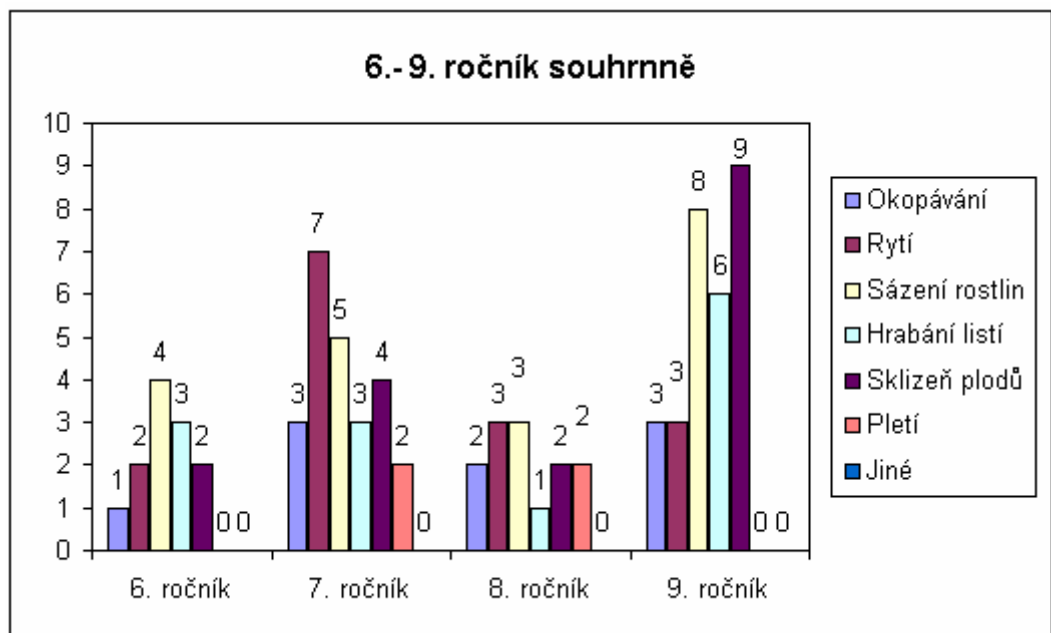
4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

Žáci 6. ročníku baví nejvíce sázení rostlin (33 %), hrabání listí (25 %) a shodný počet žáků (17 %) baví rytí a sklízení plodů.

V 7. ročníku baví žáky rytí (28 %), sázení rostlin (21 %) a sklízení plodů (17 %).

Žáci 8. ročníku baví nejvíce rytí (24 %), sázení rostlin (23 %) a stejný počet žáků (15 %) baví okopávání, pletí a sklízení plodů.

V 9. ročníku baví žáky sklízení plodů (31 %), sázení rostlin (28 %) a hrabání listí (21 %).

5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

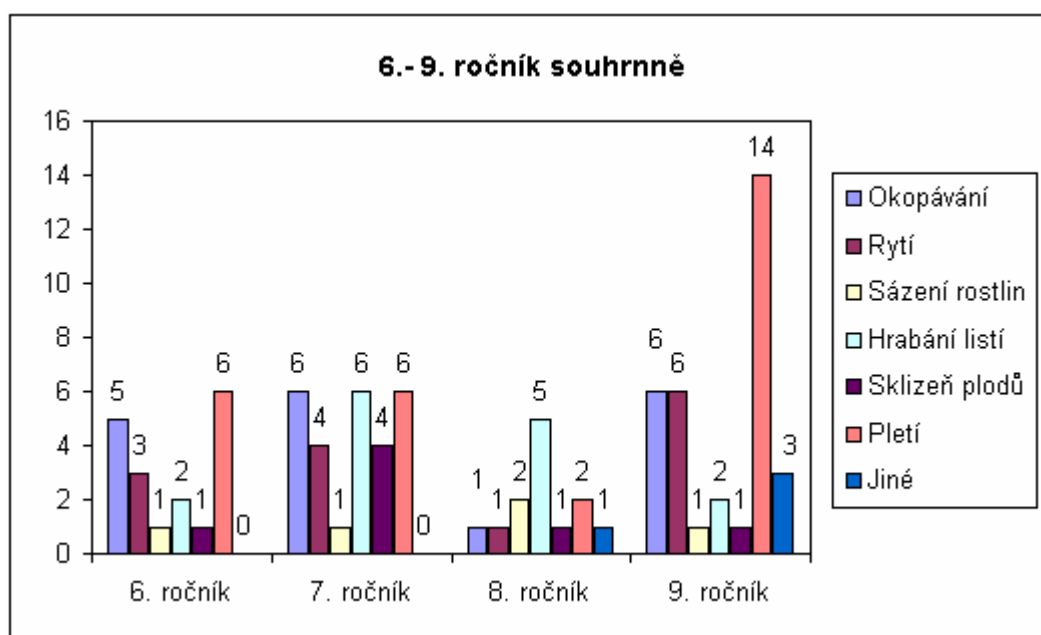
Žáci 6. ročníku nebaví pletí (32 %), okopávání (28 %) a rytí (17 %).

V 7. ročníku nebaví shodný počet žáků (22 %) okopávání, pletí a hrabání listí a dále žáky nebaví sklízení plodů a rytí (shodně 15 %).

Žáci 8. ročníku nebaví hrabání listí (38 %) a stejný počet žáků (15 %) nebaví pletí a sázení rostlin.

V 9. ročníku nebaví žáky pletí (43 %) a shodný počet žáků (18 %) nebaví okopávání a rytí.

Mimo nabízené možnosti nebaví některé žáky hnojení.

6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

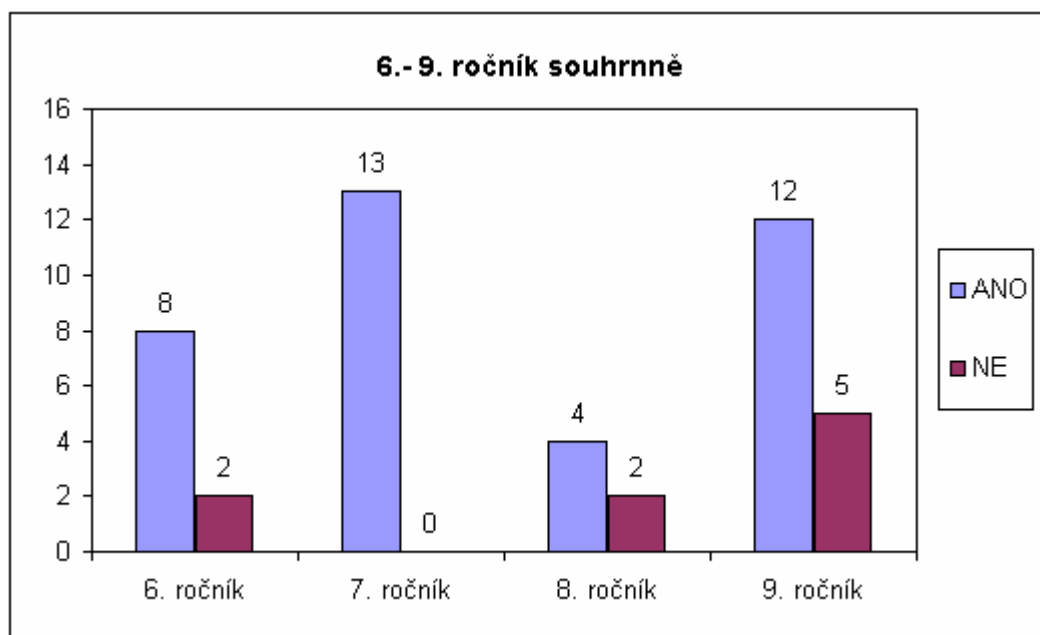
80 % dotázaných žáků 6. ročníku by se chtělo v Pěstitelství starat o nějaké zvíře, zbytek (20 %) se nechce starat o žádné zvíře.

V 7. ročníku by se všichni dotázaní žáci (100 %) chtěli starat o nějaké zvíře.

67 % žáků 8. ročníku by mělo zájem se v hodinách Pěstitelství starat o zvíře, 33 % žáků se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročníku by se chtělo 71 % dotázaných žáků starat o zvíře, 29 % žáků nemá zájem starat se o zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, králík, kočka a kůň.

7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

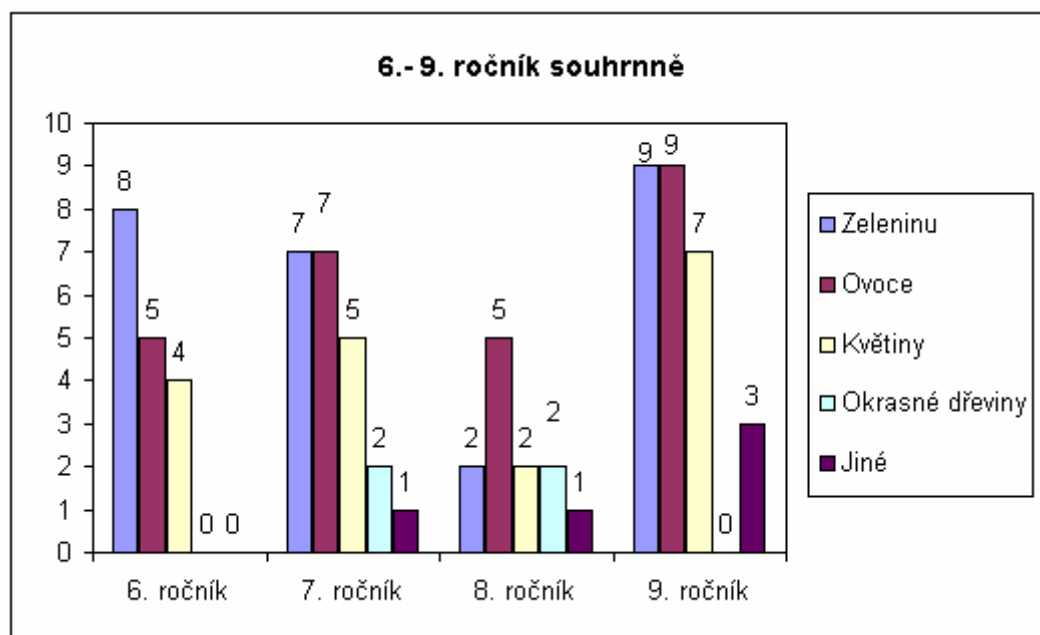
Žáci 6. ročníku by na svém kousku půdy nejčastěji pěstovali zeleninu (47 %), ovoce (29 %) a květiny (24 %).

Žáci 7. ročníku by chtěli na svém pozemku pěstovat ovoce (32 %), zeleninu (31 %) a květiny (23 %).

Žáci 8. ročníku by nejvíce pěstovali ovoce (41 %) a shodný počet žáků (17 %) odpověděl zeleninu, květiny a okrasné dřeviny.

Shodný počet žáků 9. ročníku (32 %) by chtěl pěstovat zeleninu a ovoce a dále by žáci rádi pěstovali květiny (25 %).

Ve volných odpovědích žáků se nejvíce objevovaly ovocné dřeviny, dále kaktusy a bonsaje.

10.2 Základní škola Libina

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje ve všech ročnících 2. stupně. Učivo 6. a 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

6. třída má výuku jednou za 14 dní po 2 hodinách, 7. a 8. třída má 1 hodinu týdně a 9. třída má 2 hodiny týdně.

Přítomnost pozemku

K areálu školy náleží pozemek, který je rozdělen na okrasnou a zelinářskou část a ovocný sad. Na školním pozemku se nachází také kompost, pařeniště a pergola, která je situována v sadě. Pozemek není v současné době oplocen.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Na školním pozemku je umístěn starý vagón, který je využíván jako nářaďovna (obsahuje klasické nářadí) a unimo buňka. Do unimo buňky je ukládán především rostlinný materiál (např. semena, rostliny určené k sušení), který je dále žáky zužitkován při výrobě květinových vazeb k svátku Všech svatých. Odborná učebna se na škole nevyskytuje, v budově školy existují pouze dílenské prostory, které jsou využívány v rámci předmětu Praktické činnosti pro práci s technickým materiálem.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Pozemek využívají žáci v rámci Přírodopisného praktika, Přírodopisu a Výtvarné výchovy.

Údržba pozemku o prázdninách

Každý prázdninový pátek od 9-10 hod. je školní pozemek pro žáky přístupný. V případě nutnosti provádí žáci zálivku rostlin. Zeleninu, která je na pozemku k dispozici, si mohou za odměnu odnést domů.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy lze vidět aloe, palmu, tenury, klívie, fíkovníky a pelargónie. Z pěstovaných rostlinných druhů je na pozemku nejvíce zastoupena zelenina, a to cibule, dýně,

hlávkový salát, kedluben, ředkev, hrách, mangold, černý kořen, čekanka, čínské zelí, cuketa. Z léčivých rostlin se pěstuje především meduňka a máta, v ovocném sadu pak rostou jabloně.

Zástupci fauny

Na škole nejsou záměrně chováni žádní živočichové. Pan školník chová cizokrajné ptactvo, na které se mohou žáci přijít podívat.

Exkurze

Každý rok navštěvují žáci místní bramborárnu a ovocný sad, jehož vlastníkem je akciová společnost Úsovsko, a. s. se sídlem v Klopíně. Pravidelně se pořádají exkurze na skládku odpadu v Medlově a do firmy v Hradečné, která se zabývá zpracováním plastů.

Přírodovědný kroužek

Na škole se vyučuje povinně volitelný předmět Přírodopisné praktikum, který je určen žákům 7. a 8. tříd. Výuka předmětu probíhá dvě hodiny týdně a v jeho rámci si žáci upevňují přírodovědné znalosti.

Ekologické aktivity

Každý rok se žáci účastní soutěže Zelená stezka – Zlatý list zaměřené na znalosti přírody, Biologické olympiády, také různých ekologických programů, které organizuje Dům dětí a mládeže v Šumperku, navštěvují Den Země a podílejí se na údržbě obecního parku.

Pěstitelství v zimě

V zimním období pracují žáci s léčivými rostlinami, se vzorky půdy, se semeny obilovin a zakládají pokusy jejich klíčivosti. Prakticky si také zkouší řízkování rostlin

Péče o rostliny ve třídě

Rostliny nejsou součástí kmenových tříd a o ty, které se nacházejí na chodbách, se stará pracovnice úklidu.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Dříve se plodiny získané z pozemku dále zpracovávaly ve školní jídelně, dnes se veškerá úroda rozdává mezi žáky.

Změny na pozemku

Do budoucna se uvažuje o zrušení pozemku, na jehož místě by měla stát moderní tělocvična. Z finančních důvodů není zatím výstavba tělocvičny možná. I přesto plánuje vedení školy pozemek oplotit a zavést na něj vodovodní přípojku.

Fotografie ze Základní školy v Libině (viz. Příloha č. 10).

Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole v Libině bylo rozdáno 121 dotazníků. V průběhu dotazníkového šetření bylo v 6. ročnících přítomno 18 žáků, v 7. ročnících 30 žáků, v 8. ročnících 29 žáků a v 9. ročnících 44 žáků.

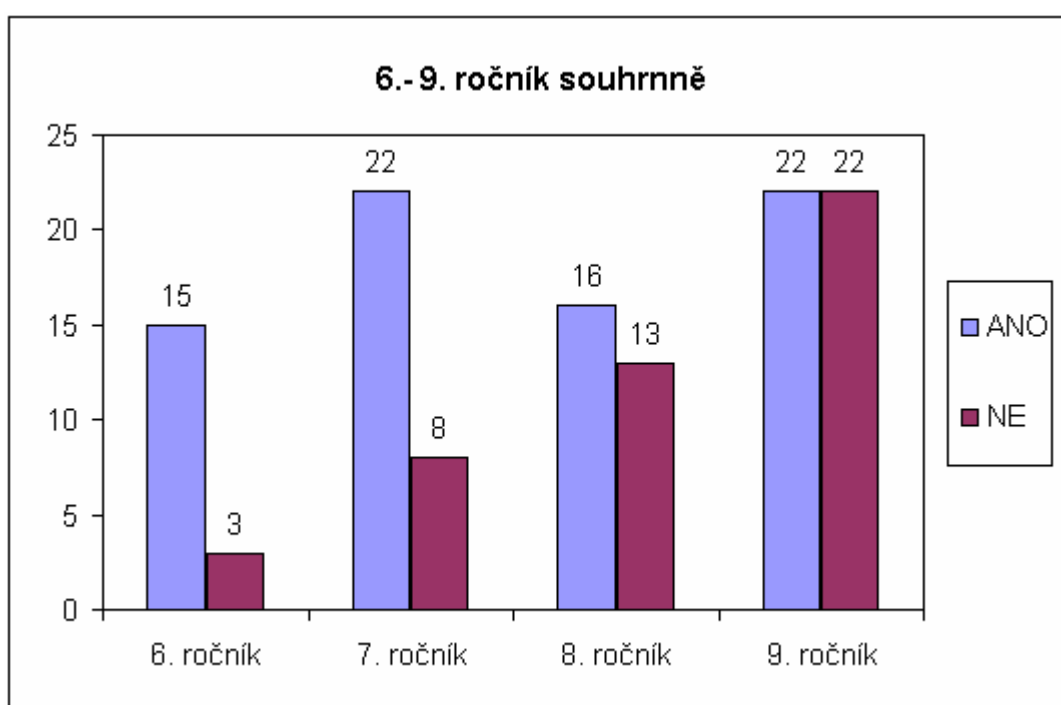
1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 6. ročnících se Pěstitelství líbí 83 % žáků, zbylým 17 % žáků se předmět Pěstitelství nelíbí.

V 7. ročnících se Pěstitelství líbí 73 % žáků, u zbylých 27 % žáků není tento předmět oblíbený.

V 8. ročnících se 55 % dotázaných žáků předmět Pěstitelství líbí a 45 % žáků nemá předmět v oblíbě.

V 9. ročnících se Pěstitelství líbí 50 % žáků, zbylým 50 % žáků se předmět Pěstitelství nelíbí.

2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

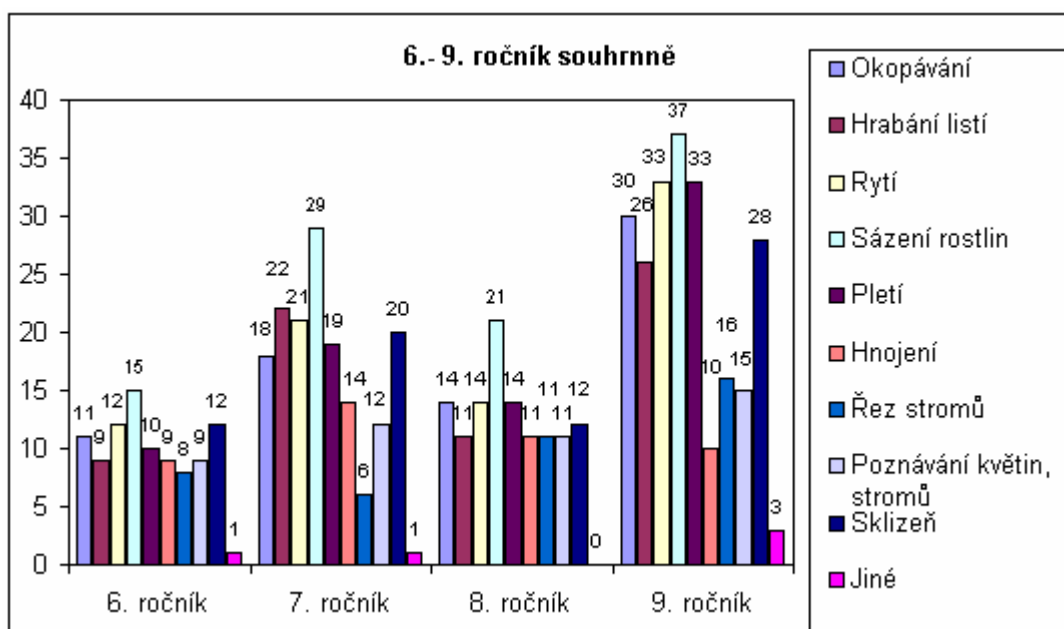
Žáci 6. ročníků si pod pojmem Pěstitelství nejčastěji představují sázení rostlin (17 %), rytí a sklizeň plodů (shodně 13 %) a okopávání (11 %).

V 7. ročnících si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (17 %), hrabání listí (14 %) a rytí (13 %).

Žáci 8. ročníků si nejčastěji představují sázení rostlin (18 %) a shodný počet žáků (12 %) si představuje rytí, okopávání a pletí.

V 9. ročnících si žáci pod pojmem Pěstitelství vybavují sázení rostlin (17 %), rytí (15 %) a pletí (14 %).

Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i zalévání a přesazování rostlin.

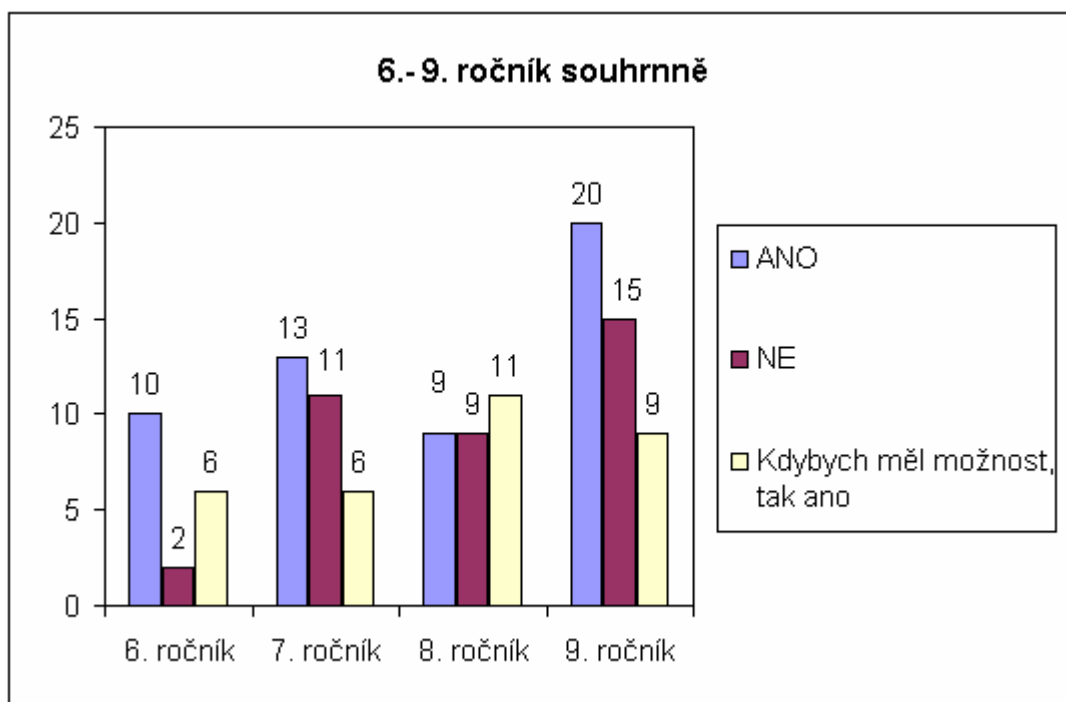
3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 6. ročnících využije znalosti z Pěstitelství 56 % dotázaných žáků, 11 % žáků znalosti nijak nezužítkuje a 33 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 7. ročnících zužitkuje znalosti z předmětu 43 % žáků, 37 % žáků znalosti nevyužije a 20 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 8. ročnících odpovědělo 31 % žáků, že znalosti z Pěstitelství využije, 31 % žáků znalosti z Pěstitelství nezužítkuje a 38% žáků by je upotřebilo, kdyby měli příležitost.

V 9. ročnících zužitkuje znalosti z Pěstitelství 46 % dotázaných žáků, 34 % je nevyužije a 20 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

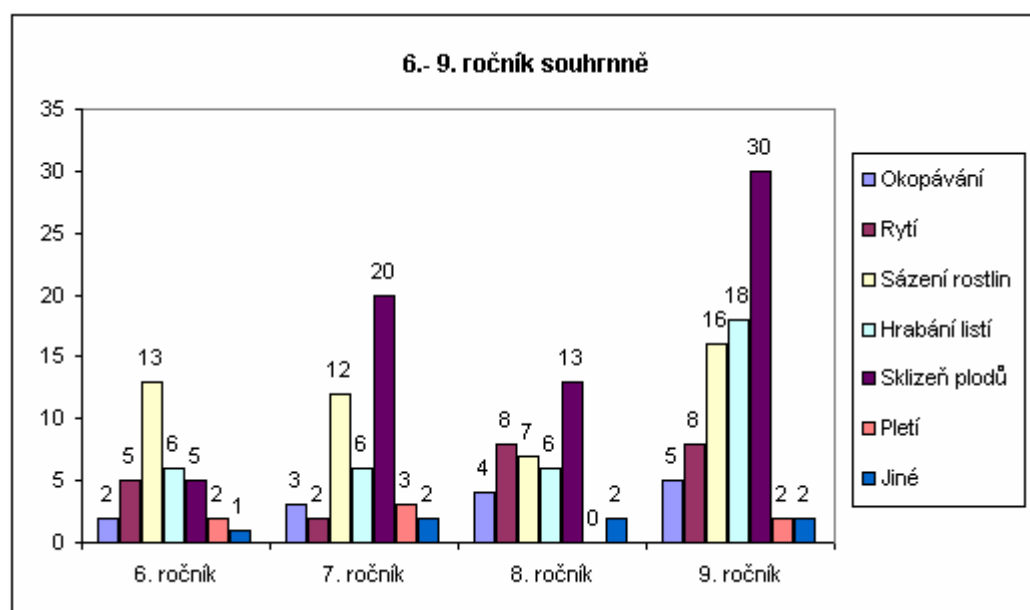
Žáky 6. ročníků nejvíce baví sázení rostlin (37 %), hrabání listí (18 %) a shodný počet žáků (15 %) baví rytí a sklízění plodů.

V 7. ročnících baví žáky sklízění plodů (42 %), sázení rostlin (25 %) a hrabání listí (13 %).

Žáky 8. ročníků nejvíce baví sklízění plodů (32 %), rytí (20 %) a sázení rostlin (18 %).

V 9. ročnících baví žáky sklízění plodů (38 %), hrabání listí (22 %) a sázení rostlin (20 %).

Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i zalévání rostlin, konzumace plodů a stříhání stromků.

5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

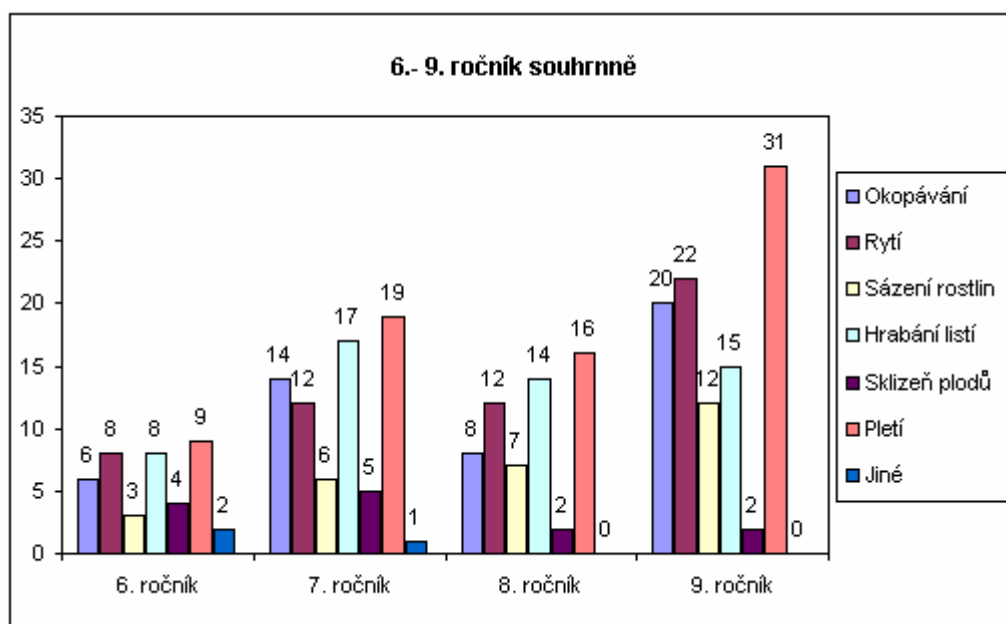
Žáci 6. ročníků nebaví pletí (22 %), rytí a hrabání listí (shodně 20 %) a okopávání (15 %).

V 7. ročnících nebaví žáky pletí (26 %) hrabání listí (23 %) a okopávání (19 %).

Žáci 8. ročníků nebaví pletí (27 %), hrabání listí (24 %) a rytí (20 %).

V 9. ročnících nebaví žáky pletí (29 %), rytí (22 %) a okopávání (20 %).

Mimo nabízené možnosti některé žáky nebaví zalévání a stříhání rostlin.

6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

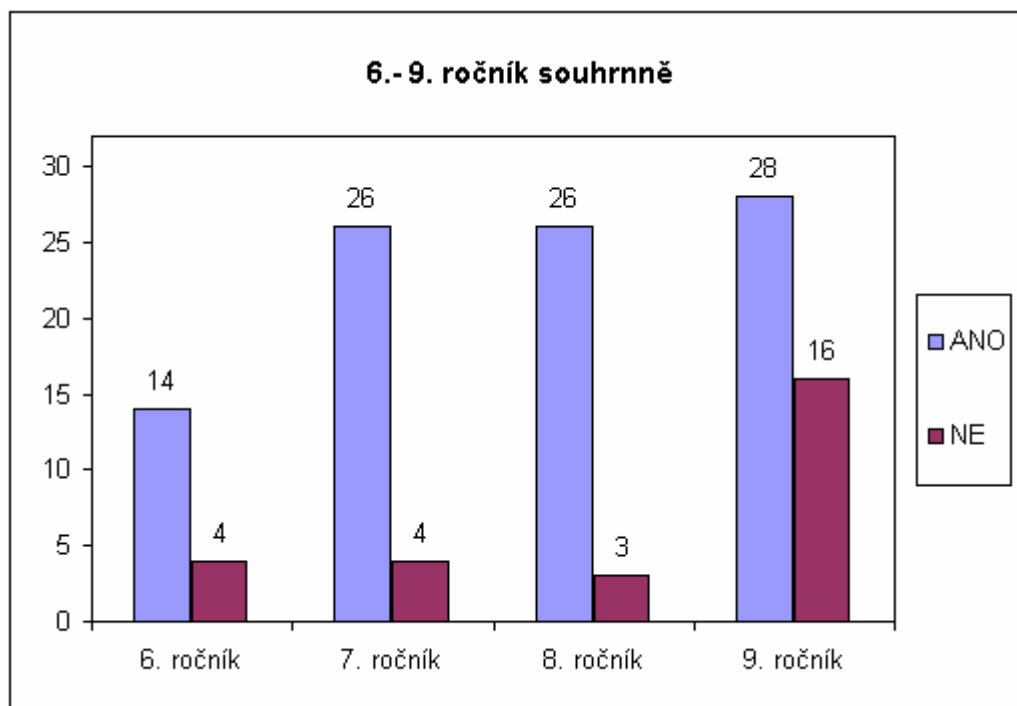
78 % dotázaných žáků 6. ročníků by se chtělo v Pěstitelství starat o nějaké zvíře, zbytek (22 %) se nechce starat o žádné zvíře.

V 7. ročnících by se 87 % dotázaných žáků chtělo starat o nějaké zvíře, 13 % nevyslovilo takovéto přání.

90 % žáků 8. ročníků by mělo zájem se v hodinách Pěstitelství starat o zvíře, 10 % žáků se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročnících by se chtělo 64 % dotázaných žáků starat o zvíře, 36 % žáků nemá zájem starat se o zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, kuň, králík, kočka a had. Z neobvyklých živočichů uvedli někteří žáci berušku, žízalu nebo lenochoda.

7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

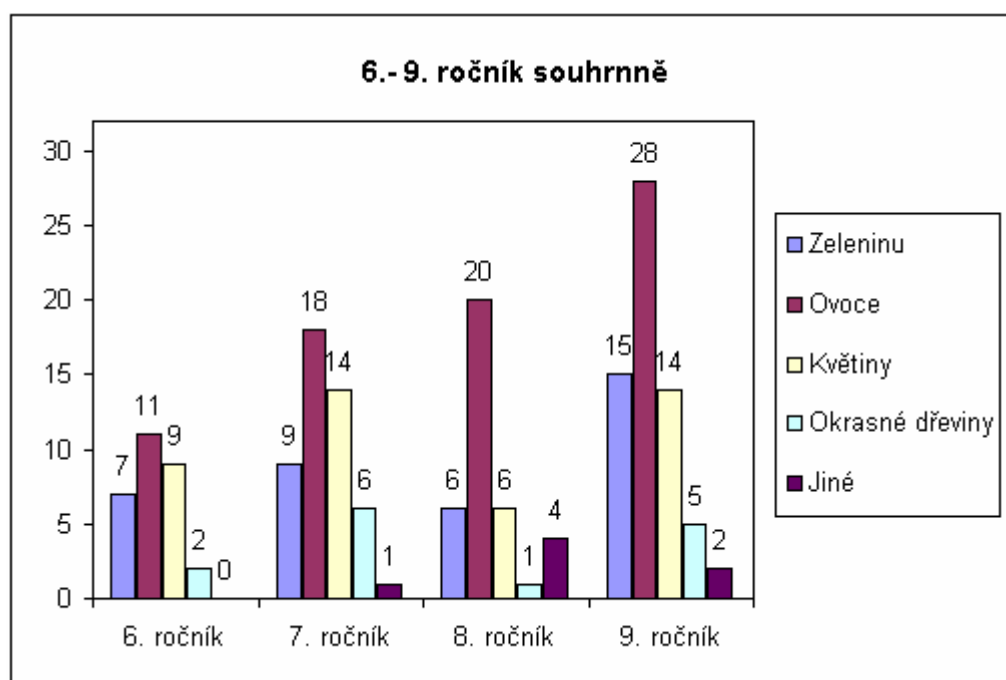
Žáci 6. ročníků by na svém kousku půdy nejčastěji pěstovali ovoce (38 %), květiny (31 %) a zeleninu (24 %).

Žáci 7. ročníků by chtěli na svém pozemku pěstovat ovoce (37 %), květiny (29 %) a zeleninu (19 %).

Žáci 8. ročníků by nejvíce pěstovali ovoce (54 %) a shodný počet žáků (16 %) odpověděl zeleninu a květiny.

V 9. ročnících by žáci chtěli pěstovat ovoce (44 %), zeleninu (23 %) a květiny (22 %).

Ve volných odpovědích žáků bylo nejvíce zastoupeno konopí a tabák.

10.3 Základní škola Bludov

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje v 6. a 7. ročnících. Učivo 6. a 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu.

Rozsah vyučovacích hodin

Žáci 6. a 7. tříd mají 1 hodinu týdně, 8. třídy mají místo Pracovních činností předměty Vaření a Volba povolání a 9. třídy mají předměty Technické kreslení a Volba povolání.

Přítomnost pozemku

Školní pozemek se nachází v areálu školy a je rozdělen na část zelinářskou, bylinný koutek a ovocný sad. Na jeho území je umístěn kompost a nově vybudovaný altán.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Na pozemku se používá klasické nářadí a také popisné cedule k bylinám. Nářadí je uschováno v budově školy, protože se samostatná nářadovna na pozemku nevyskytuje. Odborná učebna Pěstitelství není k dispozici, na škole existují pouze dílenské prostory využívané v předmětu Praktické činnosti pro práci s technickým materiálem.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Pozemek využívají žáci 2. stupně v hodinách Přírodopisu k poznávání bylin, rostlinný materiál z pozemku jim slouží ve výuce. Žáci kreslí v hodinách Výtvarné výchovy v sadu stromy, děti z družiny hojně využívají altán k nejrůznějším hrám a žáci celé školy mají možnost trávit v altánu velkou přestávku.

Údržba pozemku o prázdninách

Do začátku prázdnin se sklídí téměř všechny plodiny, na pozemku zůstávají přes prázdniny jen cukety a dýně, o které se starají zaměstnanci školy.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

V interiéru školy se můžeme setkat s pelargoniemi, zelenci, asparágem, klíviemi, potosy a ibišky. Z rostlinných druhů se na pozemku pěstuje ředkvička, salát, kedluben, pažitka, okrasné dýně, v bylinném koutku roste máta, mateřídouška, levandule, libeček, meduňka, tymián, majoránka a bazalka. V ovocném sadu lze najít jabloně.

Zástupci fauny

Na škole nejsou chováni žádní živočichové.

Exkurze

Mezi školou pořádané exkurze patří každoroční návštěva Flory Olomouc, Arboreta Bílá Lhota a ZOO Olomouc. Žáci putují po naučné stezce *Bludovská stráž*, na jejímž vybudování se sami podíleli. Naučná stezka provádí zájemce vzácnou faunou a flórou na území obce Bludov [33].

Přírodovědný kroužek

Na škole nebyl Přírodovědný kroužek zaveden, ale žáci mají možnost navštěvovat volitelný předmět Ekologie.

Ekologické aktivity

Během školního roku mají žáci možnost sbírat a nosit byliny, šípky, pomerančovou kůru a papír. Účastní se recyklačního programu Recyklohraní, jehož cílem je zpětný odběr baterií a elektrozařízení. Součástí programu je i osvětová činnost týkající se nakládání s odpady ve školních zařízeních u nás [45].

Pěstitelství v zimě

V zimě se žáci seznamují s teorií Pěstitelství a zakládají pokusy klíčivosti semen. Na podzim vyrábějí věnce k svátku Všech svatých a před Vánocemi zhotovují adventní věnce a svíčky.

Péče o rostliny ve třídě

V každé třídě je stanovena týdenní služba (vždy dvojice dětí), která o rostliny pečuje. Na jaře si žáci připraví školní nádoby a přesazují rostliny nacházející se v kmenových učebnách.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Veškerou zeleninu a ovoce si mohou žáci odnést domů, okrasné dýně se využívají na Halloween.

Změny na pozemku

V nejbližších letech neplánuje vedení školy zrušení školního pozemku.

Fotografie ze Základní školy v Bludově (viz. Příloha č. 11).

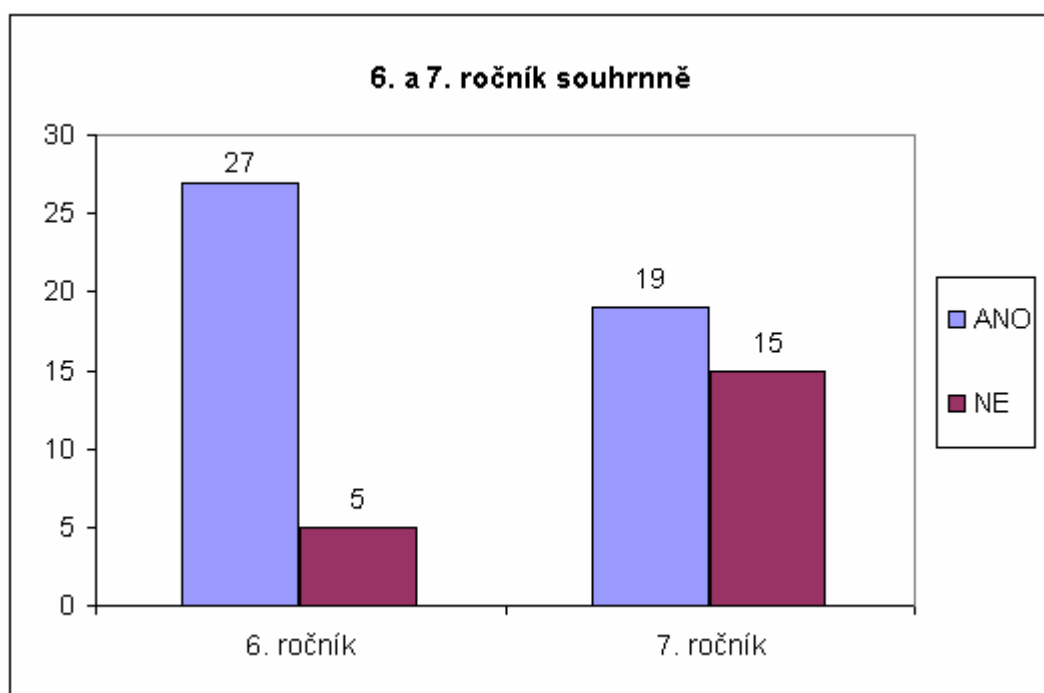
Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole v Bludově bylo mezi žáky 6. a 7. ročníků rozdáno 66 dotazníků. V 6. ročnících bylo přítomno v době dotazníkového šetření 32 žáků, v 7. ročnících 34 žáků.

1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 6. ročnících se Pěstitelství líbí 84 % žáků, zbylým 16 % žáků se předmět Pěstitelství nelíbí.

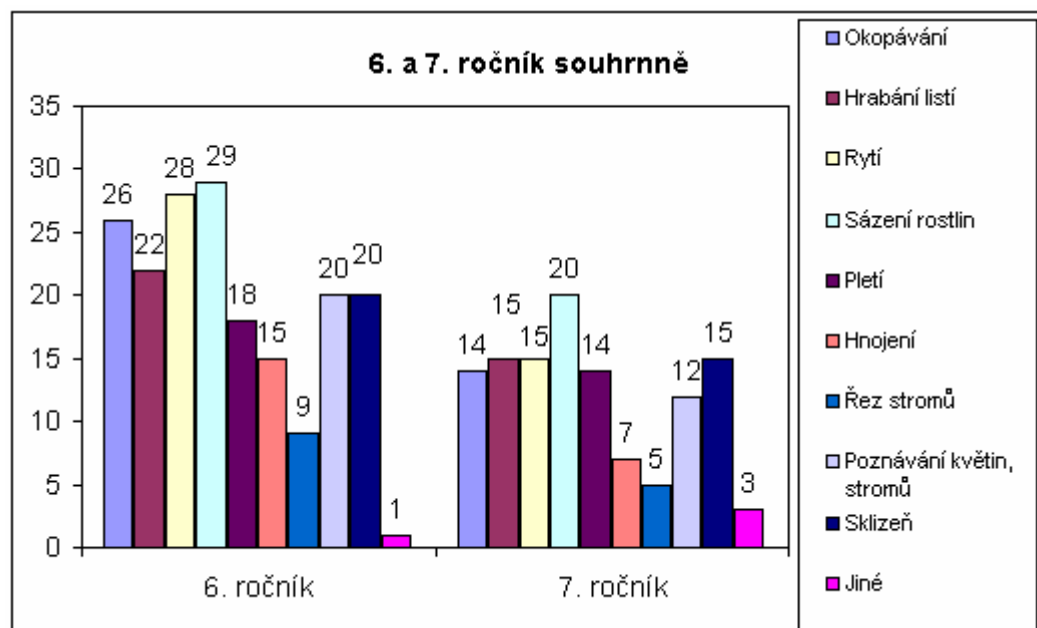
V 7. ročnících se Pěstitelství líbí 56 % žáků, u zbylých 44 % žáků není tento předmět oblíbený.

2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

Žáci 6. ročníků si pod pojmem Pěstitelství nejčastěji představují sázení rostlin, rytí a okopávání (shodně 14 %).

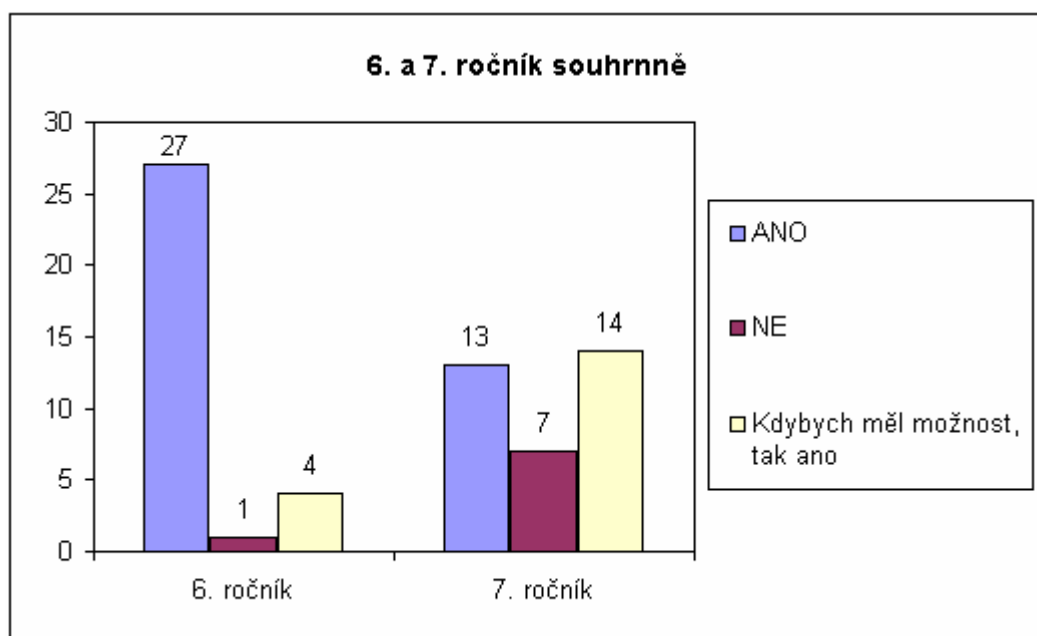
V 7. ročnících si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (16 %), sklizeň plodů (13 %) a rytí, okopávání, hrabání listí a pletí (12 %).

3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 6. ročnících využije znalosti z Pěstitelství 84 % dotázaných žáků, 3 % žáků znalosti nijak nezužítkuje a 13 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli možnost.

V 7. ročnících zužitkuje znalosti z předmětu Pěstitelství 38 % žáků, 21 % žáků znalosti nevyužije a 41 % žáků by znalosti z předmětu Pěstitelství využilo, kdyby měli možnost.

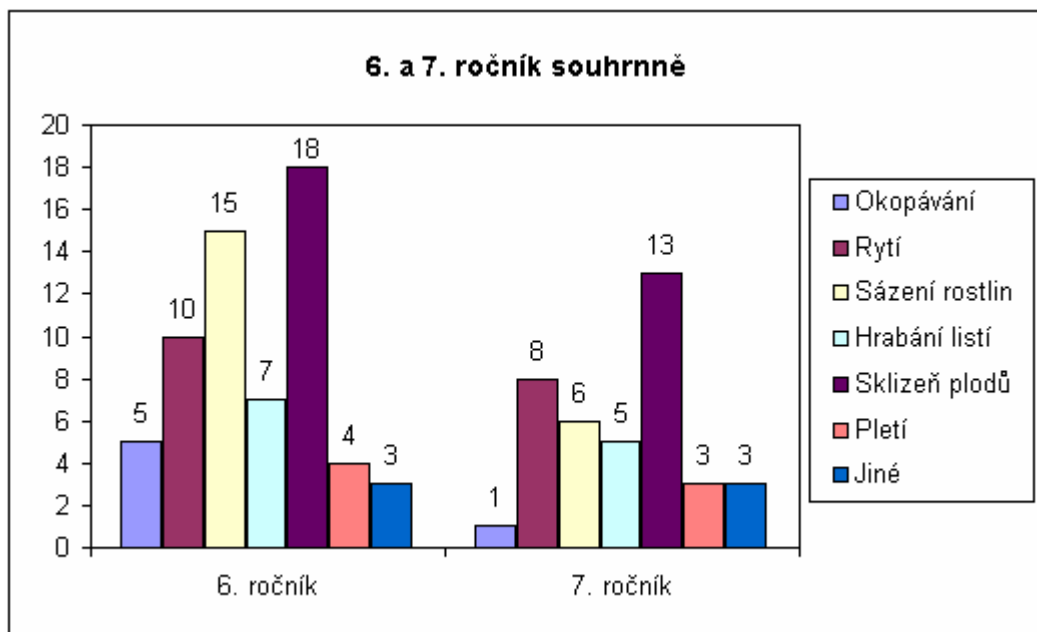

4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

Žáky 6. ročníků nejvíce baví sklizeň plodů (30 %), sazení rostlin (24 %) a rytí (16 %).

V 7. ročnících baví žáky sklizeň plodů (32 %), rytí (21 %) a sazení rostlin (15 %).

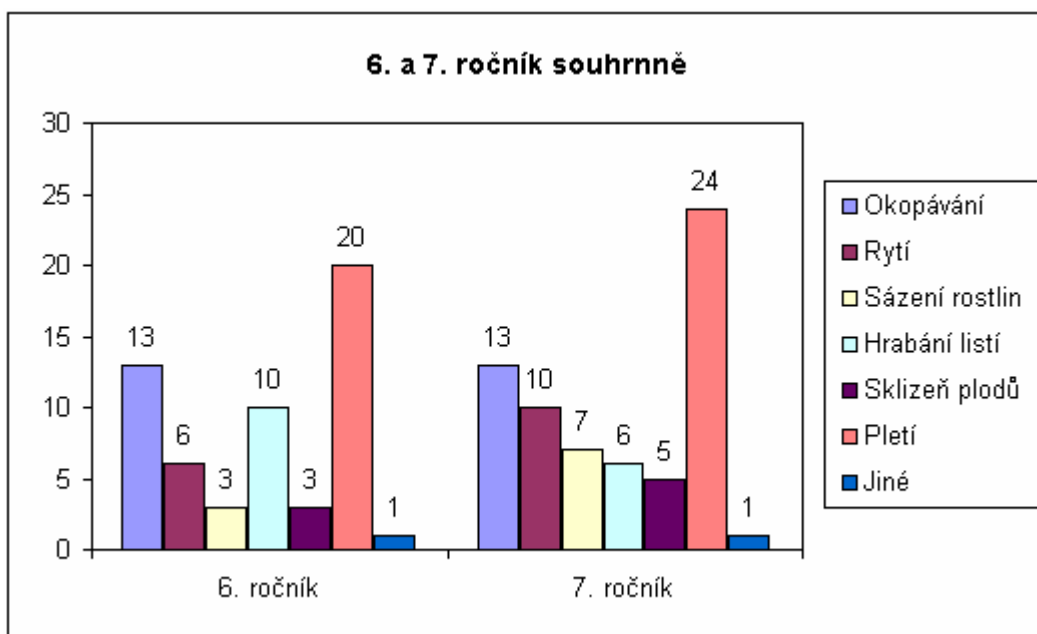
Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i poznávání a zalévání rostlin a hnojení.

5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

Žáky 6. ročníků nebaví pletí (36 %), okopávání (23 %) a hrabání listí (18 %).

V 7. ročnících nebaví žáky pletí (35 %), okopávání (20 %) a rytí (15 %).

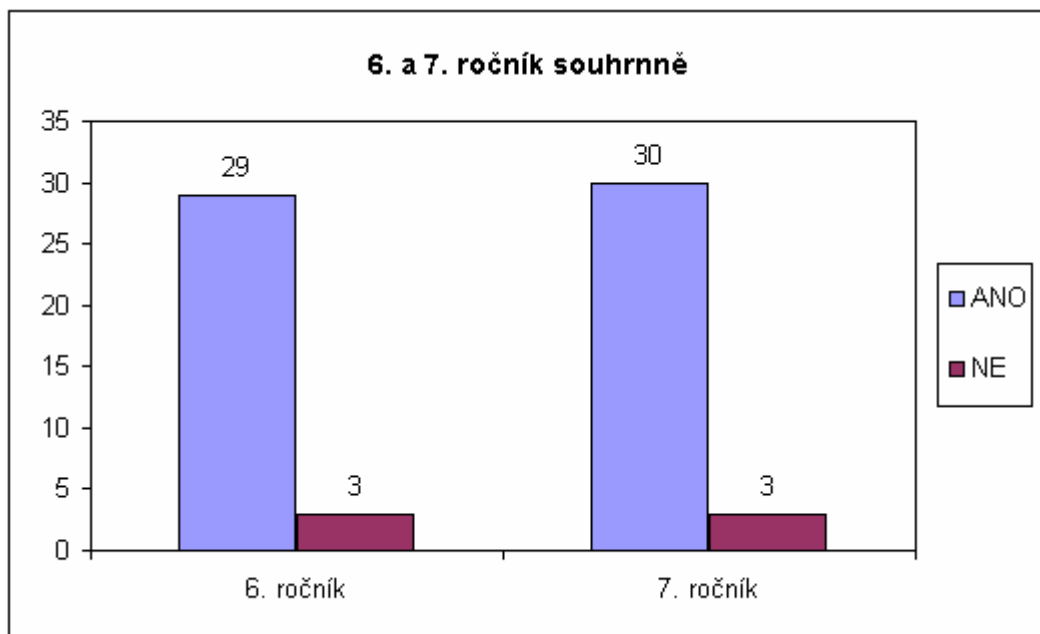

6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

91 % dotázaných žáků 6. ročníků by se chtělo v Pěstitelství starat o nějaké zvíře, zbytek (9 %) se nechce starat o žádné zvíře.

V 7. ročnících by se 91 % dotázaných žáků chtělo starat o zvíře, 9 % by o zvíře pečovat nechtělo.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, králik, křeček, morče, papoušek a kočka. Z neobvyklých živočichů někteří žáci uvedli opici, kobyliku a fretku.

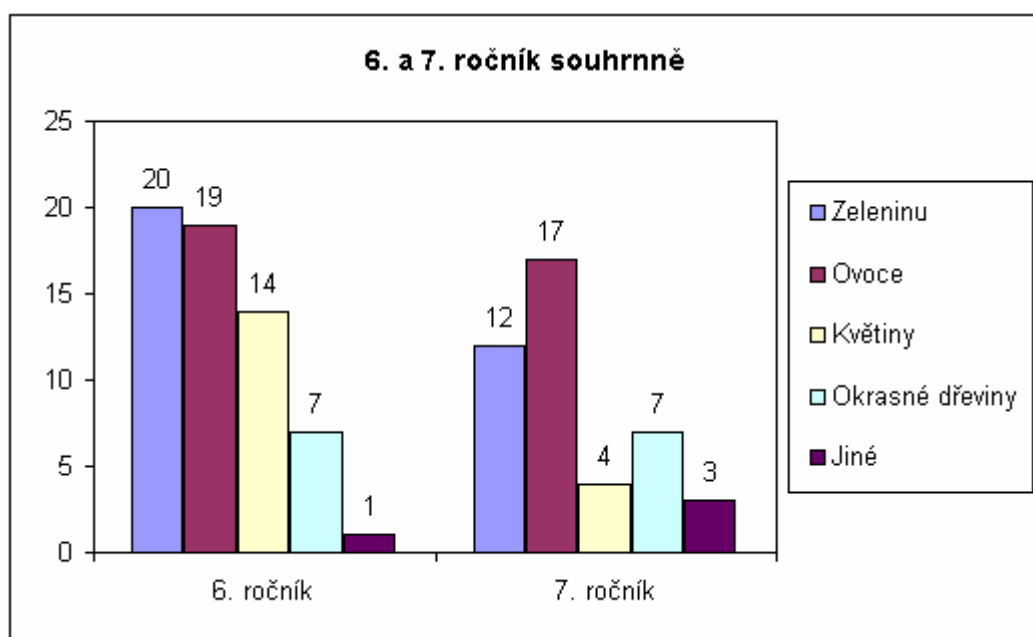

7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Žáci 6. ročníků by na svém kousku půdy nejčastěji pěstovali zeleninu (33 %), ovoce (31 %) a květiny (23 %).

Žáci 7. ročníků by chtěli na svém pozemku pěstovat ovoce (40 %), zeleninu (28 %) a okrasné dřeviny (16 %).

Ve volných odpovědích žáků se objevoval názor, že by žáci nechali půdu zarůst trávou a plevelem.

10.4 Základní škola Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje v 6. a 7. ročnících. Učivo 6. a 7. ročníků vychází z osnov Školního vzdělávacího programu.

Rozsah vyučovacích hodin

Žáci 6. a 7. tříd mají výuku 1 hodinu týdně a jsou rozděleni tak, že jedna polovina třídy pracuje na pozemku a druhá polovina má Práce s technickým materiálem (další týden se žáci vystřídají), žáci 8. a 9. tříd Pěstitelství nemají.

Přítomnost pozemku

Pozemek se nachází v těsné blízkosti školy a jeho součástí je kompost a velký ovocný sad.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Škola disponuje klasickým nářadím uloženým ve velké kůlně. Na škole jsou dílenské prostory, které jsou využívány v předmětu Praktické činnosti pro práci s technickým materiálem, a odborná učebna pro Přírodopis.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Pozemek využívají kromě žáků 6. a 7. tříd i žáci 1. stupně v rámci Přírodovědy a Praktických činností.

Údržba pozemku o prázdninách

Na období letních prázdnin nebývají žádné termíny, v kterých by se mohli žáci na pozemek dostavit, stanoveny. V období prázdnin zajišťují údržbu pozemku zaměstnanci školy.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

V interiéru školy se žádné pěstované rostliny nenacházejí. Z pěstovaných rostlinných druhů je na pozemku nejvíce zastoupena zelenina. Z kořenové zeleniny se pěstuje celer, z luskové zeleniny fazole, hrách, z listové zeleniny salát a špenát, z cibulové zeleniny cibule a česnek, dále se pěstuje červená řepa, topinambur, z okrasných rostlin slaměnky a astry a z ovocných dřevin jahodník, jabloň a hrušeň.

Zástupci fauny

V učebně Přírodopisu se nachází akvárium s rybičkami a ve školním roce 2009/2010 plánuje vedení školy umístit mezi jednotlivé pavilony ovce.

Exkurze

Každým rokem žáci navštěvují Floru Olomouc, Vánoční výstavu Středního odborného učiliště v Zábřehu pořádanou studenty oboru Zahradník-Zahradnice a účastní se Biologické olympiády.

Přírodovědný kroužek

Na škole nebyl Přírodovědný kroužek zaveden.

Ekologické aktivity

Žáci se aktivně účastní Dne Země a zapojují se do třídění odpadu.

Pěstitelství v zimě

V zimním období se žáci seznamují s teorií Pěstitelství a věnují se předpěstování rostlinné sadby, zejména zelenin, zakládají pokusy a pečují o rostliny pěstované v interiéru školy.

Péče o rostliny ve třídě

V každé třídě je stanovena roční služba nesoucí název „Péče o květiny“ a jejím úkolem je pečovat o rostliny umístěné v kmenové třídě.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Část plodin vypěstovaných na pozemku odebírá školní jídelna k dalšímu zpracování, zbytek vyučující rozdává žákům k vlastní spotřebě.

Změny na pozemku

V nejbližší době plánuje vedení školy zatravnění školního pozemku v celém jeho rozsahu.

Fotografie ze Základní školy v Zábřehu, Boženy Němcové 1503/15 (viz. Příloha č. 12).

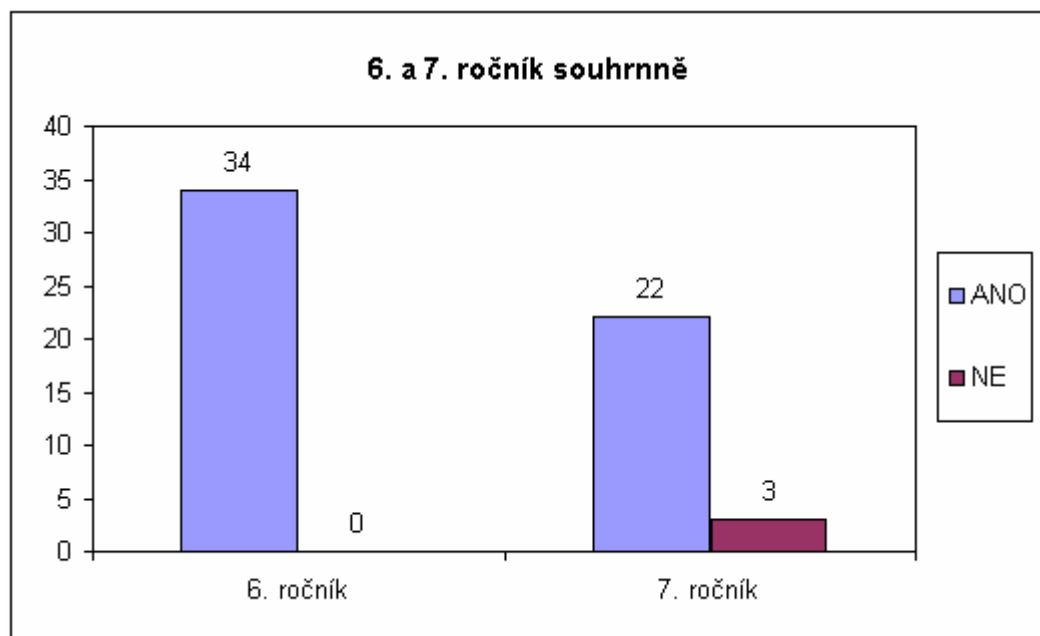
Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15 bylo rozdáno 60 dotazníků. V průběhu dotazníkového šetření bylo v 6. ročnících přítomno 35 žáků a v 7. ročnících 25 žáků.

1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 6. ročnících se Pěstitelství líbí všem dotázaným žákům (100 %).

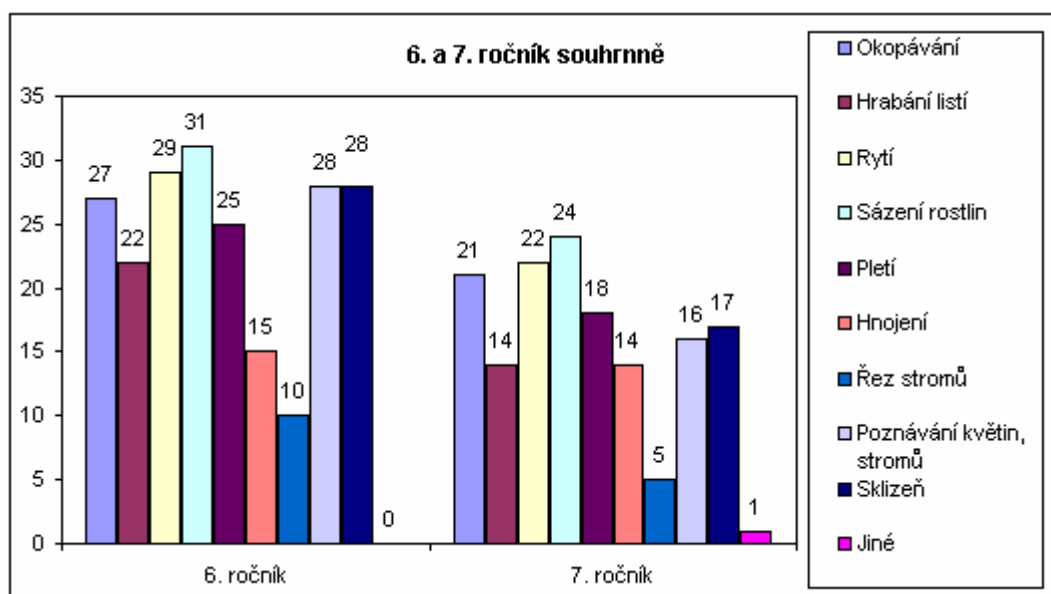
V 7. ročnících se Pěstitelství líbí 88 % žáků, u zbylých 12 % žáků není tento předmět oblíbený.

2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

Žáci 6. ročníků si pod pojmem Pěstitelství nejčastěji představují sázení rostlin (14 %), rytí, sklizeň plodů, okopávání, poznávání květin a stromů si představuje shodný počet žáků (13 %).

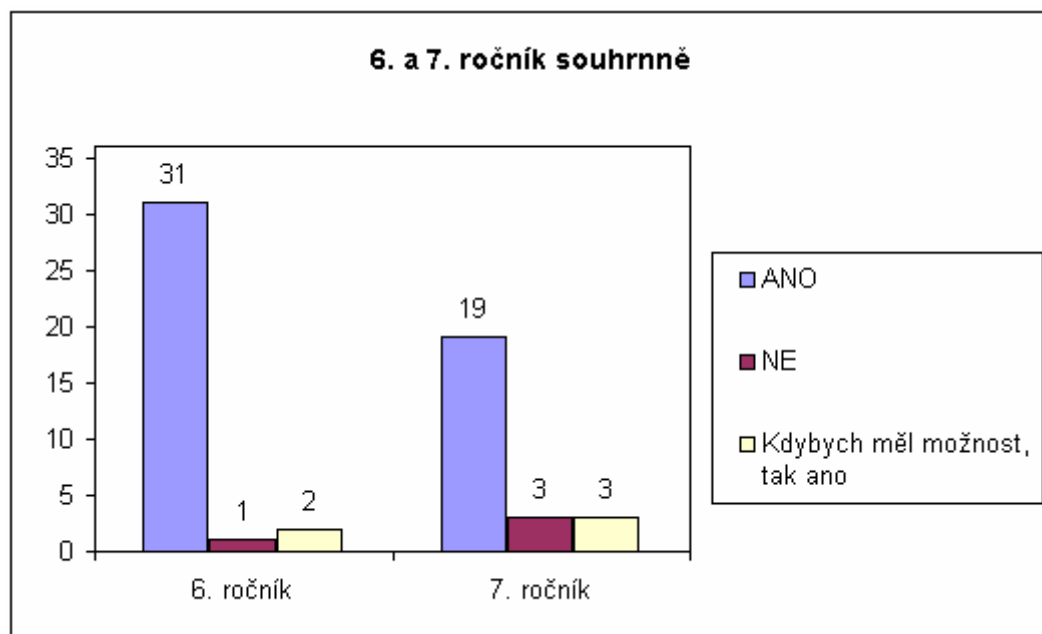
V 7. ročnících si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (16 %), rytí a okopávání (14 %) a pletí (12 %).

3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 6. ročnících využije znalosti z Pěstitelství 91 % dotázaných žáků, 3 % žáků znalosti nijak nezužítkuje a 6 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli možnost.

V 7. ročnících zužítkuje znalosti z předmětu 76 % žáků, 12 % žáků znalosti nevyužije a 12 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

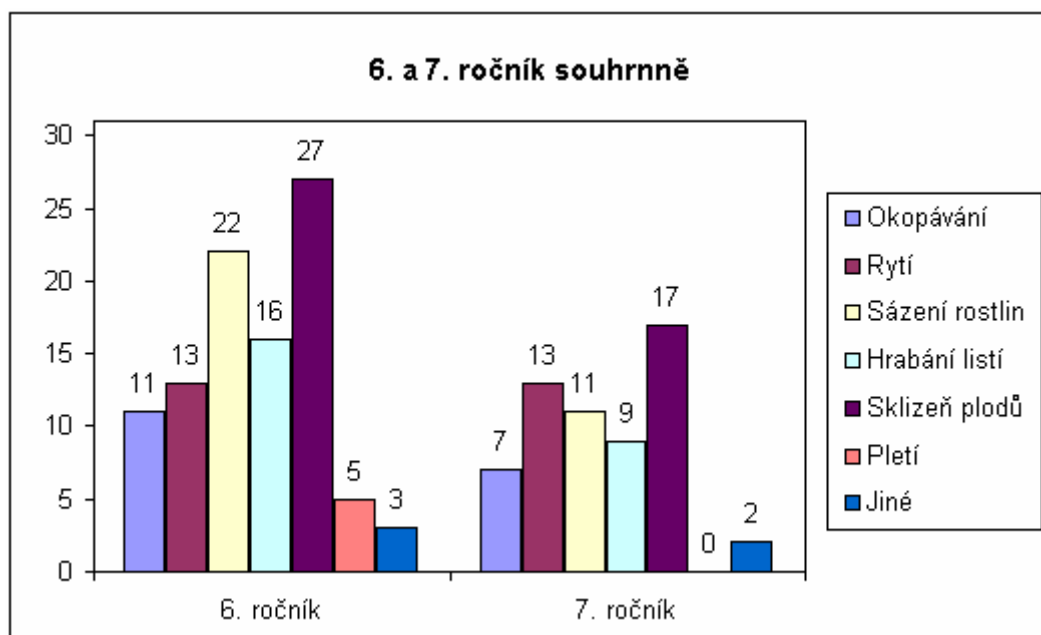

4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

Žáky 6. ročníků nejvíce baví sklízění plodů (29 %), sázení rostlin (23 %) a hrabání listů (16 %).

V 7. ročnících baví žáky sklízění plodů (29 %), rytí (22 %) a sázení rostlin (19 %).

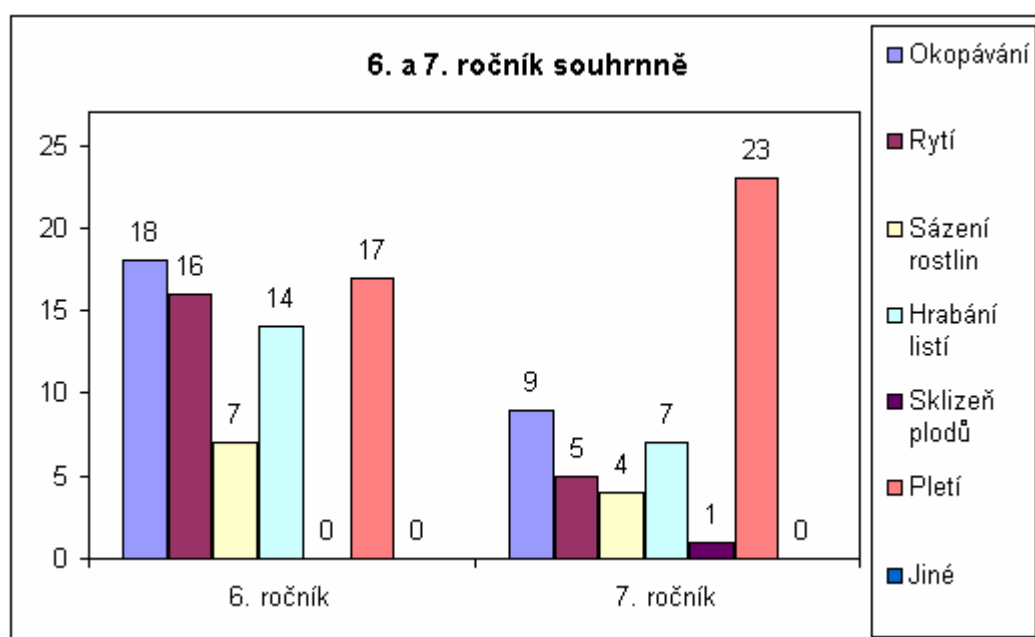
Kromě nabízených odpovědí se někteří žáci vyjádřili, že je baví i zalévání a hnojení rostlin a řez stromů.

5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

Žáky 6. ročníků nebaví okopávání (25 %), pletí (24 %) a rytí (22 %).

V 7. ročnících nebaví žáky pletí (48 %), okopávání (18 %) a hrabání listí (14 %).

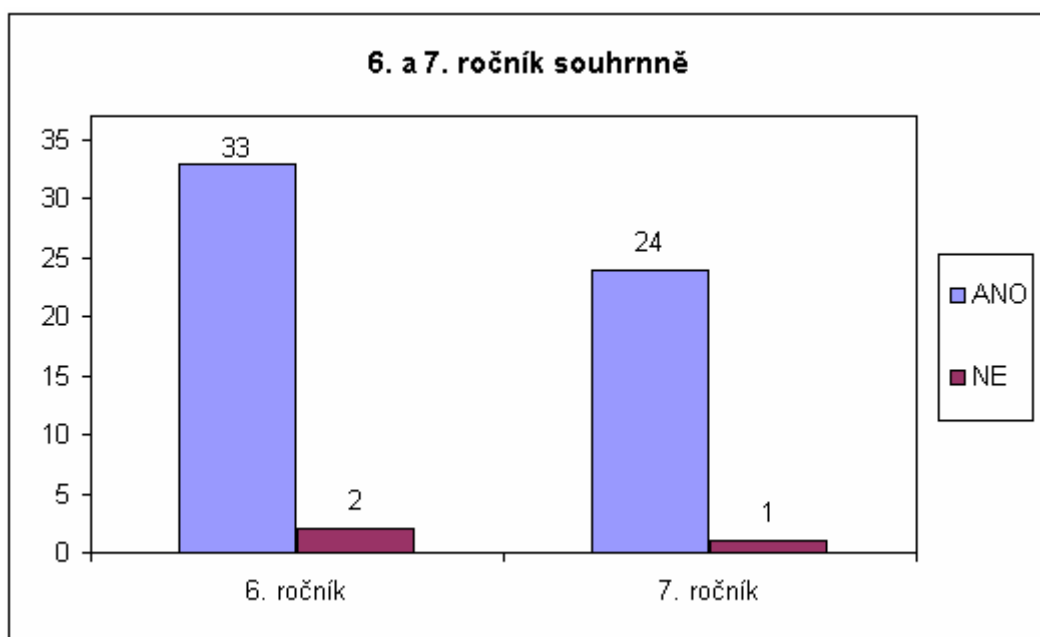

6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

94 % dotázaných žáků 6. ročníků by se chtělo v Pěstitelství starat o nějaké zvíře, zbytek (6 %) se nechce starat o žádné zvíře.

V 7. ročnících by se 96 % dotázaných žáků chtělo starat o nějaké zvíře, 4 % žáků by o žádné zvíře pečovat nechtělo.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří kůň, ovce, králík, pes a kočka. Z neobvyklých živočichů někteří žáci uvedli osla, opici a velblouda.

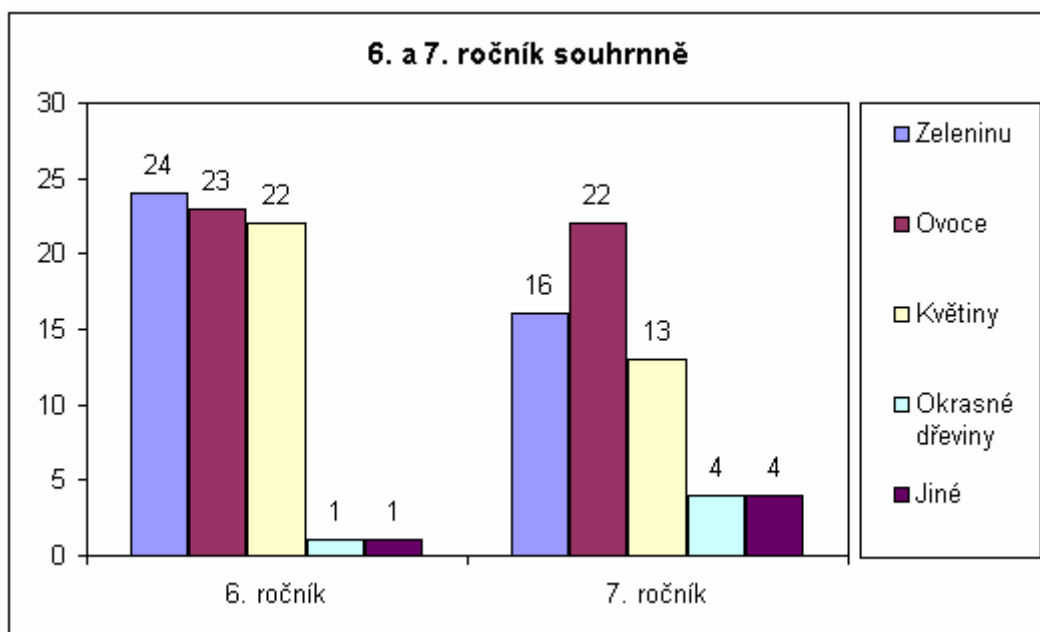

7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Žáci 6. ročníků by na svém kousku půdy nejčastěji pěstovali zeleninu (35 %), ovoce (32 %) a květiny (31 %).

Žáci 7. ročníků by chtěli na svém pozemku pěstovat ovoce (37 %), zeleninu (27 %) a květiny (22 %).

Ve volných odpovědích žáků se objevil názor, že by někteří žáci pěstovali na pozemku konopí, obilí nebo bavlník.

10.5 Základní škola Zábřeh, Školská 406/11

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje v 7.-9. ročnících. Učivo 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

7. třída má výuku 2 hodiny týdně, 8. a 9. třída má 1 hodinu týdně.

Přítomnost pozemku

Součástí školního areálu je pozemek, k němuž náleží také skleník, kompost a ovocný sad.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Žákům je k dispozici klasické nářadí, o jehož údržbu se starají žáci 9. tříd sami. V přízemí školy se nachází odborná učebna, v níž žáci probírají teorii, zakládají pokusy klíčivosti semen a předpěstovávají sadbu.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Kromě žáků 7.-9. tříd není pozemek žádnými jinými žáky ani učiteli využíván.

Údržba pozemku o prázdninách

Před začátkem prázdnin jsou vypsány termíny (v každém týdnu se stanoví 2 dny), kdy mají žáci možnost dostavit se na pozemek. Účast žáků na pozemku je vyučujícím evidována. Na konci prázdnin je docházka na pozemek vyhodnocena ředitelem školy a žáci, kteří se na pozemek dostavili nejčastěji, jsou oceněni. Před začátkem nového školního roku se na pozemku koná společné setkání žáků a učitelů školy.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy a v učebnách lze najít klívie, tenury, kořenokvětky, potosy, africké fialky, fikovníky a begónie. Z pěstovaných rostlinných druhů je na pozemku nejvíce zastoupena zelenina, a to pažitka, petržel, celer, mrkev, salát, okurky, ředkvičky, rajčata, papriky, hrách, brambory a ačokča. Z okrasných rostlin jsou to pak tulipány, jiřiny, narcisy, kopretiny, mečíky, astry, chryzantémy, měsíček, z léčivých rostlin se pěstuje vlašovičnick, řebříček, máta a libeček. V ovocném sadu rostou jabloně a v blízkosti pozemku lze spatřit ořešák.

Zástupci fauny

Na škole nejsou chováni žádní zástupci živočišné říše.

Exkurze

Škola pravidelně pořádá exkurze do pobočky firmy Oseva v Šumperku, zahradnictví Zahrada-Zelený svět v Zábřehu. V období svátku Všech svatých navštěvují žáci zahradníka pana Albrechta, v jehož zahradnictví si mohou vyzkoušet vázání věnců a pana Zemánka a jeho firmu AkvaPet v Zábřehu, zabývající se prodejem akvaristických a teraristických potřeb, drobných domácích živočichů, plazů a exotů [43].

Přírodovědný kroužek

Na škole nebyl Přírodovědný kroužek zaveden, žáci 9. tříd si mohou vybrat volitelný předmět Pěstitelství.

Ekologické aktivity

Žáci se aktivně zapojují do sběru uzávěrů od plastových lahví a elektrospotřebičů.

Pěstitelství v zimě

V zimním období se žáci seznamují s teorií Pěstitelství. Kromě teorie se učí žáci poznávat semena rostlin, vysévat zeleninu a pikýrovat.

Péče o rostliny ve třídě

V každé třídě je stanovena týdenní služba, která se o rostliny stará.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Malé množství vypěstované zeleniny je zpracováno ve školní kuchyni, část úrody se prodá veřejnosti a zbytek dostávají žáci jako odměnu za práci (ředkvičky, hrách, ačokču).

Změny na pozemku

V minulosti byla větší část pozemku prodána zdejší lékárně. V dohledné době neuvažuje vedení školy o zrušení pozemku, naopak plánuje výstavbu pergoly.

Fotografie ze Základní školy v Zábřehu, Školská 406/11 (viz. Příloha č. 17).

Výsledky dotazníkového šetření

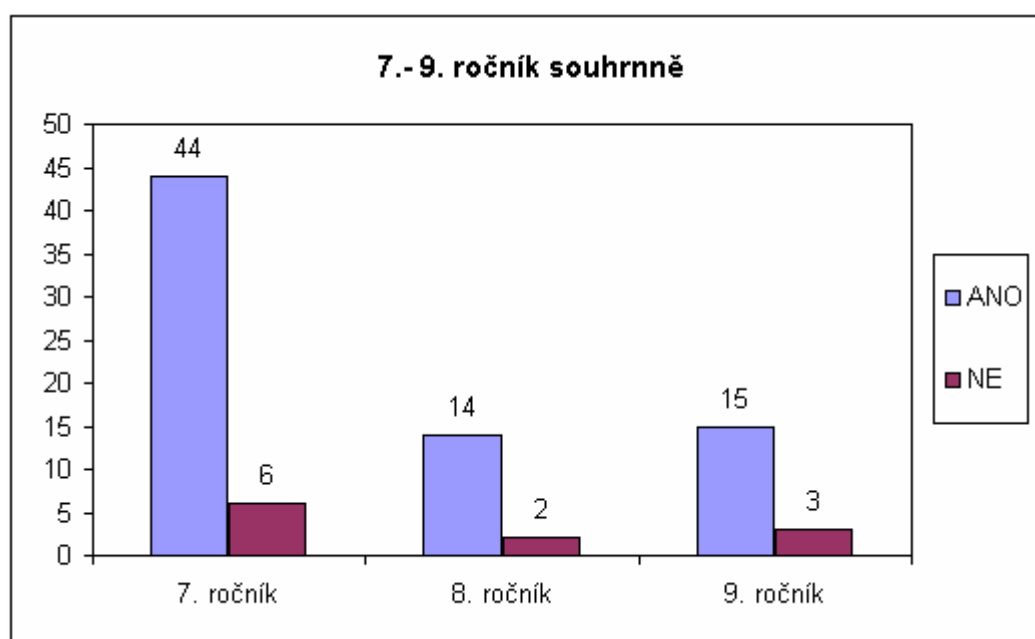
Na Základní škole Zábřeh, Školská 406/11 bylo rozdáno 86 dotazníků. V průběhu dotazníkového šetření bylo v 7. ročnících 50 žáků, v 8. ročnících 18 žáků a v 9. ročnících 18 žáků.

1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 7. ročnících se Pěstitelství líbí 88 % žáků, u zbylých 12 % žáků není tento předmět oblíbený.

V 8. ročnících se 87 % žáků předmět Pěstitelství líbí a 13 % žáků se předmět nelíbí.

V 9. ročnících je Pěstitelství oblíbeno u 83 % žáků, zbylých 17 % žáků nemá předmět v oblíbě.

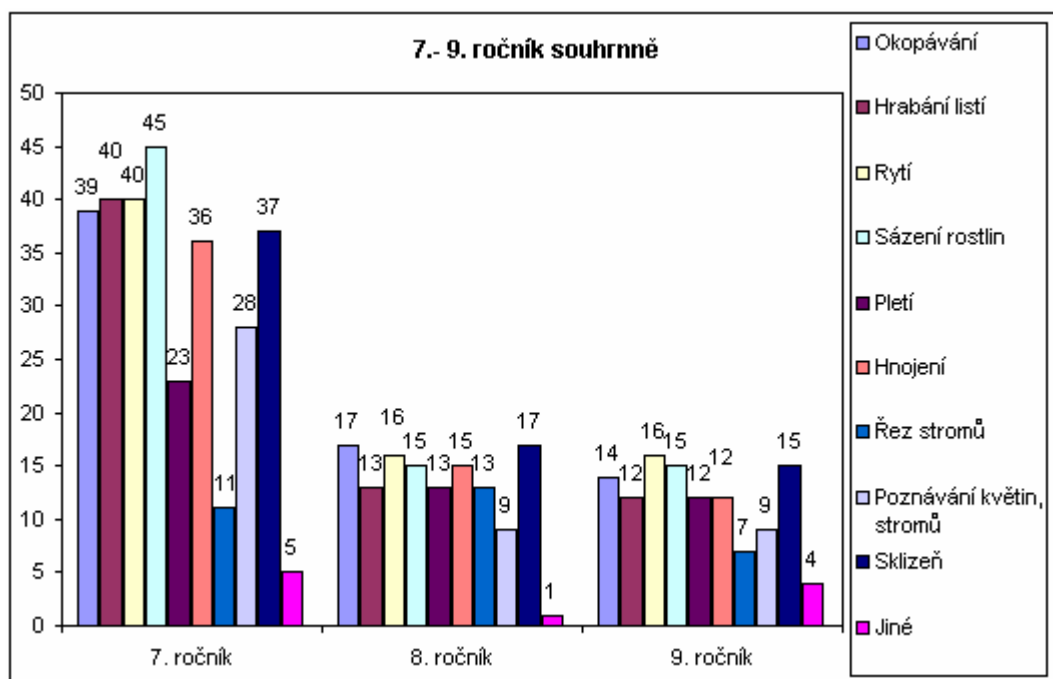
2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

V 7. ročnících si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (14 %), okopávání, hrabání listů a rytí (shodně 13 %).

Žáci 8. ročníků si nejčastěji představují okopávání a sklízení plodů (shodně 13 %), hnojení, sázení rostlin a rytí (shodně 12 %).

V 9. ročnících si žáci vybavují pod pojmem Pěstitelství rytí (15 %), sázení rostlin a sklízení plodů (shodně 13 %) a okopávání (12 %).

Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i ochutnávání plodin a zalévání rostlin.

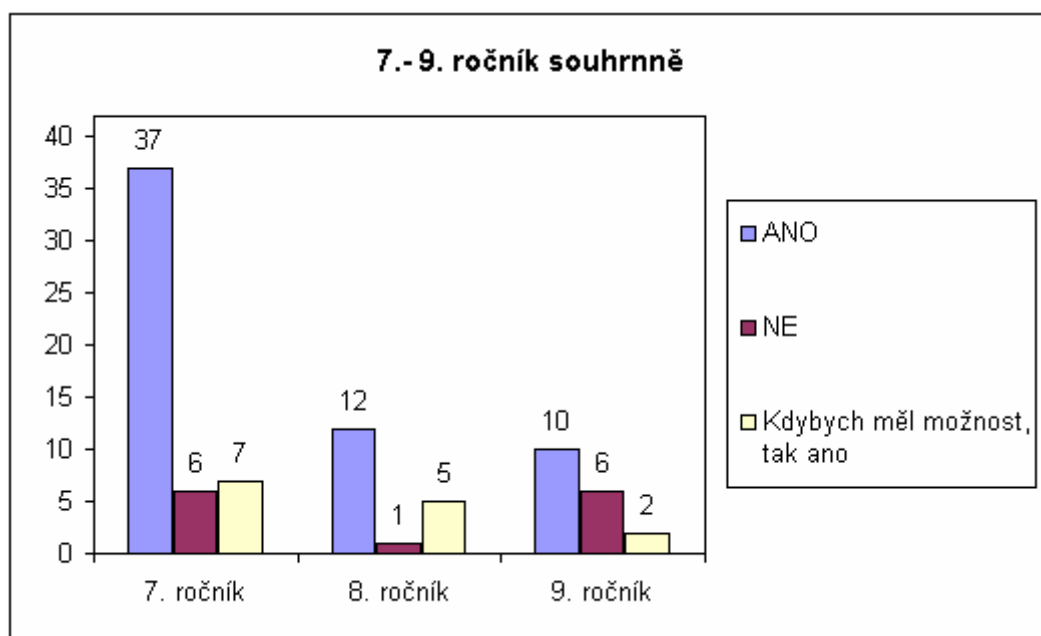

3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 7. ročnících zužitkuje znalosti z předmětu 74 % žáků, 12 % žáků znalosti nevyužije a 14 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 8. ročnících odpovědělo 66 % žáků, že znalosti z Pěstitelství využije, 6 % žáků znalosti z Pěstitelství nezužitkuje a 28 % žáků by znalosti upotřebilo, kdyby měli příležitost.

V 9. ročnících zužitkuje znalosti z Pěstitelství 56 % dotázaných žáků, 33 % žáků je nevyužije a 11 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

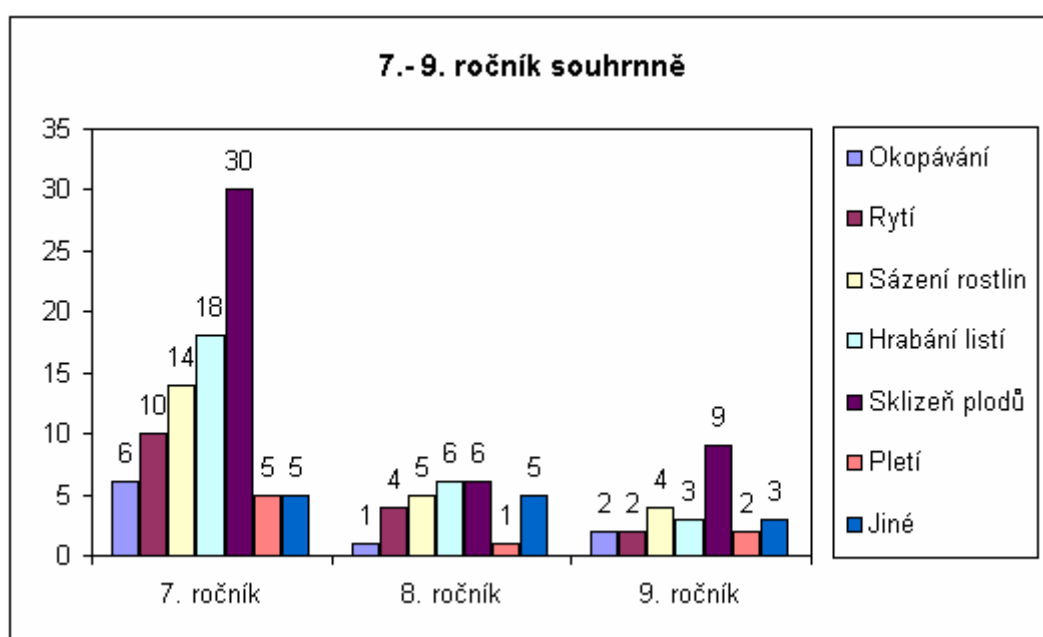
4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

V 7. ročnících baví žáky nejvíce sklizení plodů (34 %), hrabání listí (20 %) a sázení rostlin (16 %).

Žáky 8. ročníků nejvíce baví sklizení plodů a hrabání listí (shodně 21 %), sázení rostlin (18 %) a rytí (14 %).

V 9. ročnících baví žáky sklizení plodů (36 %), sázení rostlin (16 %), hrabání listí a jiné činnosti (shodně 12 %).

Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i ochutnávat ovoce a zeleninu a zalévat rostliny.

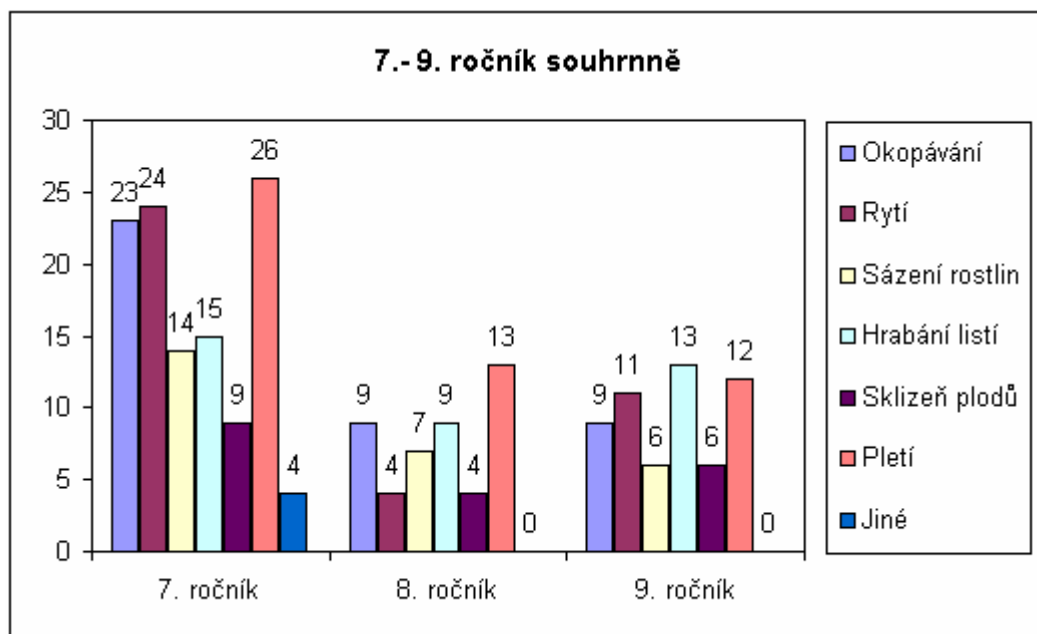
5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

V 7. ročnících nebaví žáky pletí (23 %), rytí (21 %) a okopávání (20 %).

Žáky 8. ročníků nebaví pletí (27 %), okopávání a hrabání listí (shodně 20 %) a sázení rostlin (15 %).

V 9. ročnících nebaví žáky hrabání listí (22 %), pletí (21 %) a rytí (19 %).

Mimo nabízené možnosti některé žáky nebaví výuka teorie či zametání.

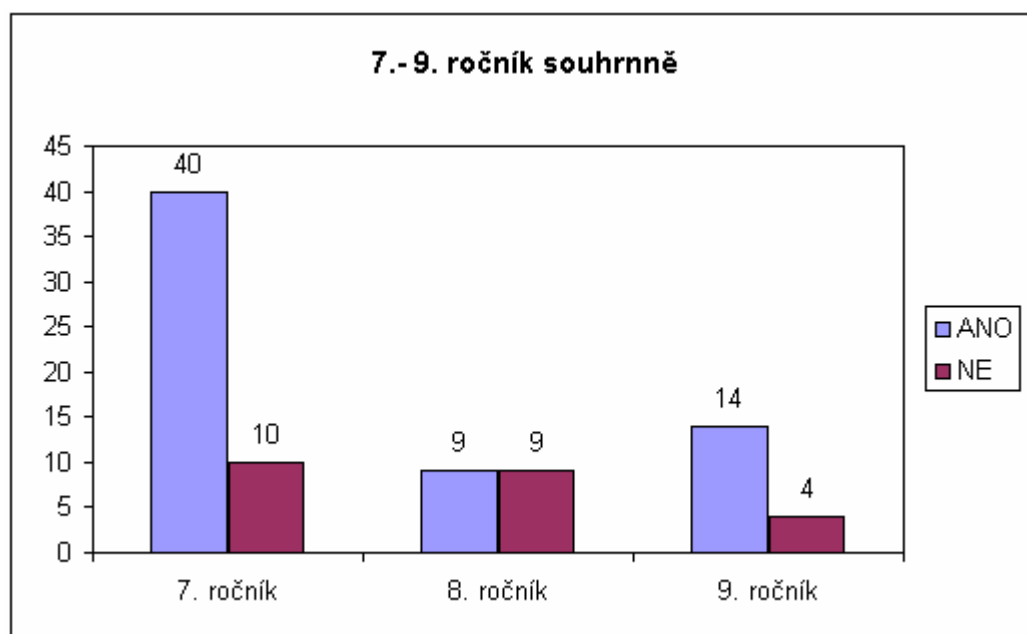
6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

V 7. ročnících by se 80 % dotázaných žáků chtělo starat o nějaké zvíře, ostatní žáci (20 %) by o zvíře pečovat nechtěli.

50 % žáků 8. ročníků by mělo zájem se v hodinách Pěstitelství starat o zvíře, 50 % žáků se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročnících by se chtělo 78 % dotázaných žáků starat o zvíře, 22 % žáků nemá zájem starat se o nějaké zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, králík kůň, křeček a morče. Z netradičních zástupců živočišné říše někteří jedinci uvedli slona nebo pandu.

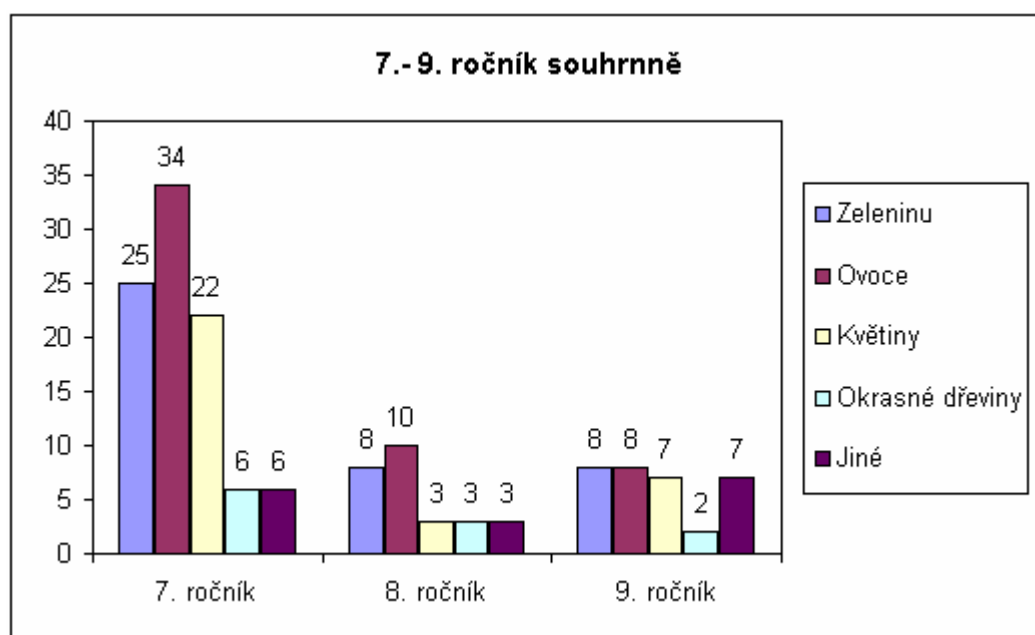
7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Žáci 7. ročníků by na svém pozemku chtěli pěstovat ovoce (37 %), zeleninu (27 %) a květiny (24 %).

Žáci 8. ročníků by nejvíce pěstovali ovoce (37 %), zeleninu (30 %) a okrasné dřeviny, květiny a jiné rostliny (shodně 11 %).

Žáci 9. ročníků by chtěli pěstovat ovoce a zeleninu (shodně 25 %), květiny (22 %) a jiné rostliny (22 %).

Ve volných odpovědích žáků se nejvíce objevovalo konopí a léčivé rostliny.

10.6 Základní škola Ruda nad Moravou

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje ve všech ročnících 2. stupně. Učivo 6. a 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

Všechny třídy na 2. stupni (tj. 6. – 9. třída) mají výuku 1 hodinu týdně.

Přítomnost pozemku

Základní škola má k dispozici pozemek, jehož součástí je také kompost a ovocný sad.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Škola disponuje klasickým nářadím. Dílenské prostory, které jsou využívány v rámci předmětu Praktické činnosti pro práci s technickým materiálem, jsou na vysoké úrovni.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

V současné době je pozemek využíván jen žáky 2. stupně, do budoucna se počítá s využitím pozemku i pro 1. stupeň.

Údržba pozemku o prázdninách

Každý prázdninový týden v pondělí mají žáci možnost se na pozemek dostavit a podílet se za přítomnosti vyučujícího na jeho údržbě.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy najdeme nejčastěji potosy, tenury, bilbergie, africké fialky a klívie. Z pěstovaných rostlinných druhů je na pozemku zastoupena zelenina jako cukety, ředkvičky a dýně. Z okrasných rostlin jsou pěstovány narcisy, slaměnky a tulipány, z léčivých bylin máta a mateřídouška. V blízkosti pozemku jsou vysázeny tůje a v ovocném sadu rostou jabloně, třešně, slivoně a rybíz.

Zástupci fauny

V Klubu zvířat jsou chovány želvy, zlatý křeček, osmák degu, laboratorní myši a rybičky umístěné ve dvou akváriích.

Exkurze

Škola pořádá exkurze do ekologického centra Sluňákov v Horce nad Moravou.

Přírodovědný kroužek

Přírodovědný kroužek není na škole zaveden, ale existuje zde „Klub zvířat“ určený všem žákům bez rozdílu věku, v němž se žáci o živočichy starají.

Ekologické aktivity

Žáci se aktivně zapojují do třídění odpadu.

Pěstitelství v zimě

V zimě se žáci seznamují s teorií Pěstitelství, v rámci předmětu Praktické činnosti se žáci učí vařit, rýsovat a kótovat.

Péče o rostliny ve třídě

V každé třídě je stanovena služba, která o rostliny pečuje. Služba má také za úkol na jaře přesadit rostliny umístěné na chodbách.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Vypěstované plodiny jsou rozdány mezi žáky nebo je zelenina zužitkována ve cvičné kuchyni.

Změny na pozemku

Ve školním roce 2009/2010 plánuje vedení školy vytvořit na pozemku bylinný koutek a vybudovat pergolu s dostatečným množstvím lavic pro školní družinu a žáky 1. stupně.

Fotografie ze Základní školy v Rudě nad Moravou (viz. Příloha č. 13).

Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole v Rudě nad Moravou bylo rozdáno 118 dotazníků. V průběhu dotazníkového šetření bylo v 7. ročnících 45 žáků, v 8. ročnících 33 žáků a v 9. ročnících 40 žáků.

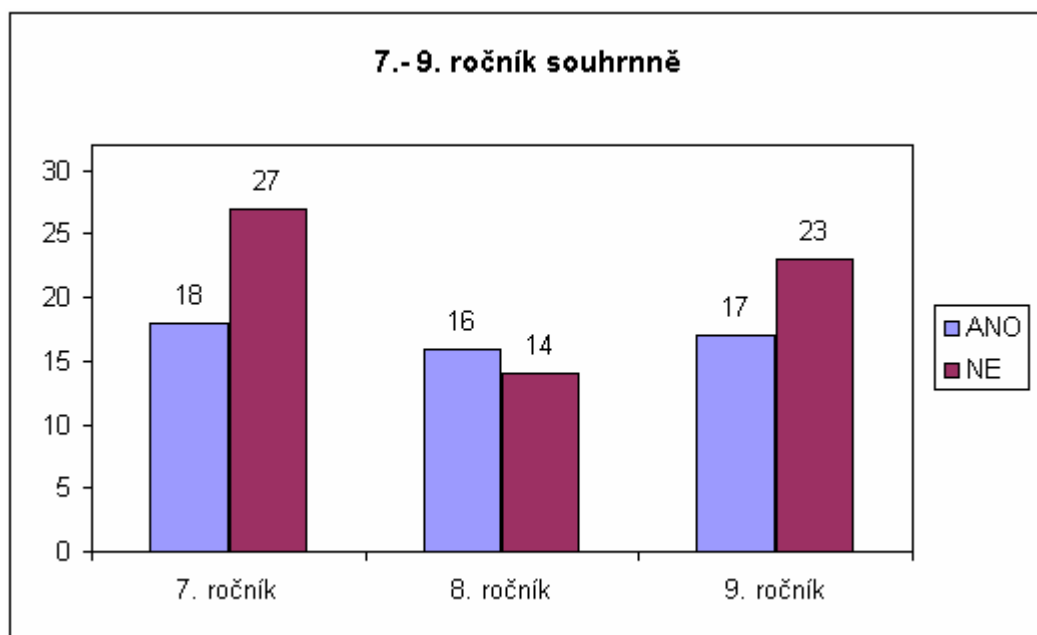
V průběhu dotazníkového šetření byli žáci 6. ročníků nepřítomni z důvodu účasti na mimoškolní akci.

1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 7. ročnících se Pěstitelství líbí 40 % žáků, u zbylých 60 % žáků není tento předmět oblíbený.

V 8. ročnících se 53 % žáků předmět Pěstitelství líbí a 47 % žáků se předmět nelíbí.

V 9. ročnících je Pěstitelství oblíbeno u 43 % žáků, zbylých 57 % žáků nemá předmět v oblíbě.

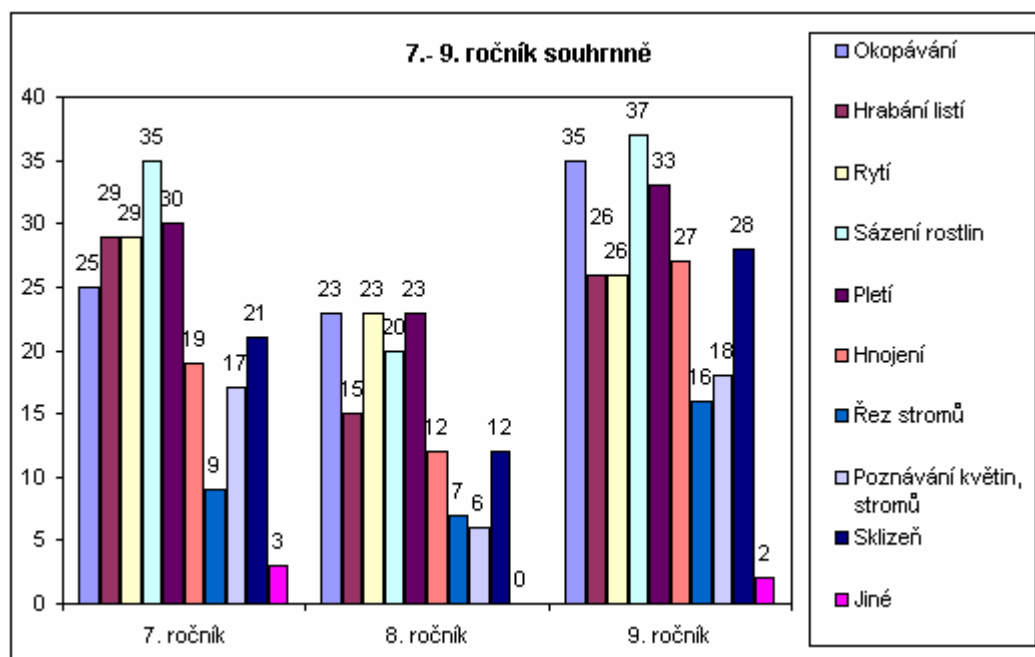
2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

V 7. ročnících si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (16 %), pletí (14 %) a hrabání listí a rytí (shodně 13 %).

Žáci 8. ročníků si nejčastěji představují rytí, pletí a okopávání (shodně 16 %), sázení rostlin (14 %) a hrabání listí (11 %).

V 9. ročnících si žáci vybavují pod pojmem Pěstitelství sázení rostlin (16 %), okopávání (15 %) a pletí (13 %).

Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i katrování nebo sušení rostlin.

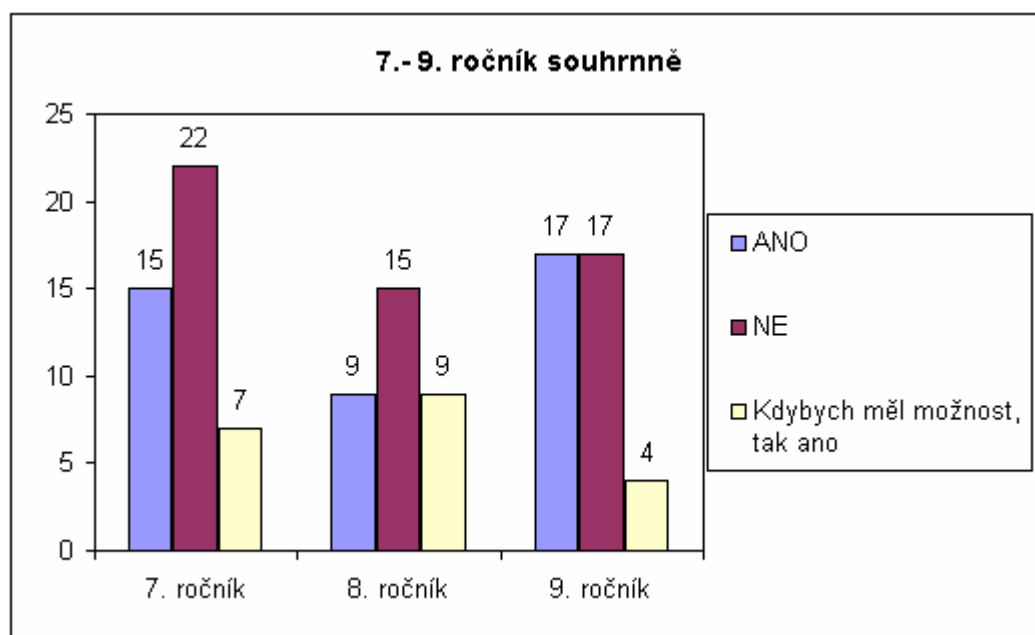

3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 7. ročnících využije znalosti z předmětu Pěstitelství 34 % žáků, 50 % žáků znalosti nevyužije a 16 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 8. ročnících odpovědělo 27 % žáků, že znalosti z Pěstitelství využije, 46 % žáků získané znalosti z předmětu Pěstitelství nevyužije a 27 % žáků by znalosti upotřebilo, kdyby měli příležitost.

V 9. ročnících využije znalosti z Pěstitelství 44 % dotázaných žáků, 45 % žáků je nevyužije a 11 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

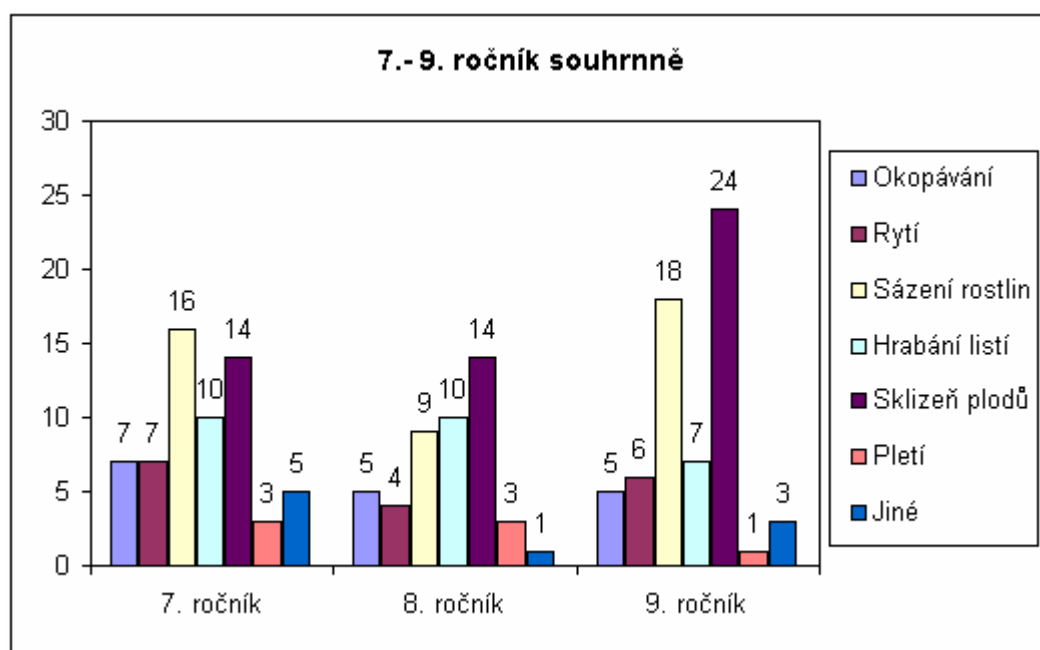
4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

V 7. ročnících baví žáky nejvíce sázení rostlin (26 %), sklízení plodů (23 %) a hrabání listí (16 %).

Žáky 8. ročníků nejvíce baví sklízení plodů (29 %), hrabání listí (22 %) a sázení rostlin (20 %).

V 9. ročnících baví žáky sklízení plodů (37 %), sázení rostlin (28 %) a hrabání listí (11 %).

Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i poznávání rostlin nebo zhotovování výrobků.

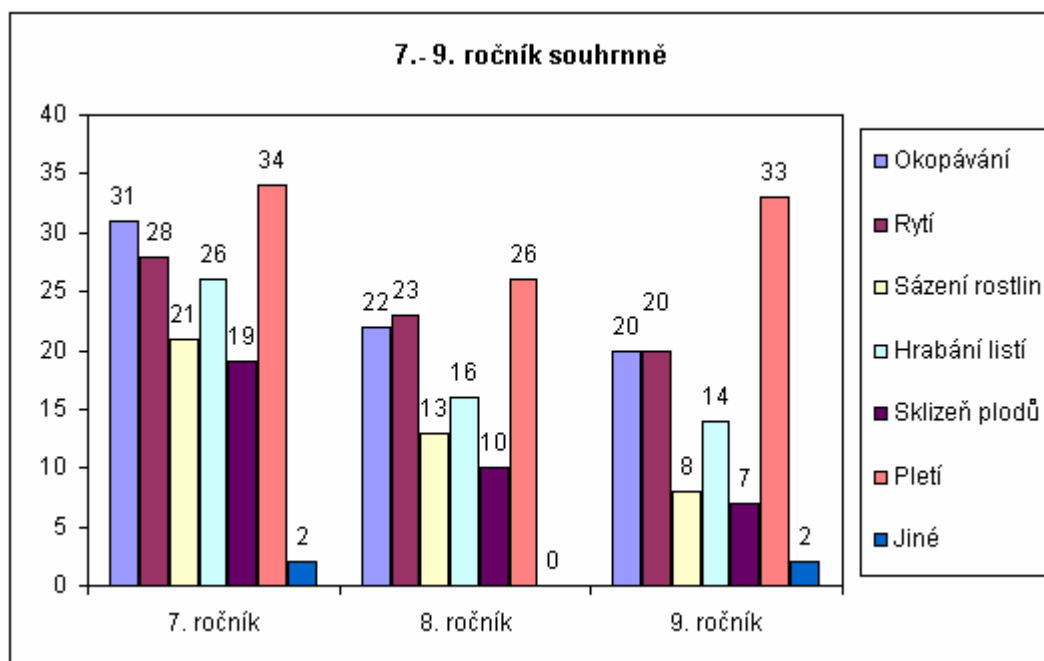
5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

V 7. ročnících nebaví žáky pletí (22 %), okopávání (19 %) a rytí (17 %).

Žáky 8. ročníků nebaví pletí (23 %), rytí (21 %) a okopávání (20 %).

V 9. ročnících nebaví žáky pletí (32 %), okopávání a rytí (shodně 19 %) a hrabání listí (13 %).

Mimo nabízené možnosti některé žáky nebaví probírání teorie nebo uklízení odpadků kolem školy.

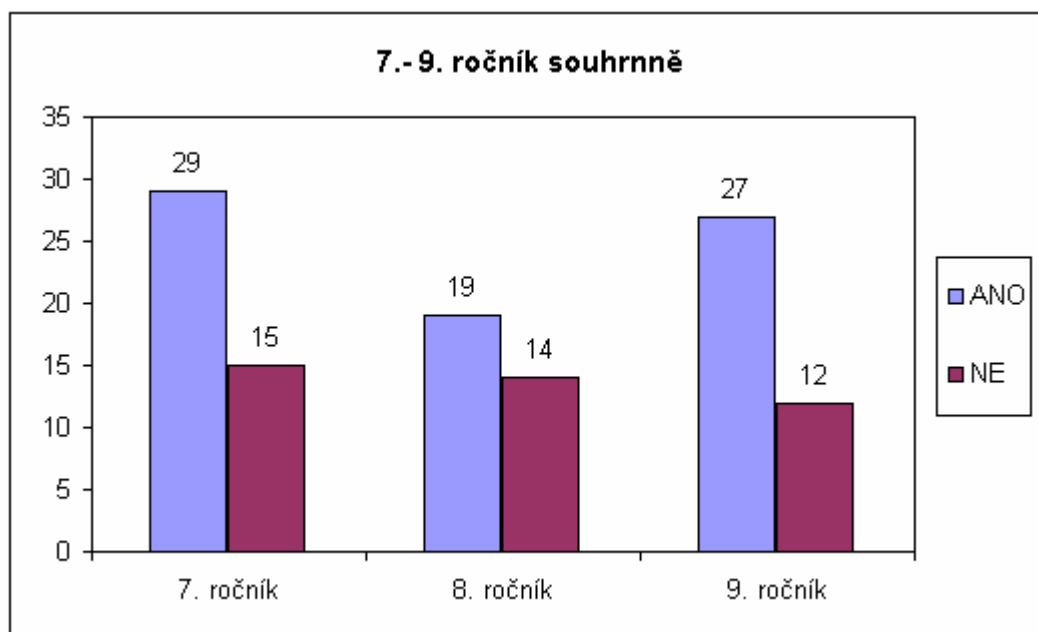
6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

V 7. ročnících by se 66 % dotázaných žáků chtělo starat o nějaké zvíře, ostatní žáci (34 %) by o zvíře pečovat nechtěli.

58 % žáků 8. ročníků by mělo zájem se v hodinách Pěstitelství starat o zvíře, 42 % žáků se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročnících by se chtělo 69 % dotázaných žáků starat o zvíře, 31 % žáků nemá zájem starat se o zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří kočka, pes, kuň, křeček, králik, had a rybičky. Z netradičních zástupců živočišné říše někteří jedinci uvedli tučňáka, krokodýla nebo ještěrku.

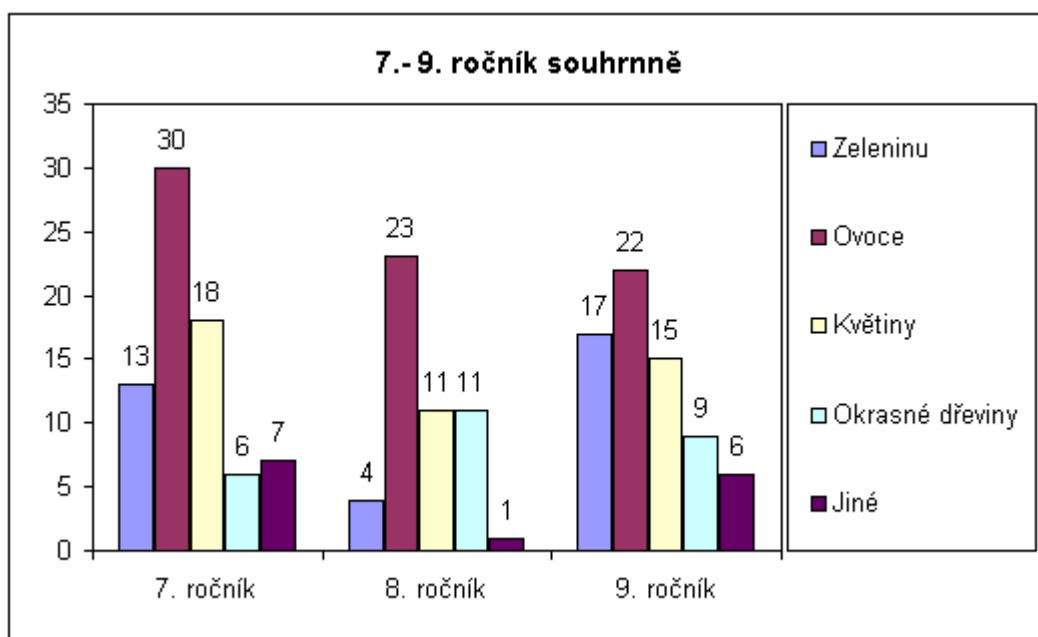
7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Žáci 7. ročníků by na svém pozemku chtěli pěstovat ovoce (41 %), květiny (24 %) a zeleninu (18 %).

Žáci 8. ročníků by nejvíce pěstovali ovoce (46 %), květiny a okrasné dřeviny (shodně 22 %) a zeleninu (8 %).

Žáci 9. ročníků by chtěli pěstovat ovoce (31 %), zeleninu (25 %) a květiny (22 %).

Ve volných odpovědích žáků se nejvíce objevovalo konopí, kaktusy a chmel.

10.7 Základní škola Štítý

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje v 6., 8., 9. ročnících. Učivo 6. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

6., 8. a 9. třída má 1 hodinu týdně, v 7. třídě se Praktické činnosti nevyučují.

Přítomnost pozemku

Součástí areálu školy je i pozemek, k němuž náleží také kompost a skleník. V blízkosti školy se nachází další část pozemku, která je majetkem školy, a je využívána jako skalka.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Škola disponuje klasickým nářadím a dílenskými prostory, které jsou využívány v rámci předmětu Praktické činnosti pro práci s technickým materiálem.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Pozemek je využíván žáky v rámci Výtvarné výchovy a Přírodopisu.

Údržba pozemku o prázdninách

Pěstované plodiny jsou z větší části sklizeny na konci školního roku. V době prázdnin není péče o pozemek zajištěna a je obnovena se začátkem nového školního roku.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy se nejčastěji setkáme s klíviemi, tenurami a africkými fialkami. Z pěstovaných rostlinných druhů je na pozemku v hojné míře zastoupena zelenina jako mrkev, cibule, salát, okurky, ředkvičky a rajčata. Z okrasných rostlin se pěstují jiřiny, astry, afrikány, vitálky, lobelky a okolí školy kráslí cypřiše, smrky a túje. Na skalce lze spatřit pochybek, orlíček, hvozdík, iberku, netřesk, šater, hostu, tařici, zvonek, rožec, skalník, lýkovec, koniklec, mochnu a mydlici. V ovocném sadu rostou jabloně.

Zástupci fauny

Na škole je chována želva královská, krajta vodní, hroznýšovec duhový, užovka červená a leguán.

Exkurze

Pro žáky pořádá škola exkurze na Floru Olomouc a do ZOO Olomouc.

Přírodovědný kroužek

Na škole je zaveden Ekologický kroužek a také zde existuje zoo koutek určený žákům 2. stupně, v němž jsou chováni výše zmínění živočichové.

Ekologické aktivity

Žáci se aktivně zapojují do třídění odpadu.

Pěstitelství v zimě

V zimě se žáci seznamují s teorií Pěstitelství, připravují sadbu na jaro nebo pracují v dílenských prostorech.

Péče o rostliny ve třídě

Ve třídě je stanovena týdenní služba, která se o rostliny stará.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Každé třídě je přidělen vlastní záhon a vše, co na něm žáci vypěstují, si mohou odnést domů.

Změny na pozemku

Vedení školy plánuje část pozemku zatravnit a upravená plocha bude plnit funkci travnatého hřiště. Další část pozemku plánuje vedení školy předělat a vybudovat na ní miniarboretum pro výuku Přírodopisu.

Fotografie ze Základní školy ve Štítech (viz. Příloha č. 14).

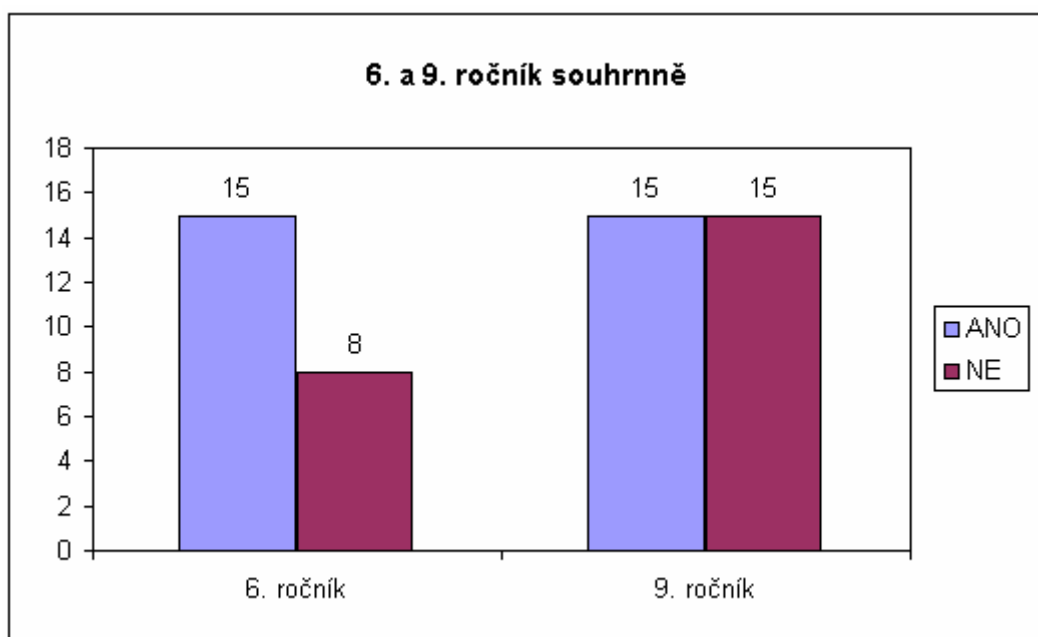
Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole ve Štítech bylo mezi žáky 6. a 9. ročníků rozdáno 53 dotazníků. V 6. ročnících bylo přítomno v době dotazníkového šetření 23 žáků, v 9. ročnících 30 žáků. V průběhu dotazníkového šetření byli žáci 8. ročníků nepřítomni z důvodu účasti na mimoškolní akci.

1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 6. ročnících se předmět Pěstitelství líbí 65 % dotázaných žáků, zbylých 35 % žáků nemá Pěstitelství v oblibě.

V 9. ročnících je Pěstitelství oblíbeno u 50 % žáků, zbylých 50 % žáků nemá předmět Pěstitelství v oblíbě.

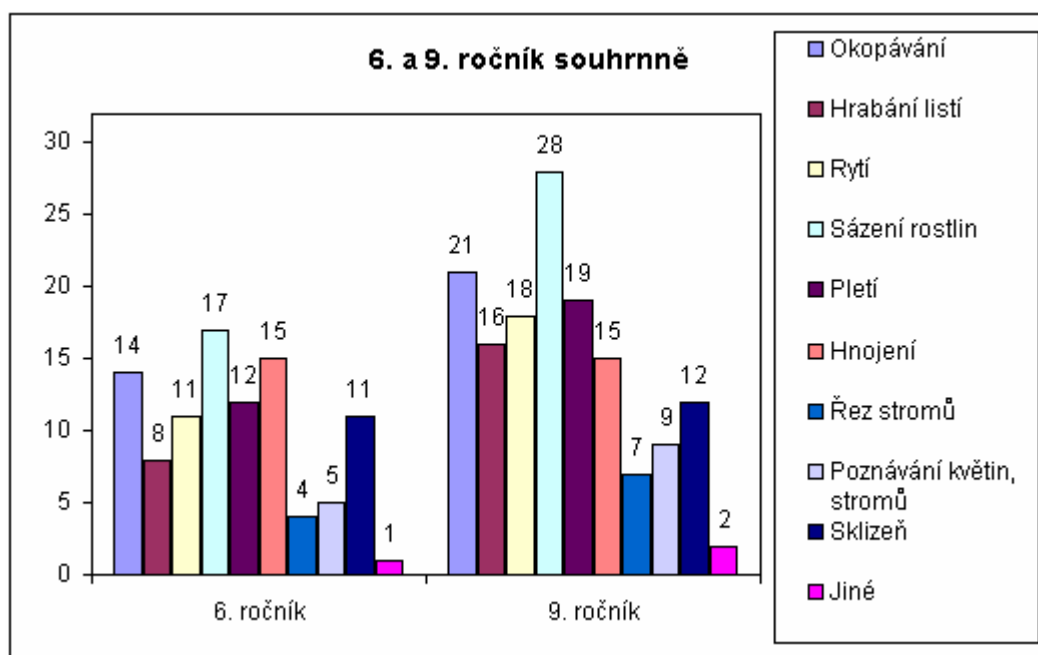

2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

Žáci 6. ročníků si pod pojmem Pěstitelství nejčastěji představují sázení rostlin (18 %), hnojení (16 %) a okopávání (14 %).

V 9. ročnících si žáci vybaví pod pojmem Pěstitelství sázení rostlin (20 %), okopávání (14 %) a pletí (13 %).

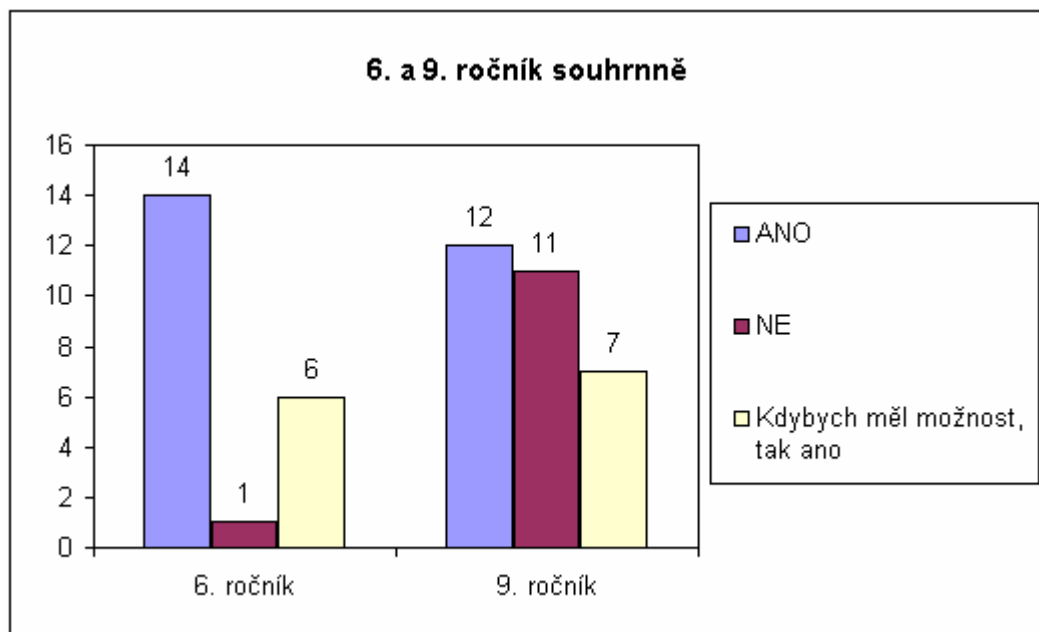
Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i zalévání rostlin.

3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 6. ročnících využije znalosti z Pěstitelství 66 % dotázaných žáků, 5 % žáků znalosti nijak nezužítkuje a 29 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli možnost.

V 9. ročnících zužitkuje znalosti z Pěstitelství 40 % dotázaných žáků, 37 % žáků je nevyužije a 23 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

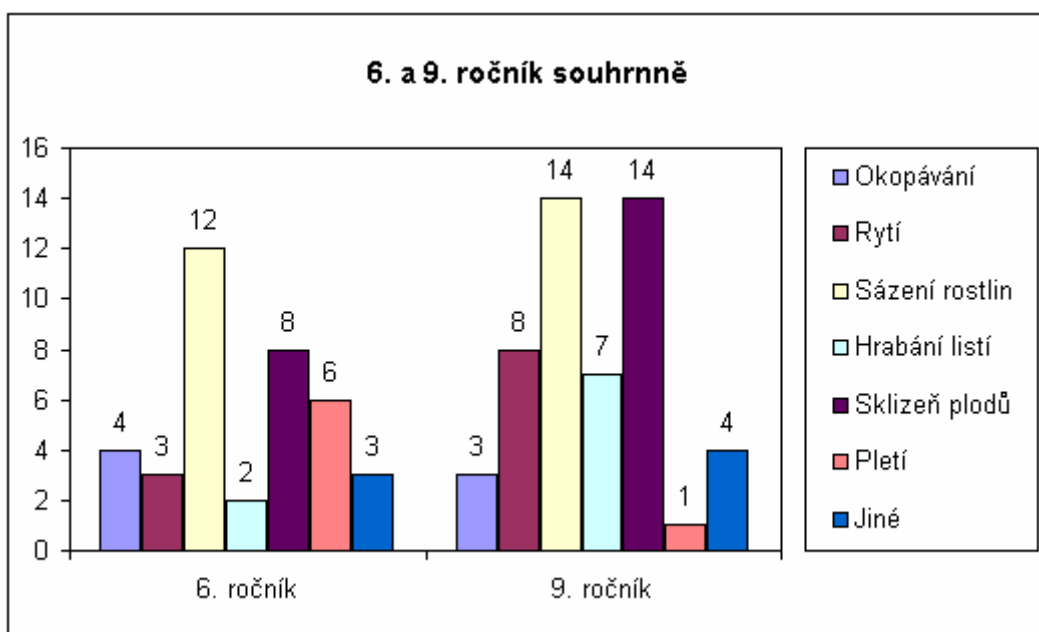

4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

Žáky 6. ročníků nejvíce baví sázení rostlin (31 %), sklízení plodů (21 %) a pletí (16 %).

V 9. ročnících baví žáky sázení rostlin a sklízení plodů (shodně 27 %), rytí (16 %) a hrabání listů (14 %).

Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i zalévání rostlin a hnojení.

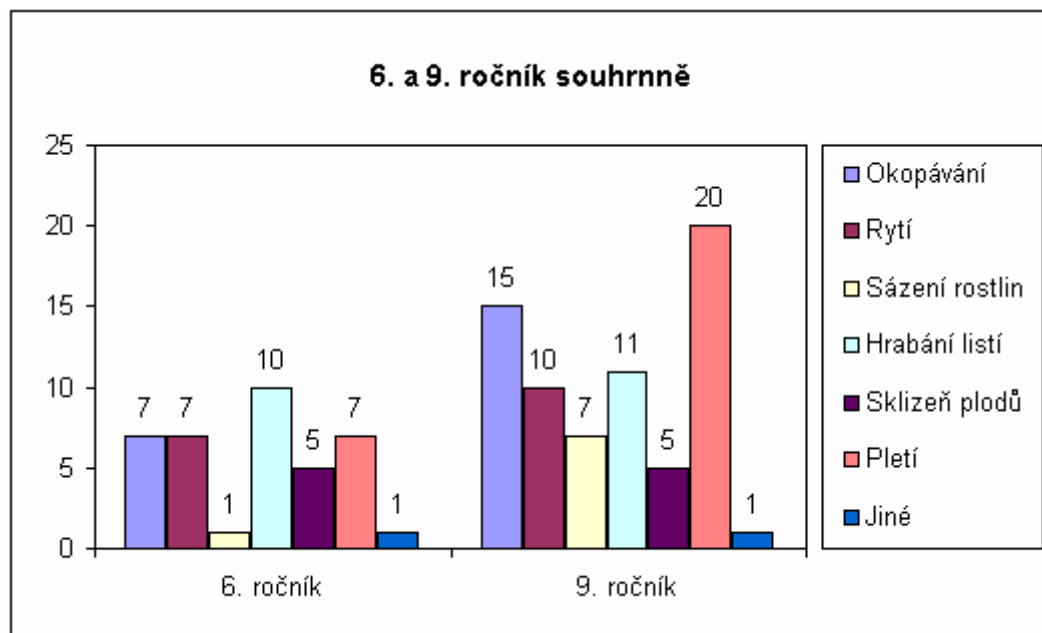

5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

Žáci 6. ročníků nebaví hrabání listí (27 %), pletí, okopávání a rytí (shodně 18 %).

V 9. ročnících nebaví žáky pletí (30 %), okopávání (22 %) a hrabání listí (16 %).

Mimo nabízené možnosti některé žáky nebaví hnojení.

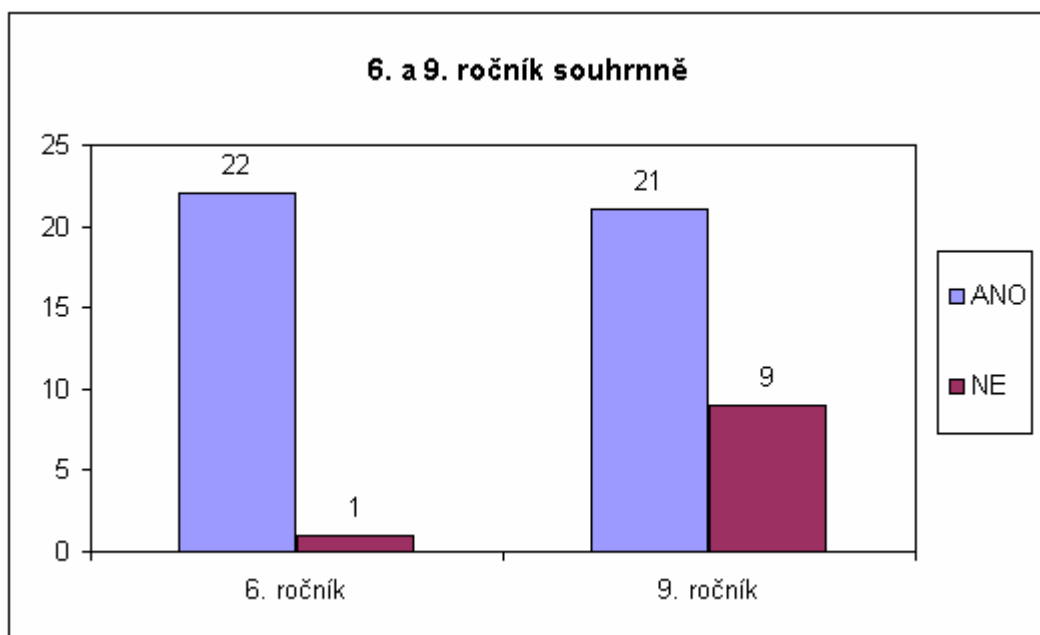

6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

96 % dotázaných žáků 6. ročníků by se chtělo v Pěstitelství starat o nějaké zvíře, zbytek žáků (4 %) se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročnících by se chtělo 70 % dotázaných žáků starat o zvíře, 30 % žáků nemá zájem starat se o zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, kuň, králík a morče. Z netradičních zástupců živočišné říše někteří jedinci uvedli plejtváka, medvěda a hrocha.

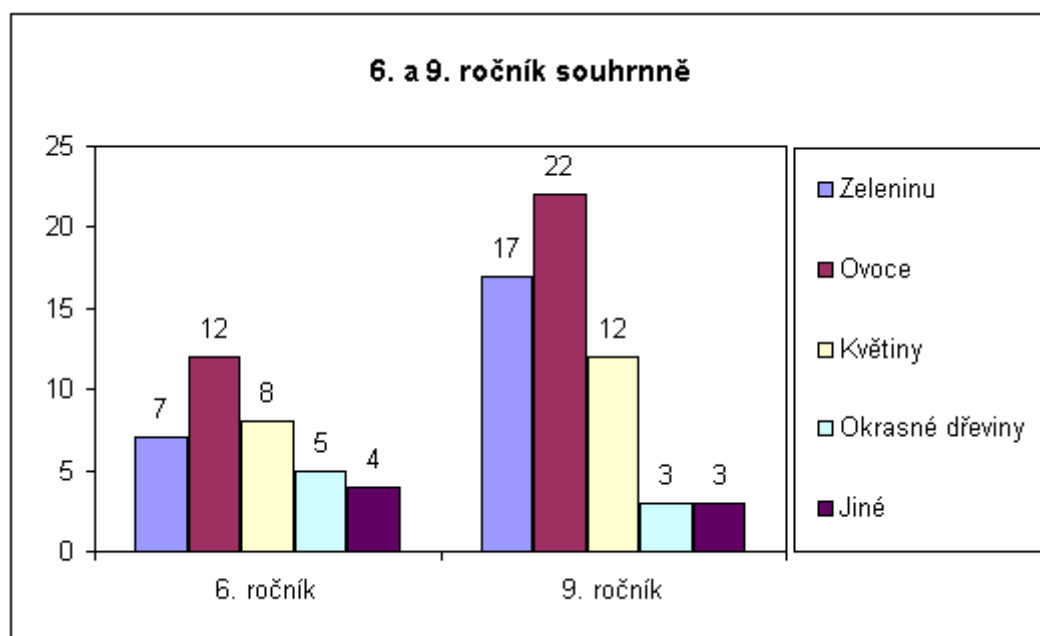

7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Žáci 6. ročníků by na svém kousku půdy nejčastěji pěstovali ovoce (34 %), květiny (22 %) a zeleninu (19 %).

Žáci 9. ročníků by chtěli pěstovat ovoce (39 %), zeleninu (30 %) a květiny (21 %).

Ve volných odpovědích žáků se nejvíce objevovalo konopí a chmel.

10.8 Základní škola Mohelnice, Vodní 27

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje ve všech ročnících 2. stupně. Učivo 6. a 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

Žáci 6.–9. tříd mají výuku 1 hodinu týdně.

Přítomnost pozemku

Součástí areálu školy je i pozemek, k němuž náleží také kompost a dvě pařeniště.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Žáci mají k dispozici klasické nářadí uložené v nářadovně, která je situována přímo na pozemku. Ve škole se nachází dílenské prostory využívané v rámci Praktických činností pro práci s technickým materiálem a odborná učebna Přírodopisu.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Občas bývá pozemek využíván žáky v rámci Výtvarné výchovy.

Údržba pozemku o prázdninách

Před začátkem prázdnin jsou stanoveny termíny, kdy mají žáci možnost dostavit se na pozemek.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy a v učebnách můžeme vidět begonie, fíkovníky, palmu, klívie, vánoční kaktusy, potosy, citroník, tenury a ibišky. Z pěstovaných rostlinných druhů je na pozemku nejvíce zastoupena zelenina jako ředkvičky, mrkve, okurky, cukety, rajčata, salát a dýně. Z okrasných rostlin se na pozemku pěstují slaměnky, afrikány, narcisy, tulipány, měsíček a v nejbližším okolí pozemku je vysázen rybíz a líska obecná.

Zástupci fauny

Na škole nejsou chováni zástupci živočišné říše.

Exkurze

Žáci pravidelně navštěvují Floru Olomouc, ZOO Olomouc, putují po Lesní ekostezce Švagrov, na níž žáci poznávají přírodu tamějšího území; účastní se Biologické olympiády; soutěže Zelená stezka – Zlatý list a celoročního projektu „Sedm barev duhy“, při jehož vypracování si žáci uvědomují význam rostlin pro život, odpovědnost za stav životního prostředí v okolí školy, možnosti nakládání s odpady a význam úspory energie [34]. Také žáci tráví pobytový týden v ekologickém centru Sluňákov v Horce nad Moravou a v minulosti se podíleli na projektu Rok stromu, jehož cílem je zvýšit zájem veřejnosti o životní prostředí pomocí stromů. Konkrétním výstupem tohoto projektu může být vysazení nových stromů či zlepšení životního prostředí v daném městě [36].

Přírodovědný kroužek

Žáci mají možnost navštěvovat předmět Biologické praktikum, který je pro žáky 6. tříd nepovinný a pro žáky 7. tříd povinně volitelný. V předmětu se často pracuje s mikroskopy a žáci zakládají různé pokusy (např. důkaz glukózy).

Ekologické aktivity

Žáci školy se zapojují do sběru hliníku a brýlí pro Afriku a škola pořádá projektové dny dle ŠVP (např. Den zvířat, Den přírodních katastrof).

Pěstitelství v zimě

V zimě se žáci seznamují s teorií Pěstitelství, vypracovávají laboratorní úkoly a zhotovují květinové vazby.

Péče o rostliny ve třídě

Péče o rostliny se v jednotlivých třídách liší - někde bývají stanoveny služby pečující o rostliny ve třídě, jinde je starost o rostliny ponechána na učiteli.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Většina vypěstovaných plodin je rozdána mezi žáky, zbylé plodiny bývají poskytnuty pracovníkům školy.

Změny na pozemku

Vedení školy neplánuje kompletní zrušení pozemku, ale počítá se zatravněním jeho části a s vybudováním altánu. Posezení pro učitele a žáky by mělo být vytvořeno z opracovaných kmenů stromů.

Fotografie ze Základní školy v Mohelnici, Vodní 27 (viz. Příloha č. 15).

Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole Mohelnice, Vodní 27 bylo rozdáno 102 dotazníků. V průběhu dotazníkového šetření bylo v 6. ročnících přítomno 20 žáků, v 7. ročnících 27 žáků, v 8. ročnících 26 žáků a v 9. ročnících 29 žáků.

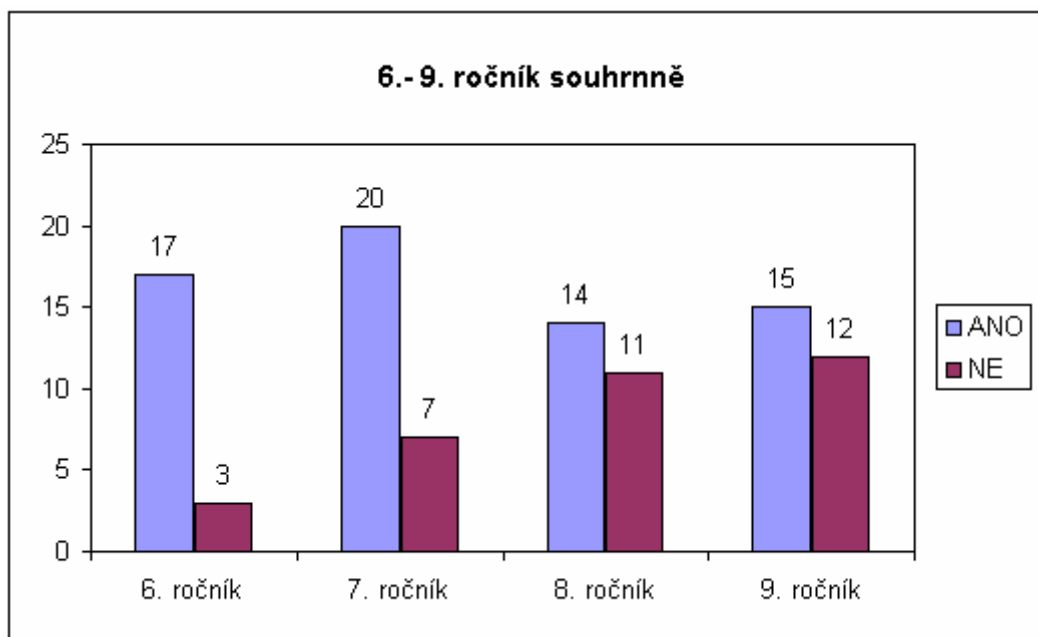
1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 6. ročnících se předmět Pěstitelství líbí 85 % žáků, zbylým 15 % žáků se předmět Pěstitelství nelíbí.

V 7. ročnících se Pěstitelství líbí 74 % žáků, u zbylých 26 % žáků není tento předmět oblíbený.

V 8. ročnících se 56 % žáků předmět Pěstitelství líbí a 44 % žáků se předmět nelíbí.

V 9. ročnících je Pěstitelství oblíbeno u 56 % žáků, zbylých 44 % žáků nemá předmět v oblíbě.

2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

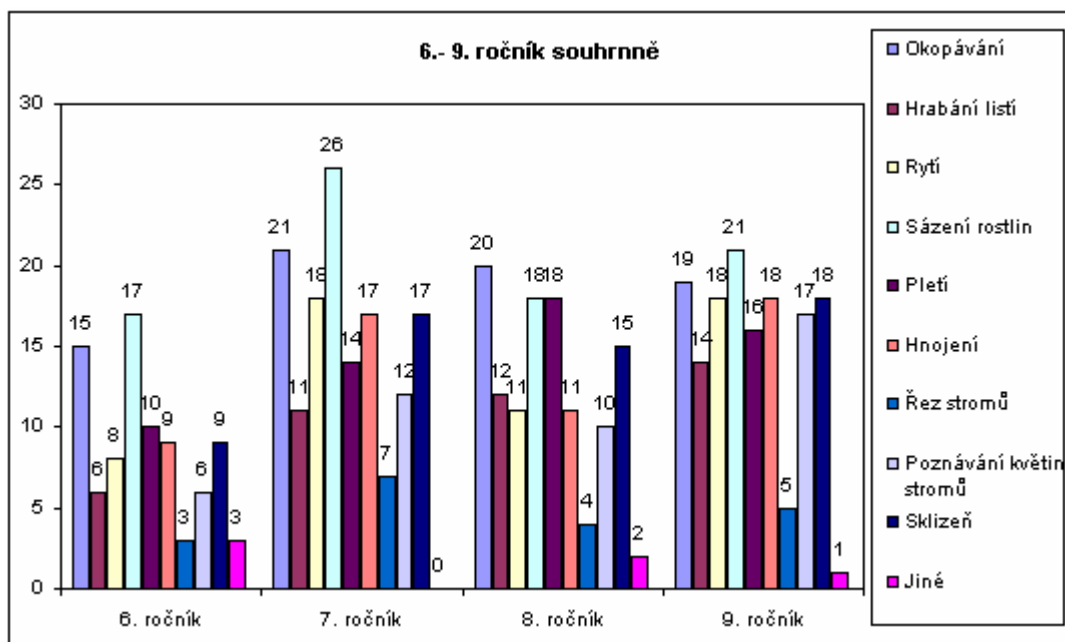
Žáci 6. ročníků si pod pojmem Pěstitelství nejčastěji představují sázení rostlin (21 %), okopávání (18 %) a pletí (12 %).

V 7. ročnících si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (17 %), okopávání (15 %) a rytí (13 %).

Žáci 8. ročníků si nejčastěji představují okopávání (17 %), shodný počet žáků (15 %) si představují sázení a pletí a sklizeň plodů (12 %).

V 9. ročnících si žáci pod pojmem Pěstitelství vybavují sázení rostlin (14 %), okopávání (13 %) a stejný počet žáků (12 %) si představují rytí, hnojení, sklizeň plodů a poznávání květin a stromů.

Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i zalévání rostlin a chov zvířat.

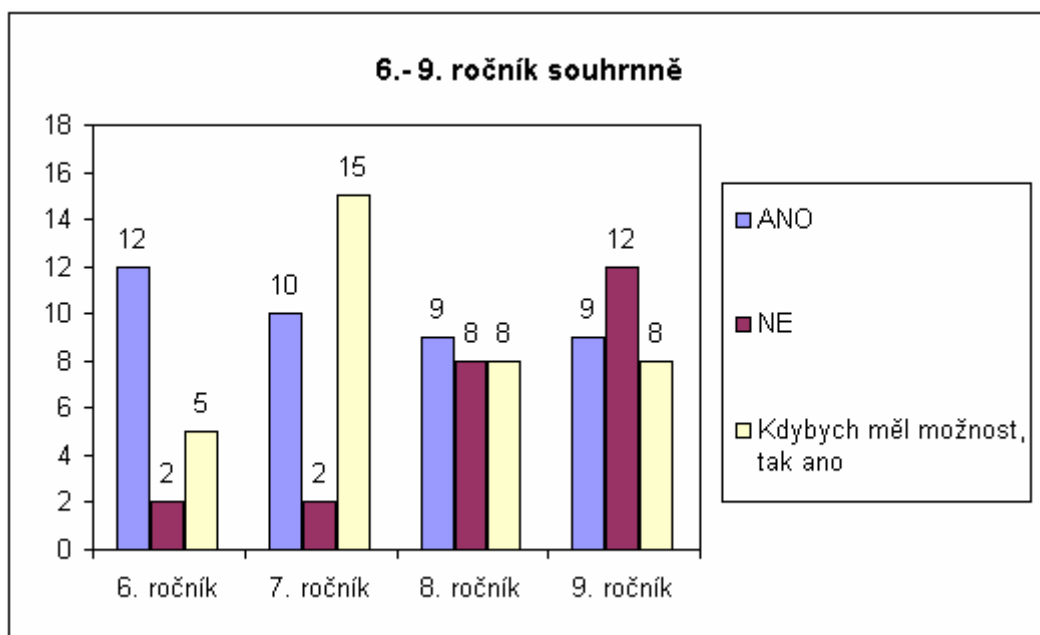
3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 6. ročnících využije znalosti z Pěstitelství 63 % dotázaných žáků, 11 % žáků znalosti nijak nezužítkuje a 26 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli možnost.

V 7. ročnících zužítkuje znalosti z předmětu 37 % žáků, 7 % žáků znalosti nevyužije a 56 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 8. ročnících odpovědělo 36 % žáků, že znalosti z Pěstitelství využije, 32 % žáků znalosti z Pěstitelství nezužítkuje a 32 % žáků by znalosti upotřebilo, kdyby měli příležitost.

V 9. ročnících zužítkuje znalosti z Pěstitelství 31 % dotázaných žáků, 41 % žáků je nevyužije a 28 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

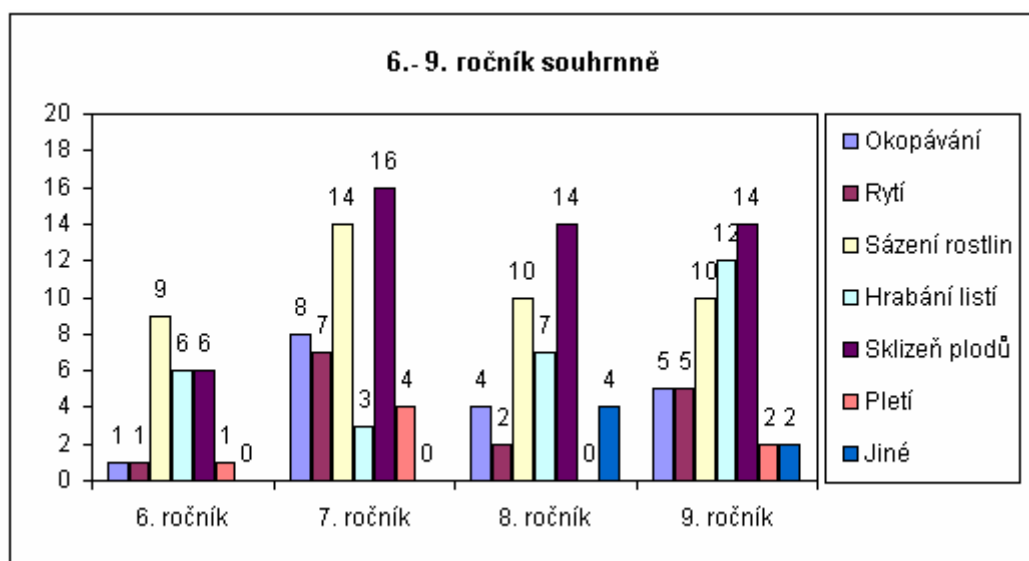
Žáky 6. ročníků nejvíce baví sázení rostlin (38 %) a shodný počet žáků (25 %) baví hrabání listů a sklizení plodů.

V 7. ročnících baví žáky sklizení plodů (31 %), sázení rostlin (27 %) a okopávání (15 %).

Žáky 8. ročníků nejvíce baví sklizení plodů (34 %), sázení rostlin (24 %) a hrabání listů (17 %).

V 9. ročnících baví žáky sklizení plodů (28 %), hrabání listů (24 %) a sázení rostlin (20 %).

Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i zalévání a poznávání rostlin.

5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

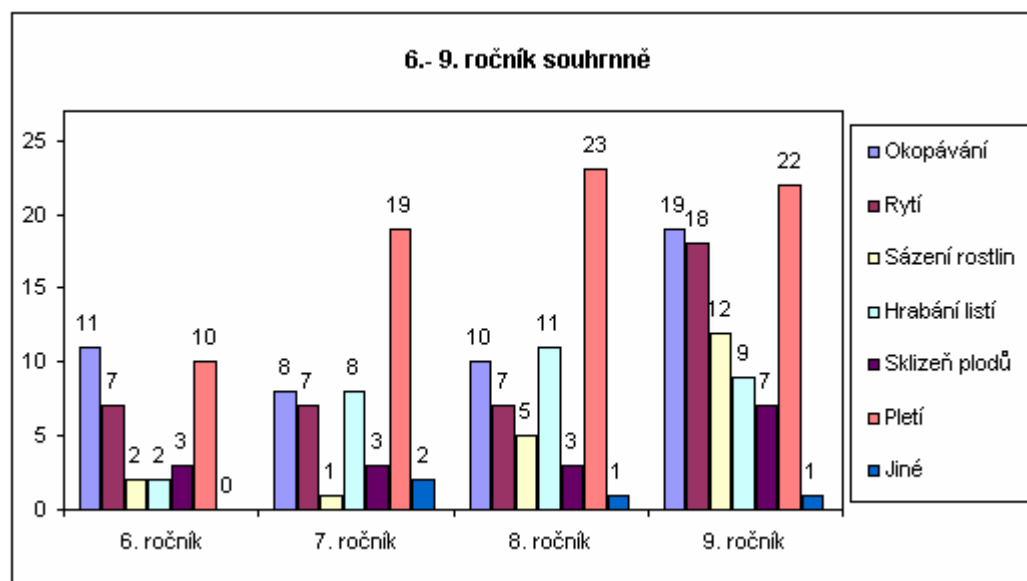
Žáci 6. ročníků nebaví okopávání (30 %), pletí (29 %) a rytí (20 %).

V 7. ročnících nebaví žáky pletí (39 %), hrabání listí a okopávání (17 %) a rytí (15 %).

Žáci 8. ročníků nebaví pletí (38 %), hrabání listí (18 %) a okopávání (17 %).

V 9. ročnících žáky nebaví pletí (25 %), okopávání (22 %) a rytí (20 %).

Mimo nabízené možnosti některé žáky nebaví probírání teorie a úklid na konci hodiny.

6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

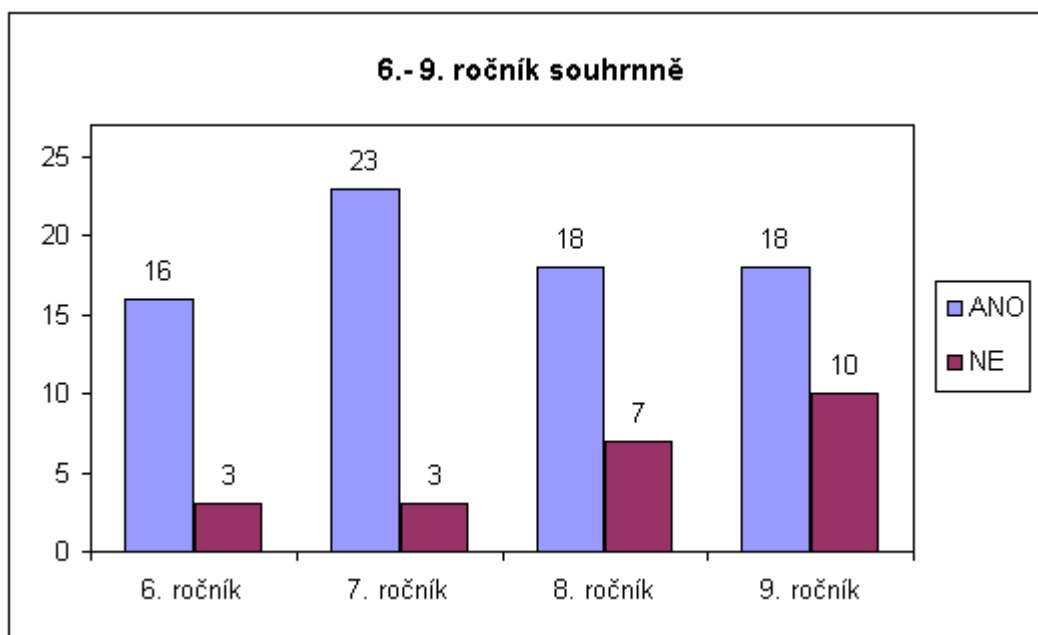
84 % dotázaných žáků 6. ročníků by se chtělo v Pěstitelství starat o nějaké zvíře, zbytek (16 %) se nechce starat o žádné zvíře.

V 7. ročnících by se 88 % dotázaných žáků chtělo starat o nějaké zvíře, ostatní žáci (12 %) by o zvíře pečovat nechtěli.

72 % žáků 8. ročníků by mělo zájem se v hodinách Pěstitelství starat o zvíře, 28 % žáků se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročnících by se chtělo 64 % dotázaných žáků starat o zvíře, 36 % žáků nemá zájem starat se o zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, kuň, kočka, křeček, králík, koza a kráva. Z netradičních zástupců živočišné říše někteří jedinci uvedli tučňáka, tygra nebo slona.

7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

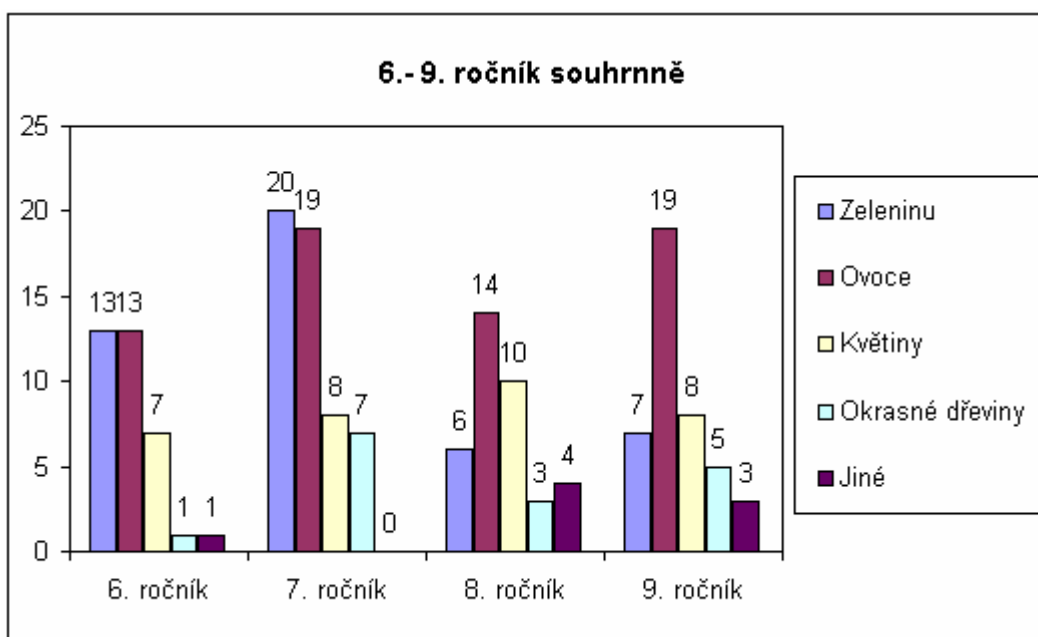
Žáci 6. ročníků by na svém kousku půdy nejčastěji pěstovali zeleninu a ovoce (shodně 37 %) a dále květiny (20 %).

Žáci 7. ročníků by na svém pozemku chtěli pěstovat zeleninu (37 %), ovoce (35 %) a květiny (15 %).

Žáci 8. ročníků by nejvíce pěstovali ovoce (38 %), květiny (27 %) a zeleninu (16%).

Žáci 9. ročníků by chtěli pěstovat ovoce (45 %), květiny (19 %) a zeleninu (17 %).

Ve volných odpovědích žáků se nejvíce objevovalo konopí a kaktusy.

10.9 Základní škola Mohelnice, Mlýnská 1

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje ve všech ročnících 2. stupně. Učivo 6. a 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

Žáci 6. – 9. tříd mají 1 hodinu za 14 dní.

Přítomnost pozemku

Ke škole náleží velký pozemek, jehož součástí je vytápěný skleník, pařeniště, kompost a ovocný sad.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

V nářadovně se nachází klasické náradí. Na škole jsou dílenské prostory využívané v rámci Praktických činností, odborná učebna pro Přírodopis zde není.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Pozemek navštěvují také žáci v rámci Výtvarné výchovy a Přírodopisu za účelem naučit se poznávat okrasné dřeviny vysázené na pozemku.

Údržba pozemku o prázdninách

Před začátkem prázdnin jsou stanoveny termíny (v každém týdnu 2 dny), kdy mají žáci možnost dostavit se na pozemek.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy můžeme spatřit ibišky, fíkovníky, monstery, pelargonie, tenury, palmu a blahočet. Z pěstovaných rostlinných druhů je na pozemku v hojné míře zastoupena zelenina jako rajčata, papriky, okurky, kedlubny a brokolice, salát, cibule, pažitka, česnek a z okopanin se pěstují brambory. V okrasné části pozemku pak rostou jiriny, narcisy a kosatce. Z ovocných stromů rostou na pozemku jabloně, slivoně, třešně, ořešáky, lípa, líska, tis, javor a jírovec, z keřů bez.

Zástupci fauny

Na škole nejsou chováni zástupci živočišné říše.

Exkurze

Škola pořádá exkurze do firmy Semo a.s. (Smržice), žáci každoročně navštěvují Floru Olomouc, zahradnictví v Mohelnici, ekologické centrum Sluňákov v Horce nad Moravou a také sdružení Ryzáček, kde se děti učí jízdě na koni a péči o tato zvířata.

Přírodovědný kroužek

Na škole nebyl Přírodovědný kroužek zaveden, žákům jsou nabídnuty semináře z přírodovědných předmětů.

Ekologické aktivity

Žáci jsou zapojeni do mezinárodního projektu Globe, který nabízí žákům postupy pro zkoumání a pozorování životního prostředí v okolí školy [40], do projektu Tereza zaměřeného na vzdělávání dětí, aby rozuměly životnímu prostředí a jednaly v souladu s udržitelným rozvojem [46]. Účastní se Dne Země, sběru papíru a kaštanů.

Pěstitelství v zimě

V zimním období se žáci seznamují s teorií Pěstitelství a podílejí se na opravě nářadí.

Péče o rostliny ve třídě

V každé třídě je stanovena roční služba, která o rostliny pečuje. O rostliny na chodbách se stará skupina žáků, která je určena učitelem Praktických činností.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Část přísady je prodána veřejnosti, aby se škole vrátily náklady na údržbu pozemku. Vypěstované plodiny jsou zužitkovány ve školní kuchyni nebo rozdány mezi žáky a učitele.

Změny na pozemku

V roce 2005 byl vypracován návrh na rekonstrukci školní zahrady (viz. Příloha č. 8), v němž se počítalo se zatravněním části pozemku, s výsadbou stanovištně vhodných druhů dřevin a s vybudováním učebny v přírodě. Vzhledem k nedostatku finančních prostředků nebyl původní projekt realizován. V současné době se plánuje alespoň výstavba učebny v přírodě o rozloze 15 x 10 m, která by měla mít charakter nezastřešeného objektu.

Fotografie ze Základní školy v Mohelnici, Mlýnská 1 (viz. Příloha č. 16).

Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole Mohelnice, Mlýnská 1 bylo mezi žáky 2. stupně rozdáno 84 dotazníků. V 6. ročníku bylo přítomno v době dotazníkového šetření 24 žáků, v 7. ročníku 23 žáků, v 8. ročníku 20 žáků a v 9. ročníku 17 žáků.

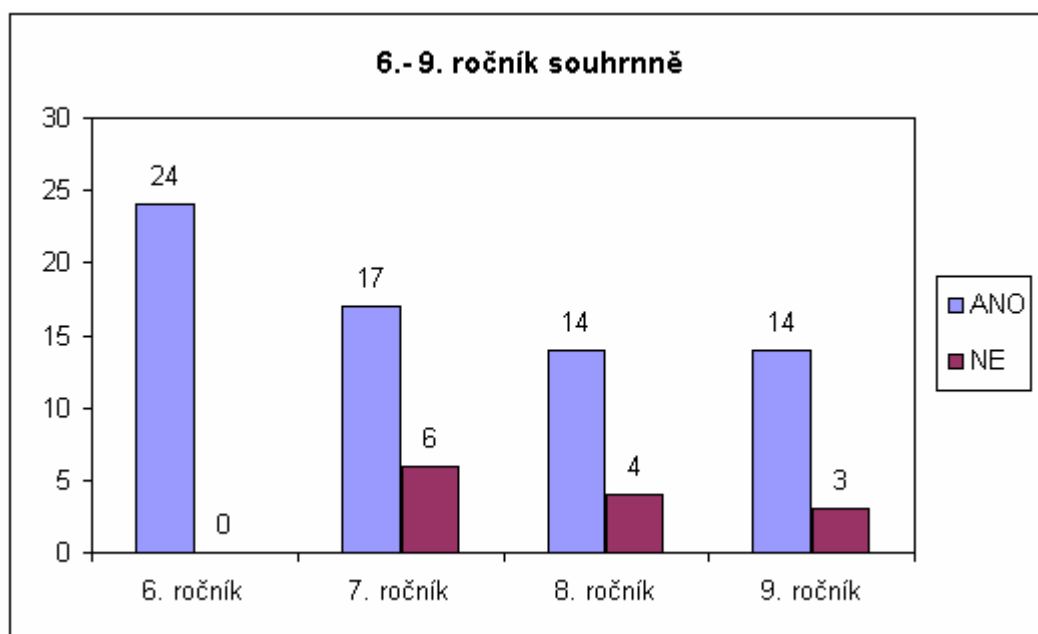
1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 6. ročníku se předmět Pěstitelství líbí všem dotázaným žákům (100 %).

V 7. ročníku se Pěstitelství líbí 74 % žáků, u zbylých 26 % žáků není tento předmět oblíbený.

V 8. ročníku se předmět Pěstitelství líbí 78 % žáků a 22 % žáků se předmět nelíbí.

V 9. ročníku je Pěstitelství oblíbeno u 82 % žáků, zbylých 18 % žáků nemá předmět v oblíbě.

2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

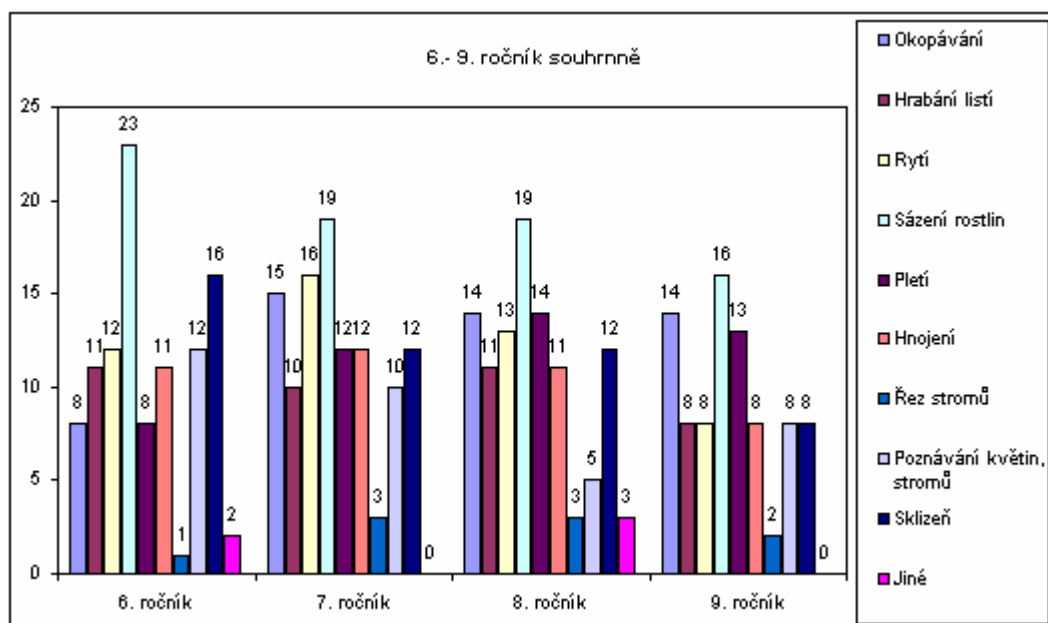
Žáci 6. ročníku si pod pojmem Pěstitelství nejčastěji představují sázení rostlin (21 %), sklízení plodů (14 %) a rytí a poznávání květin a stromů (shodně 12 %).

V 7. ročníku si žáci pod tímto pojmem nejvíce představují sázení rostlin (17 %), rytí (15 %) a okopávání (14 %).

Žáci 8. ročníku si nejčastěji představují sázení rostlin (19 %), okopávání (14 %) a pletí (13 %).

V 9. ročníku si žáci pod pojmem Pěstitelství vybavují sázení rostlin (20 %), okopávání (17 %) a pletí (16 %).

Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i zalévání rostlin.

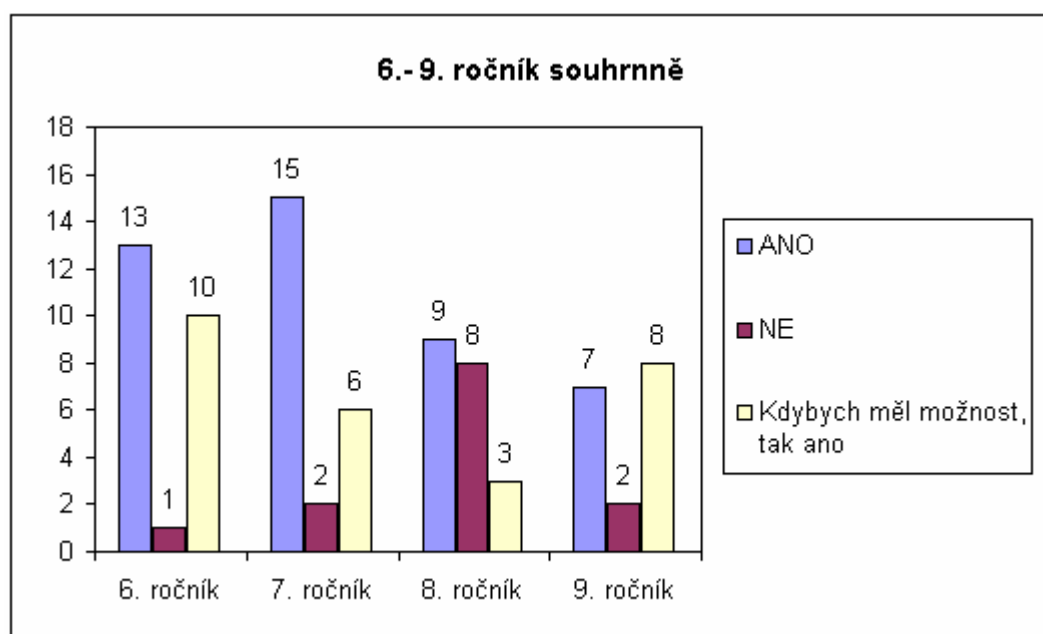
3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 6. ročníku využije znalosti z Pěstitelství 54 % dotazovaných žáků, 4 % žáků znalosti nijak nezužítkuje a 42 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli možnost.

V 7. ročníku zužítkuje znalosti z předmětu 65 % žáků, 9 % žáků znalosti nevyužije a 26 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 8. ročníku odpovědělo 45 % žáků, že znalosti z Pěstitelství využije, 40 % žáků znalosti z Pěstitelství nezužítkuje a 15 % žáků by znalosti upotřebilo, kdyby měli příležitost.

V 9. ročníku zužítkuje znalosti z Pěstitelství 41 % dotazovaných žáků, 12 % žáků je nevyužije a 47 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

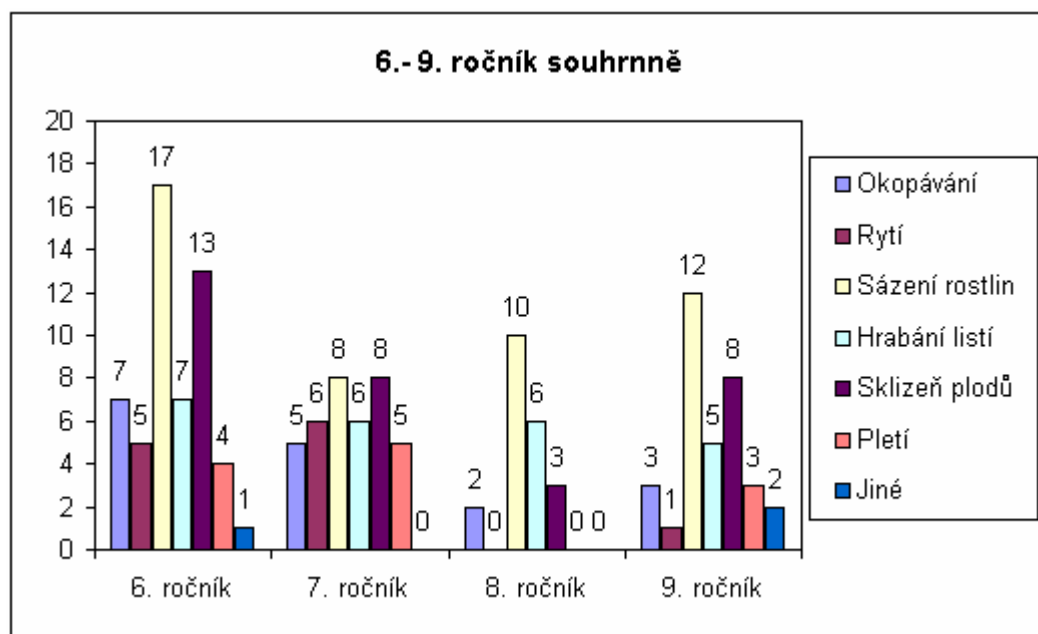
Žáci 6. ročníku nejvíce baví sázení rostlin (32 %), sklízení plodů (24 %) a shodný počet žáků (13 %) baví okopávání a hrabání listí.

V 7. ročníku baví žáky nejvíce sázení rostlin a sklízení plodů (21 %) a dále rytí a hrabání listí (16 %).

Žáci 8. ročníku nejvíce baví sázení rostlin (47 %), hrabání listí (29 %) a sklízení plodů (14 %).

V 9. ročníku baví žáky sázení rostlin (34 %), sklízení plodů (24 %) a hrabání listí (15 %).

Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i zalévání rostlin a úklid kolem školy.

5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

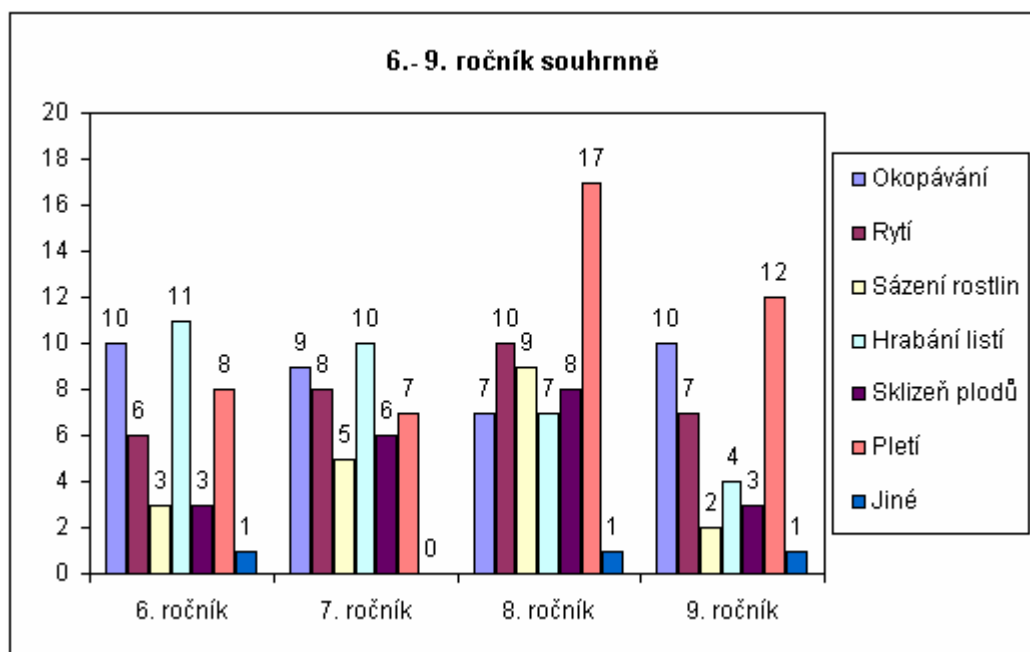
Žáci 6. ročníku nebaví hrabání listí (27 %), okopávání (24 %) a pletí (19 %).

V 7. ročníku nebaví žáky hrabání listí (22 %), okopávání (20 %) a rytí (18 %).

Žáci 8. ročníku nebaví pletí (28 %), rytí (17 %) a sázení rostlin (15 %).

V 9. ročníku žáky nebaví pletí (30 %), okopávání (26 %) a rytí (18 %).

Mimo nabízené možnosti nebaví některé žáky řez stromů a hnojení.

6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

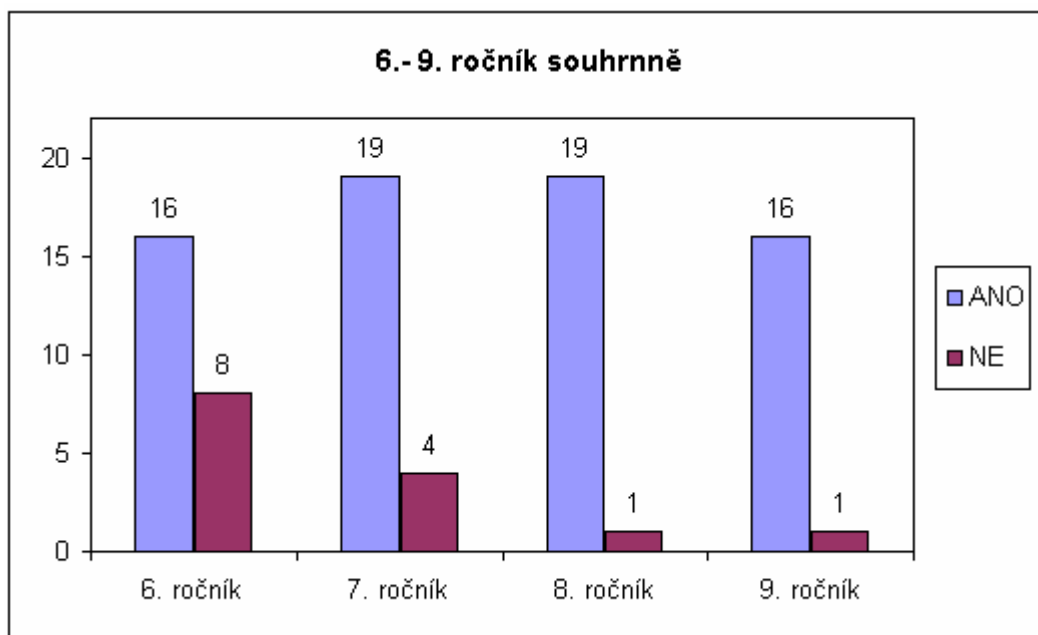
67 % dotázaných žáků 6. ročníku by se chtělo v Pěstitelství starat o nějaké zvíře, zbytek (33 %) se nechce starat o žádné zvíře.

V 7. ročníku by se 83 % dotázaných žáků chtělo starat o nějaké zvíře, ostatní žáci (17 %) by o zvíře pečovat nechtěli.

95 % žáků 8. ročníku by mělo zájem se v hodinách Pěstitelství starat o zvíře, 5 % žáků se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročníku by se chtělo 94 % dotázaných žáků starat o zvíře, 6 % žáků nemá zájem starat se o žádné zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, kuň, křeček, morče, kočka a králík. Z netradičních zástupců živočišné říše někteří jedinci uvedli veverku, hada a osla.

7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

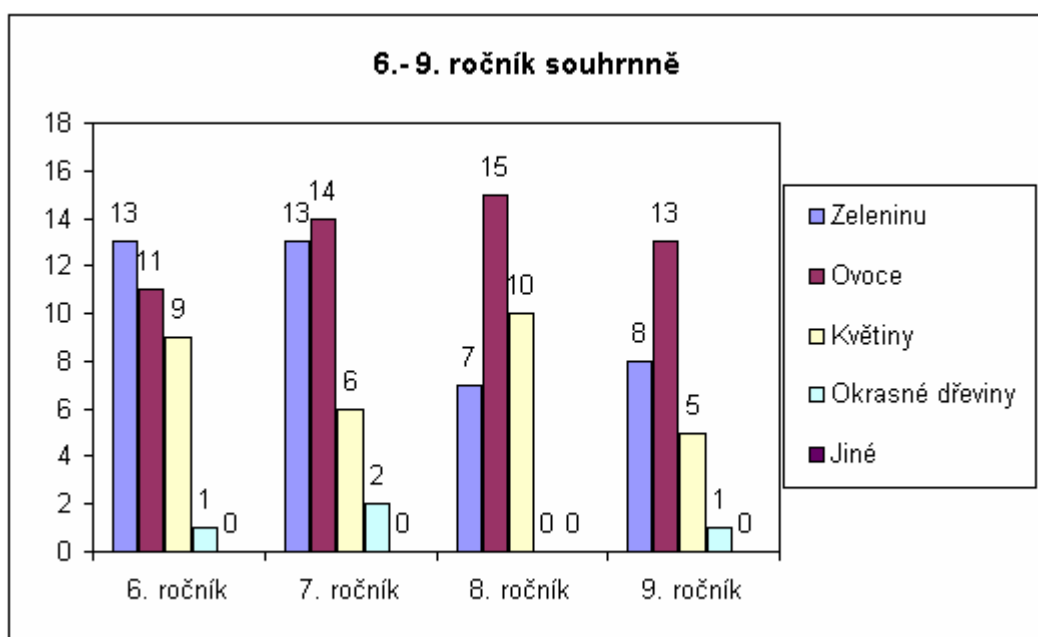
Žáci 6. ročníku by na svém kousku půdy nejčastěji pěstovali zeleninu (39 %), ovoce (32 %) a květiny (26 %).

Žáci 7. ročníku by na svém pozemku chtěli pěstovat ovoce (40 %), zeleninu (37 %) a květiny (17 %).

Žáci 8. ročníku by nejvíce pěstovali ovoce (47 %), květiny (31 %) a zeleninu (22 %).

Žáci 9. ročníku by chtěli pěstovat ovoce (47 %), zeleninu (30 %) a květiny (19 %).

Žáci neuvedli žádné volné odpovědi.

10.10 Základní škola Loštice

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se vyučuje ve všech ročnících 2. stupně. Učivo 6. a 7. ročníku vychází z osnov Školního vzdělávacího programu, učivo 8. a 9. ročníku z osnov Vzdělávacího programu Základní škola.

Rozsah vyučovacích hodin

Žáci 6.–9. tříd mají 1 hodinu týdně.

Přítomnost pozemku

Součástí školního areálu je také pozemek.

Vybavení pro výuku Pěstitelství

Žáci mají k dispozici klasické nářadí uložené v prostorách školy.

Využitelnost pozemku pro jiné předměty

Pozemek využívají jen žáci v rámci Praktických činností.

Údržba pozemku o prázdninách

Veškerá úroda je do prázdnin sklizena. Vzhledem k této skutečnosti není údržba pozemku během letních prázdnin nutná.

Rostliny pěstované na pozemku a v prostorách školy

Na chodbách školy nejčastěji najdeme muškáty a tenury. Z rostlinných druhů je na pozemku zastoupena zelenina jako cibule, salát, mrkev, petržel a z okrasných rostlin se pěstuje třapatka a afrikány.

Zástupci fauny

Na škole nejsou chováni zástupci živočišné říše.

Exkurze

Škola organizuje exkurze do Muzea tvarůžků v Lošticích.

Přírodovědný kroužek

Ve školním roce 2007/2008 byl na škole zaveden Ekologický kroužek, který je v současné době zrušený. Důvodem byl malý zájem žáků.

Ekologické aktivity

Žáci se účastní soutěže Zelená stezka – Zlatý list, dále recyklačního programu Recyklohraní a sbírají baterie. Dříve na škole probíhal také sběr bylin, kaštanů a papíru.

Pěstitelství v zimě

V zimním období seznamuje učitel žáky s teorií Pěstitelství. Žáci si také prakticky zkoušejí různé pokusy, např. reakci půdy na ocet.

Péče o rostliny ve třídě

Ve třídách bývá stanovena roční služba, která pečuje o rostliny. Většinou plní tuto funkci předseda třídy.

Využití plodin vypěstovaných na pozemku

Veškeré vypěstované plodiny jsou rozdány žákům k jejich vlastní spotřebě.

Změny na pozemku

Původně velký pozemek musel ustoupit nové tělocvičně. Zbyla z něj jen malá část, kterou vedení školy nemá v plánu rušit.

Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole v Lošticích bylo rozdáno 81 dotazníků. V průběhu dotazníkového šetření bylo v 7. ročnících 35 žáků, v 8. ročnících 12 žáků a v 9. ročnících 34 žáků.

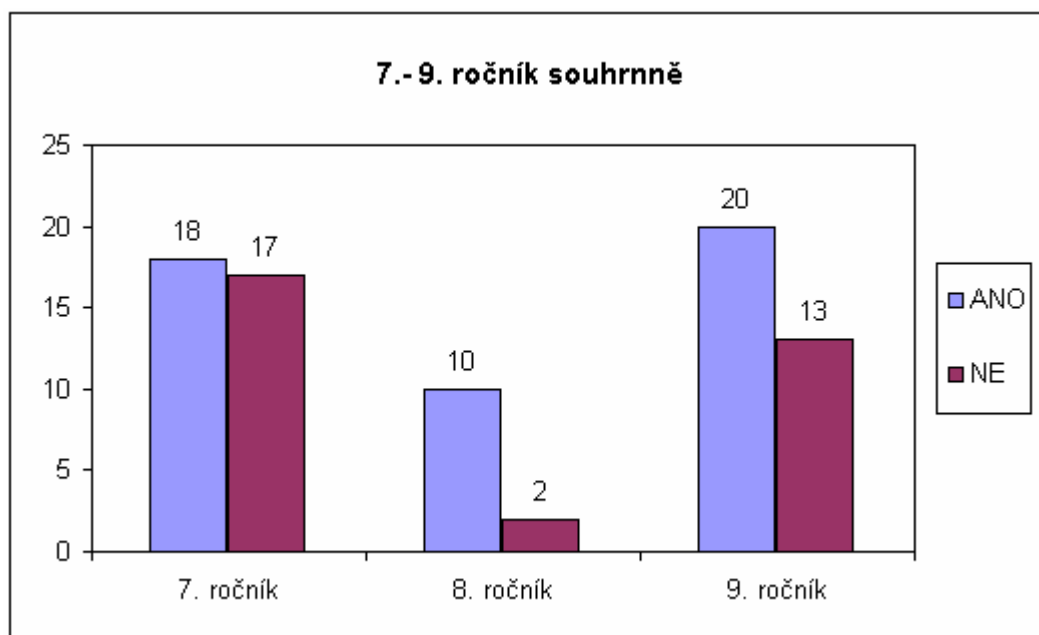
V průběhu dotazníkového šetření byli žáci 6. ročníků nepřítomni z důvodu účasti na mimoškolní akci.

1. Líbí se ti předmět Pěstitelství?

V 7. ročnících se Pěstitelství líbí 51 % žáků, u zbylých 49 % žáků není tento předmět oblíbený.

V 8. ročnících se 83 % žáků předmět Pěstitelství líbí a 17 % žáků se předmět nelíbí.

V 9. ročnících je Pěstitelství oblíbeno u 61 % žáků, zbylých 39 % žáků nemá předmět v oblíbenosti.

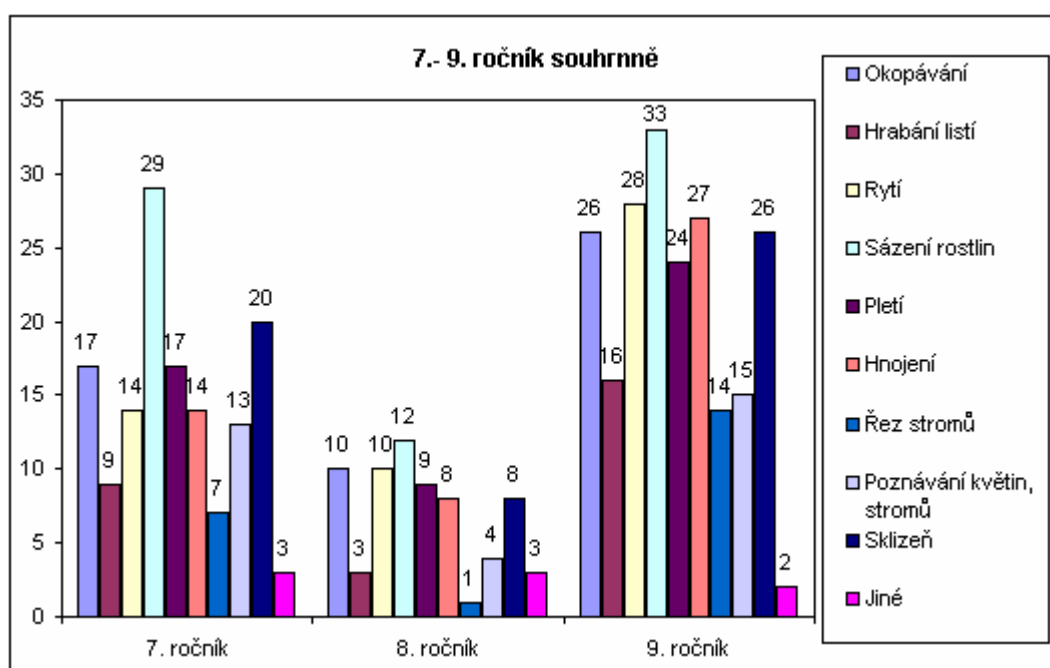
2. Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

V 7. ročnících si žáci pod tímto pojmem nejvíce vybavují sázení rostlin (20 %), sklízení plodů (14 %) a okopávání a pletí (shodně 12 %).

Žáci 8. ročníků si nejčastěji představují sázení rostlin (18 %), okopávání a rytí (shodně 15 %) a pletí (13 %).

V 9. ročnících si žáci pod pojmem Pěstitelství vybavují sázení rostlin (16 %), rytí a hnojení (shodně 13 %) a sklízení plodů a okopávání (shodně 12 %).

Kromě nabízených možností si někteří žáci pod pojmem Pěstitelství představují i zalévání rostlin.

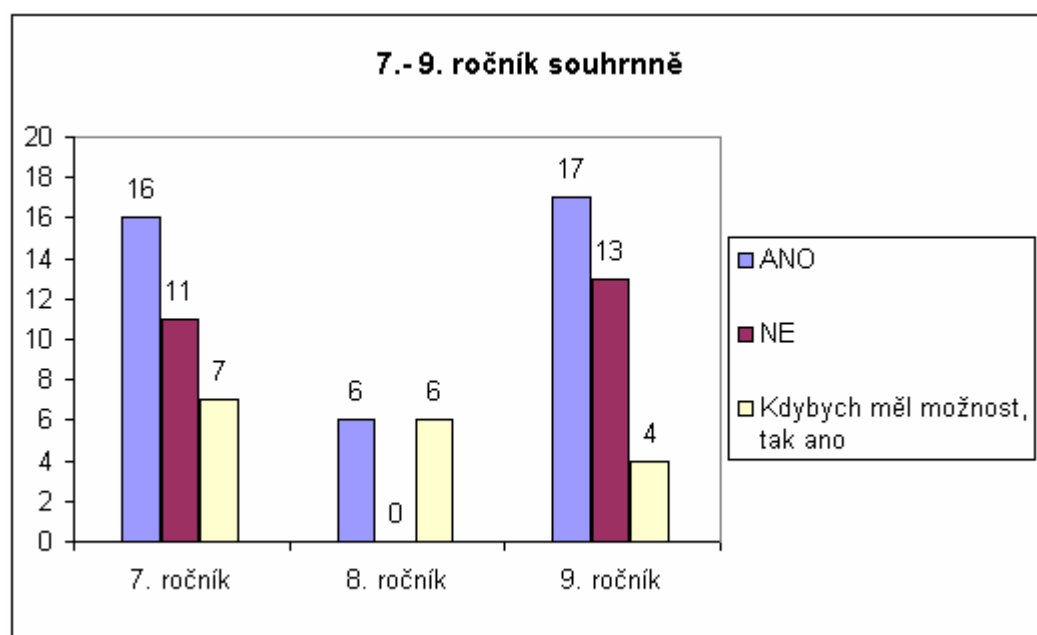

3. Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

V 7. ročnících zužitkuje znalosti z předmětu 47 % žáků, 32 % žáků znalosti nevyužije a 21 % žáků by znalosti z předmětu využilo, kdyby měli možnost.

V 8. ročnících odpovědělo 50 % žáků, že znalosti z Pěstitelství využijí, 50 % žáků by znalosti upotřebilo, kdyby měli příležitost, a žádný žák nevedl, že znalosti z Pěstitelství nezužitkuje.

V 9. ročnících zužitkuje znalosti z Pěstitelství 50 % dotázaných žáků, 38 % žáků je nevyužije a 12 % žáků by znalosti využilo, kdyby k tomu měli příležitost.

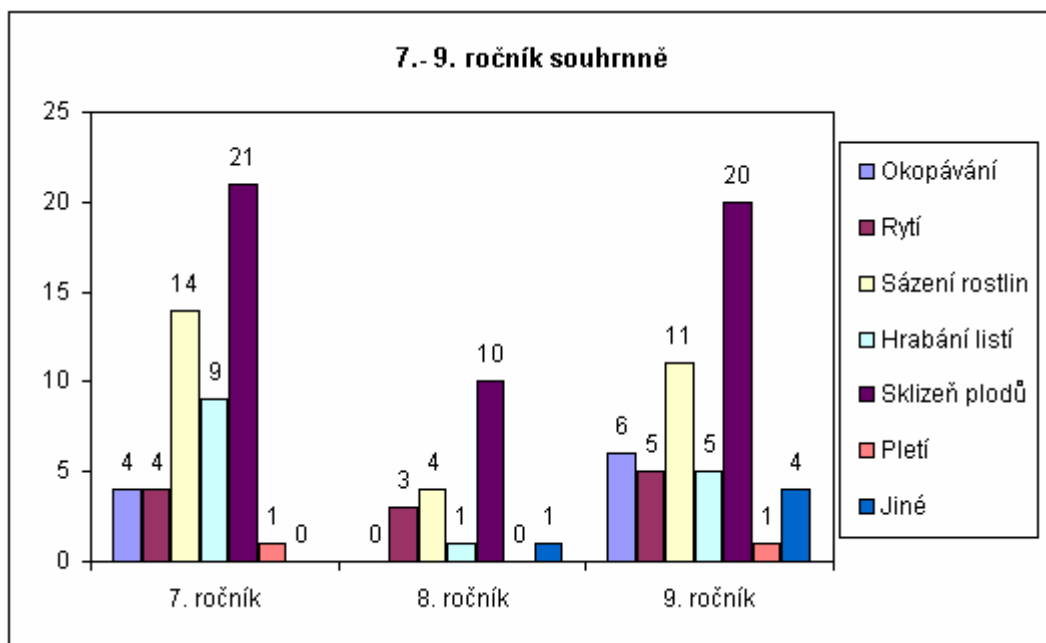
4. Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

V 7. ročnících baví žáky nejvíce sklízení plodů (39 %), sázení rostlin (26 %) a hrabání listů (17 %).

Žáky 8. ročníků nejvíce baví sklízení plodů (53 %), sázení rostlin (21 %) a rytí (16 %).

V 9. ročnících baví žáky sklízení plodů (37 %), sázení rostlin (21 %) a okopávání (12 %).

Kromě nabízených odpovědí se žáci vyjádřili, že je baví i zalévání rostlin.

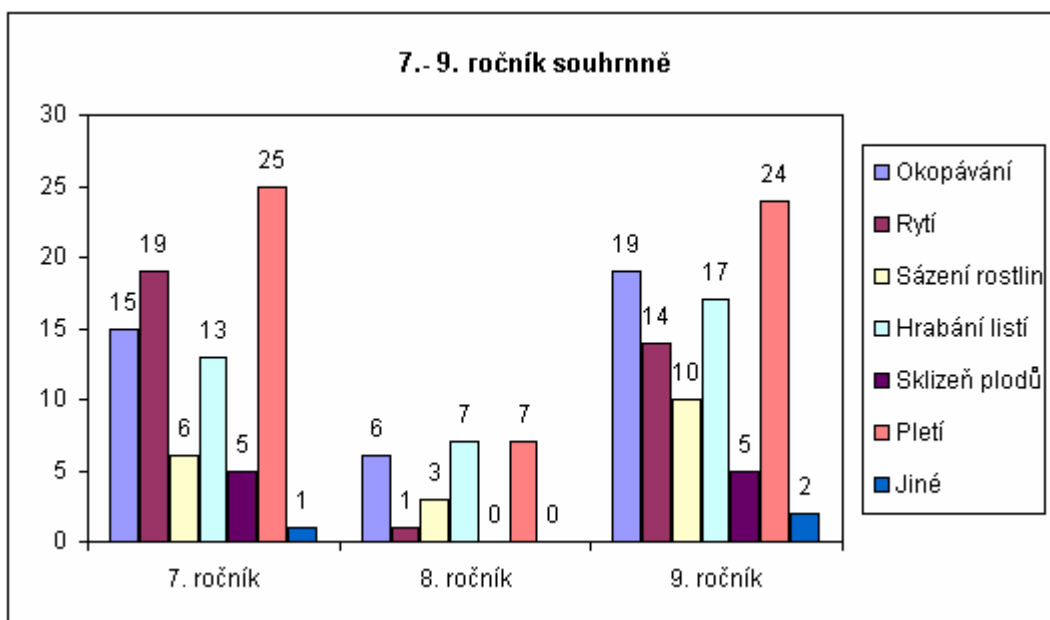
5. Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

V 7. ročnících nebaví žáky pletí (30 %), rytí (23 %) a okopávání (18 %).

Žáky 8. ročníků nebaví pletí a hrabání listí (shodně 29 %), okopávání (25 %) a sazení rostlin (13 %).

V 9. ročnících nebaví žáky pletí (27 %), okopávání (21 %) a hrabání listí (19 %).

Mimo nabízené možnosti nebaví některé žáky probírání teorie a zalévání.

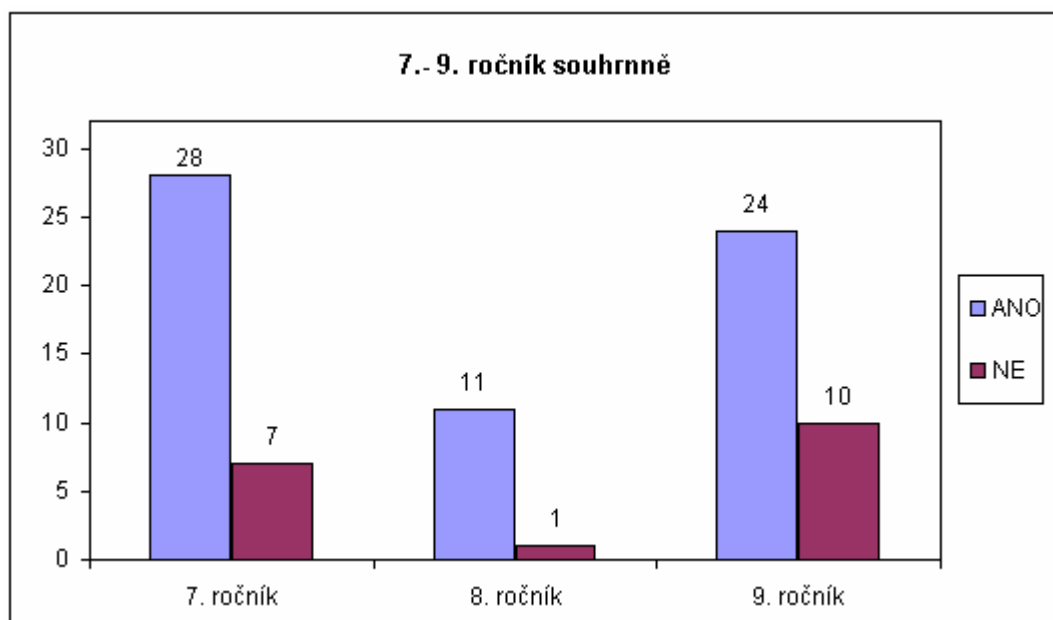
6. Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

V 7. ročnících by se 80 % dotázaných žáků chtělo starat o nějaké zvíře, ostatní žáci (20 %) by o zvíře pečovat nechtěli.

92 % žáků 8. ročníků by mělo zájem se v hodinách Pěstitelství starat o zvíře, 8 % žáků se nechce starat o žádné zvíře.

V 9. ročnících by se chtělo 71 % dotázaných žáků starat o zvíře, 29 % žáků nemá zájem starat se o nějaké zvíře.

Mezi nejčastěji zmiňovaná zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, kůň, morče, opice a křeček. Z netradičních zástupců živočišné říše někteří jedinci uvedli chameleona, bobra nebo pštrosa.

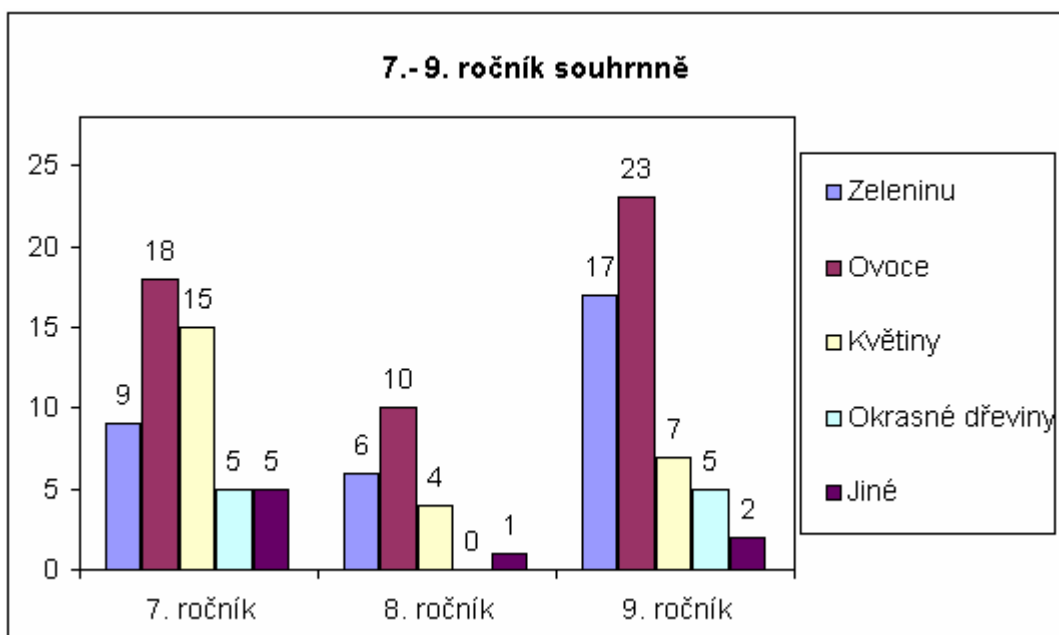
7. Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Žáci 7. ročníků by na svém pozemku chtěli pěstovat ovoce (34 %), květiny (29 %) a zeleninu (17 %).

Žáci 8. ročníků by nejvíce pěstovali ovoce (47 %), zeleninu (29 %) a květiny (19 %).

Žáci 9. ročníků by chtěli pěstovat ovoce (43 %), zeleninu (31 %) a květiny (13 %).

Ve volných odpovědích žáků se nejvíce objevovalo konopí a chmel.

10.11 Základní škola Šumperk, Šumavská 21

Zjištěné údaje

Výuka Pěstitelství

Pěstitelství se na škole nevyučuje.

Přítomnost pozemku

Součástí areálu školy je pozemek, který není v současné době využíván a leží ladem. Na jeho území se nachází i velký skleník.

Vybavení

Na škole se nachází odborná učebna Přírodopisu a dílenské prostory, které jsou využívány v rámci Praktických činností.

Zástupci fauny

V průběhu dotazníkového šetření se v odborné učebně Přírodopisu nacházelo velké akvárium s rybičkami, jehož majitelem byl žák 7. třídy, který se o něj sám staral. V novém školním roce 2009/2010 došlo ke zrušení akvária.

Rostliny pěstované v prostorách školy

Na chodbách školy najdeme monstery, klívie, echinokaktusy, ibišky, šáchory, potosy, begónie, zelence, tenury, pryšce, blahočet, nefrolepis, pileu, setkrezii, africké fialky a koleus.

Exkurze

Žáci putují po Lesní ekostezce Švagrov, účastní se Biologické olympiády, navštěvují Lidovou hvězdárnu v Prostějově, ZOO a zámek Zlín-Lešná, Ruční papírnu ve Velkých Losinách.

Přírodovědný kroužek

Na škole není Přírodovědný kroužek zaveden. Škola pořádá pro žáky 8. ročníků seminář přírodopisu.

Ekologické aktivity

Žáci se účastní Dne Země, simulačních ekoher a akce Uklid'me svět.

Péče o rostliny ve škole

V kmenových učebnách se rostliny nevyskytují a o rostliny umístěné na chodbách se stará pracovnice úklidu.

Fotografie ze Základní školy v Šumperku, Šumavská 21 (viz. Příloha č. 18).

Výsledky dotazníkového šetření

Na Základní škole v Šumperku, Šumavská 21 bylo mezi žáky 6. až 9. ročníků rozdáno 87 dotazníků. V 6. ročníku bylo v době dotazníkového šetření přítomno 19 žáků, v 7. ročníku 23 žáků, v 8. ročníku 25 žáků a v 9. ročníku 20 žáků.

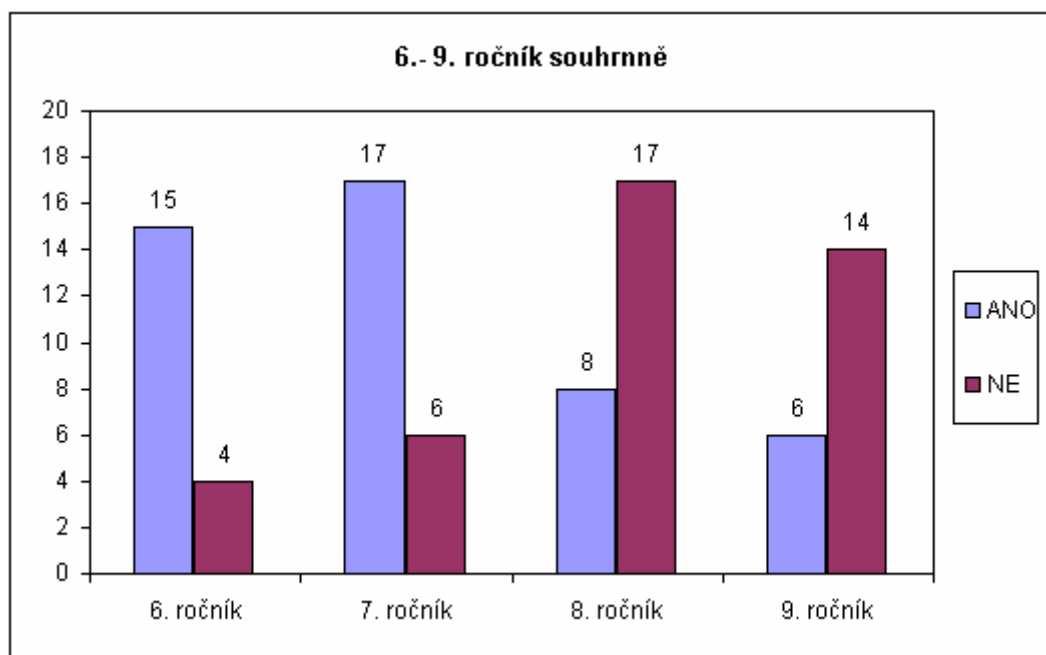
1. Chtěl bys mít ve škole předmět Pěstitelství?

79 % žáků 6. ročníku by chtělo mít ve škole Pěstitelství, ostatní žáci (21 %) Pěstitelství ve škole mít nechtějí.

74 % žáků 7. ročníku si přeje mít ve škole Pěstitelství, zbylí žáci (26 %) nemají zájem mít ve škole předmět Pěstitelství.

32 % žáků 8. ročníku by chtělo mít ve škole Pěstitelství, ostatní žáci (68 %) Pěstitelství ve škole mít nechtějí.

30 % žáků 9. ročníku si přeje mít ve škole Pěstitelství, zbylí žáci (70%) nemají zájem mít ve škole předmět Pěstitelství. Žáci, kteří odpověděli kladně na tuto otázku, si myslí, že by je Pěstitelství bavilo a mohla by to být zábava. Někteří žáci mají zájem o přírodu a jsou toho názoru, že by se v Pěstitelství mohli něčemu užitečnému přiučit. Líbila se mi odpověď jednoho žáka, který napsal, že by měl radost, kdyby něco vypěstoval. Žáci, jejichž odpověď byla záporná, většinou uváděli, že by je Pěstitelství nebavilo a přineslo by jim další učivo navíc.

2. Dovedeš si představit, co by se v předmětu Pěstitelství mohlo vyučovat?

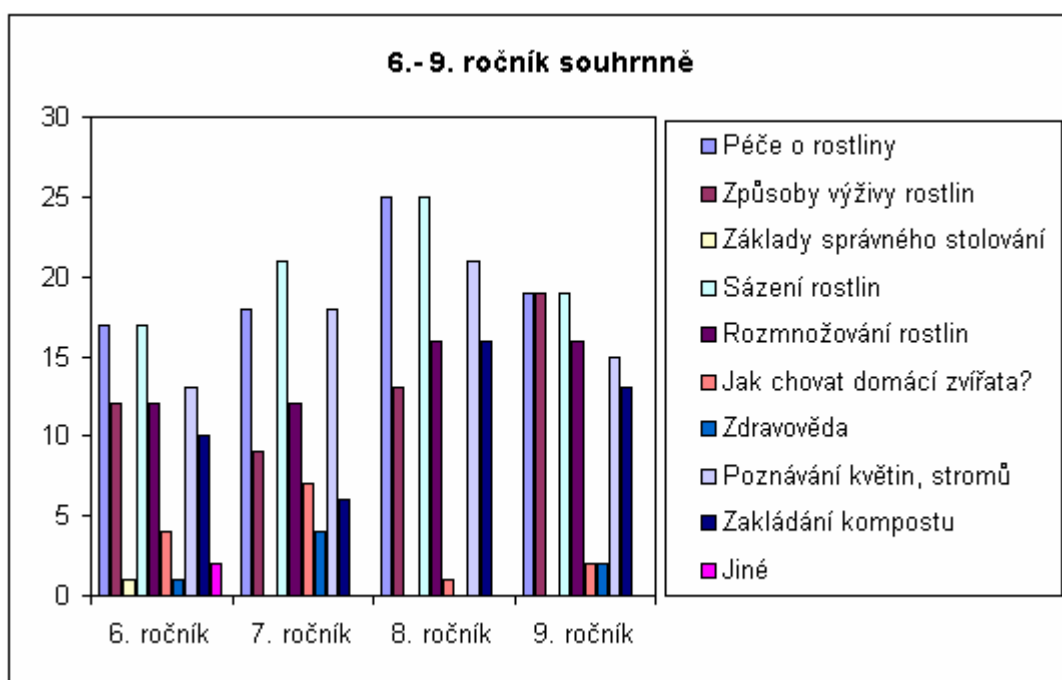
Žáci 6. ročníku mají představu, že se v Pěstitelství vyučuje sázení rostlin a péče o rostliny (shodně 20 %), poznávání květin a stromů (15 %) a rozmnožování a způsoby výživy rostlin (shodně 13 %).

Žáci 7. ročníku si představují, že se v Pěstitelství vyučuje sázení rostlin (23 %), poznávání květin a stromů a péče o rostliny (shodně 19 %) a rozmnožování rostlin (13 %).

Žáci 8. ročníku mají představu, že se v Pěstitelství vyučuje péče o rostliny a sázení rostlin (shodně 21 %), poznávání květin a stromů (18 %) a rozmnožování rostlin a zakládání kompostu (14 %).

Žáci 9. ročníku si představují, že se v Pěstitelství vyučuje péče o rostliny (19 %), sázení a způsoby výživy rostlin (shodně 18 %) a rozmnožování rostlin (15 %).

Mimo nabízené možnosti si někteří žáci představují, že se v Pěstitelství vyučuje i zalévání rostlin a kypření půdy.

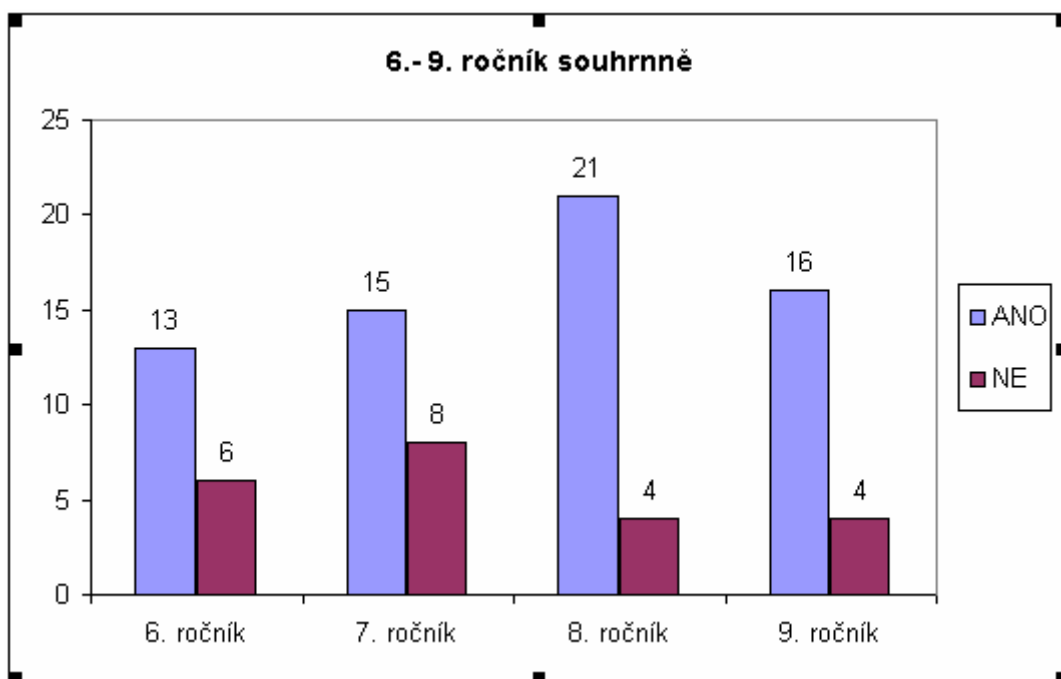
3. Myslíš, že bys využil znalosti z předmětu Pěstitelství v dalším životě, pokud by se tento předmět na vaší škole vyučoval?

68 % žáků 6. ročníku se domnívá, že by znalosti z Pěstitelství v dalším životě využili, 32 % žáků si myslí, že by znalosti nijak nevyužili.

65 % žáků 7. ročníku si myslí, že by znalosti z Pěstitelství dále využili, 35 % žáků zastává názor, že by znalosti dále nezužitovali.

84 % žáků 8. ročníku se domnívá, že by znalosti z Pěstitelství v dalším životě využili, 16 % žáků si myslí, že by znalosti nijak nevyužili.

80 % žáků 9. ročníku si myslí, že by znalosti z Pěstitelství dále využili, 20 % žáků zastává názor, že by znalosti dále nezužtkovali.

4. Máte na škole koutek živé přírody (živá zvířata)?

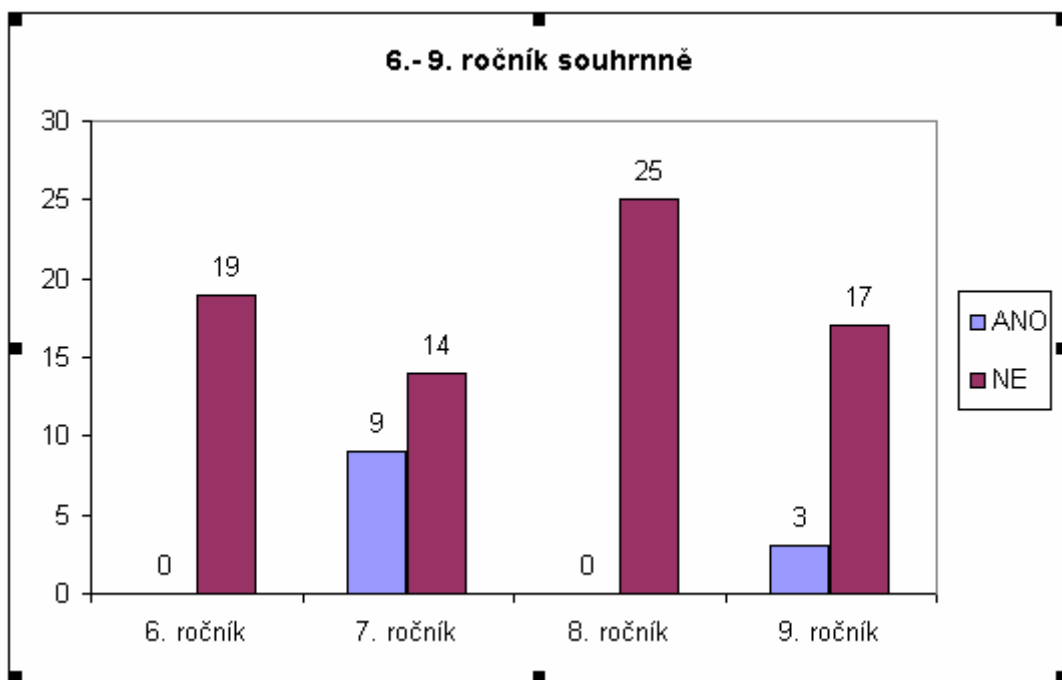
100 % žáků 6. ročníku na tuto otázku odpovědělo, že na škole koutek živé přírody nemají.

61 % žáků 7. ročníku odpovědělo, že se na škole živá zvířata nevyskytují a ostatní žáci (39 %) tvrdí, že se na škole koutek živé přírody nachází.

100 % žáků 8. ročníku na tuto otázku odpovědělo, že na škole koutek živé přírody nemají.

85 % žáků 9. ročníku odpovědělo, že se na škole živá zvířata nevyskytují a ostatní žáci (15 %) tvrdí, že se na škole koutek živé přírody nachází.

Žáci 6.-9. ročníku by se nejčastěji chtěli starat o psa, morče, křečka, rybičky, koně a pavouka. Odchylnka v odpovědích je způsobena tím, že někteří žáci považovali akvárium, které bylo majetkem žáka 7. ročníku a které bylo umístěno v odborné učebně Přírodopisu, za koutek živé přírody.

5. Kdyby škola měla pozemek a ty bys mohl mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval?

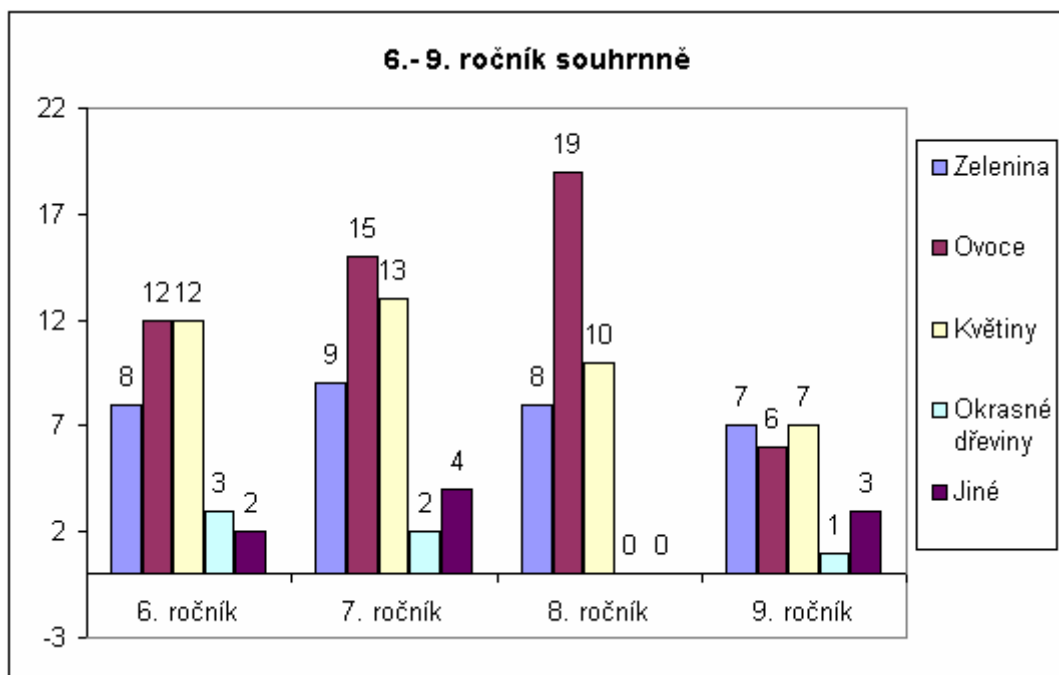
Žáci 6. ročníku by na pozemku pěstovali ovoce (33 %), květiny (32 %) a zeleninu (22 %).

Žáci 7. ročníku by na pozemku pěstovali ovoce (35 %), květiny (30 %) a zeleninu (21 %).

Žáci 8. ročníku by na pozemku pěstovali ovoce (51 %), květiny (27 %) a zeleninu (22 %).

Žáci 9. ročníku by na pozemku pěstovali zeleninu a květiny (shodně 29 %), ovoce (25 %).

Kromě nabízených možností by někteří žáci pěstovali i konopí, mák a chovali živá zvířata.

11 Vztah žáků k předmětu Pěstitelství

První metodou, pomocí které jsem zjišťovala zájem žáků o předmět Pěstitelství, byla metoda řízeného rozhovoru s vyučujícím předmětu. Většina vyučujících se shodla, že zájem žáků o Pěstitelství upadá, a to i na venkovských školách. Na této skutečnosti se podílí více faktorů. Prvním z nich je skutečnost, že už jen málokteré stavení na venkově má své vlastní hospodářství, které bylo v dřívějších dobách samozřejmostí. Žáci nejsou rodiči vedeni k práci, a proto vykonávání určitých činností na pozemku bere většina z nich jako nutné zlo. Žáci nepřistupují k Pěstitelství jako k předmětu, který rozvíjí jejich vědomosti a dovednosti, ale naopak ho vnímají jako předmět, díky kterému si škola zajistí bezplatnou údržbu pozemku a okolí školy. I když mají žáci možnost odnést si vypěstované plodiny domů, odmítají je. Svoje jednání odůvodňují tím, že si veškeré plodiny mohou levně zakoupit v nejbližším supermarketu a ještě si vybrat z několika druhů.

Druhým faktorem je, že si téměř všichni učitelé stěžují na nedostatečný počet hodin Pěstitelství. Na většině škol činí rozsah vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících 1 hodinu týdně (na ZŠ Mohelnice, Mlýnská 1 dokonce 1 hodinu za 14 dní). Vezmeme-li v úvahu nutnost převlečení žáků do pracovního oděvu a jejich přesun na pozemek, je časová dotace velmi nízká.

Dalším faktorem, který má vliv na oblibu Pěstitelství je i to, který učitel a jakým způsobem Pěstitelství vyučuje. Je-li náplň předmětu zpracována zajímavou formou, může být pro mnohé žáky práce zábavou a odreagováním.

Druhou metodou, kterou jsem použila ke zjištění zájmu žáků o Pěstitelství, byl anonymní dotazník vyhotovený ve dvou provedeních. První typ dotazníku byl určen žákům základních škol, na kterých se Pěstitelství vyučuje a které disponují školním pozemkem. Dotazník byl tvořen sedmi otázkami. Druhý typ dotazníku byl určen žákům, na jejichž škole se Pěstitelství nevyučuje. Dotazník byl tvořen pěti otázkami. Celkově se dotazníkového šetření zúčastnilo 905 žáků z 11 základních škol.

Nejdříve byly vyhodnoceny odpovědi žáků na každé základní škole zvlášť, poté odpovědi žáků jednotlivých ročníků, a pak vyhodnoceny odpovědi na dílčí otázky (odpovědi všech žáků na každou otázku zvlášť).

Vyhodnocení dotazníků po ročnících

Mezi žáky 6. ročníků bylo rozdáno celkem 282 dotazníků, mezi žáky 7. ročníků 145 dotazníků, mezi žáky 8. ročníků 229 dotazníků a mezi žáky 9. ročníků 162 dotazníků.

U dotazníkových položek, které byly tvořeny více možnostmi, jsou uvedeny většinou první tři nejpočetnější odpovědi.

Na otázku první, zda se žákům líbí předmět Pěstitelství, odpovědělo 85 % žáků 6. ročníků, že se jim Pěstitelství líbí, ostatní žáci (15 %) uvedli, že nemají Pěstitelství v oblibě. 68 % žáků 7. ročníků se vyjádřilo, že se jim Pěstitelství líbí, zbylým 32 % žáků se Pěstitelství nelíbí. 66 % žáků 8. ročníků uvedlo, že mají Pěstitelství v oblibě a 34 % žáků se Pěstitelství nelíbí. V 9. ročnících se 59 % žáků vyjádřilo, že mají Pěstitelství v oblibě a u zbylých 41 % žáků není Pěstitelství oblíbené. Z odpovědí žáků můžeme zjistit, že Pěstitelství je u žáků víceméně oblíbené.

Pod pojmem Pěstitelství si žáci 6. ročníků nejčastěji představují sázení rostlin (16 %), rytí a okopávání (shodně 13 %) a sklízení plodů (12 %). Kromě nabízených možností si žáci 6. ročníků představují rovněž zalévání rostlin a chov zvířete. Žáci 7. ročníků si nejčastěji vybaví sázení rostlin (16 %), okopávání a rytí (13 %) a sklízení plodů (12 %). Ve volných odpovědích uvedli žáci 7. ročníků ještě zalévání rostlin a ochutnávku plodin. V 8. ročnících si žáci představují pod pojmem Pěstitelství sázení rostlin (15 %), okopávání (14 %) a rytí a pletí (13 %). Ve volných odpovědích se často objevovalo zalévání rostlin. Žáci 9. ročníků si vybavují sázení rostlin (15 %), okopávání (14 %) a pletí (13 %). Mimo nabízené možnosti si pod pojmem Pěstitelství někteří žáci představují zalévání rostlin nebo katrování.

Na otázku třetí, zda žáci využijí znalosti z Pěstitelství doma, odpovědělo kladně 69 % žáků 6. ročníků, 6 % žáků znalosti nevyužije a 25 % žáků by znalosti z Pěstitelství využilo, kdyby měli možnost. 51 % žáků 7. ročníků znalosti z Pěstitelství upotřebí, 23 % žáků je nijak nevyužije a 26 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli možnost. 40 % žáků 8. ročníků znalosti z Pěstitelství využije, 29 % žáků odpovědělo na tuto otázku záporně a 31 % žáků by znalosti využilo, kdyby měli příležitost. V 9. ročnících využije znalosti z Pěstitelství 45 % žáků, 34 % žáků znalosti neupotřebí a 21 % žáků by je využilo, kdyby měli možnost.

Na otázku čtvrtou, jaká činnost žáky v Pěstitelství nejvíce baví, odpověděli žáci 6. ročníků následovně: 28 % žáků baví sázení rostlin, 25 % žáků sklízení plodů a 15 % žáků hrabání listí. Kromě nabízených možností baví některé žáky 6. ročníků zalévání a poznávání rostlin. Žáky 7. ročníků baví nejvíce sklízení plodů (30 %), sázení rostlin (21 %) a hrabání listí (15 %).

Ve volných odpovědích uvedli někteří žáci 7. ročníků ještě zalévání rostlin a ochutnávku plodin. V 8. ročnících baví žáky nejvíce sklizení plodů (29 %), sázení rostlin (23 %) a hrabání listů (18 %). Ve volných odpovědích uvedli někteří žáci 8. ročníků, že je baví zalévání rostlin a relaxace v hodině Pěstitelství. U žáků 9. ročníků je v oblibě sklizení plodů (34 %), sázení rostlin (24 %) a hrabání listů (16 %). Mimo nabízené možnosti baví některé žáky 9. ročníků zalévání rostlin a konzumace plodů. Z odpovědí žáků je zřejmé, že činnosti jako sklizení plodů, sázení rostlin a hrabání listů patří mezi nejvíce oblíbené.

Na otázku pátou, které činnosti v Pěstitelství žáky nebaví, odpověděli žáci 6. ročníků, že je nebaví pletí (25 %), okopávání (23 %) a hrabání listů (19 %). Kromě nabízených možností nebaví některé žáky 6. ročníků hnojení rostlin. Žáky 7. ročníků nebaví pletí (27 %), okopávání (19 %) a rytí (17 %). Ve volných odpovědích uvedli někteří žáci 7. ročníků jako neoblíbenou činnost probírání teorie. Žáky 8. ročníků nebaví pletí (27 %), hrabání listů (19 %) a okopávání (17 %). Ve volných odpovědích uvedli někteří žáci 8. ročníků, že je nebaví úklid kolem školy. Žáky 9. ročníků nebaví pletí (28 %), okopávání (20 %) a rytí (19 %). Mimo nabízené možnosti nebaví některé žáky 9. ročníků hnojení rostlin. Je patrné, že nejméně oblíbenou činností je pletí, dále pak okopávání a hrabání listů. Zde můžeme pozorovat rozpor s otázkou čtvrtou, z níž vyplynulo, že hrabání spadá mezi činnosti oblíbené, zatímco v otázce páté došlo částečně k popření této skutečnosti.

Na otázku šestou, zda by se žáci chtěli v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře, odpovědělo kladně 86 % žáků 6. ročníků, záporně 14 % žáků. Žáci 6. ročníků by se rádi starali o psa, králíka nebo koně. V 7. ročnících by se o zvíře chtělo starat 83 % žáků, zbytek žáků (17 %) nemá zájem starat se o zvíře. Nejvíce by se chtěli žáci starat o křečka, koně a králíka. 74 % žáků 8. ročníků se na tuto otázku vyjádřilo kladně, ostatní žáci (26 %) se o zvíře v hodinách Pěstitelství starat nechtějí. Mezi zvířata, o která by se žáci chtěli starat, patří pes, kuřátko a kočka. 70 % žáků 9. ročníků by mělo zájem starat se v Pěstitelství o nějaké zvíře, 30 % žáků se o zvíře starat nechce. Žáci by se rádi starali o psa, koně nebo králíka.

Kdyby měli žáci 6. ročníků část pozemku pro sebe, pěstovali by na něm nejčastěji zeleninu a ovoce (shodně 33 %), dále květiny (26 %). Mezi volnými odpověďmi žáků 6. ročníků bylo nejčastěji uvedeno konopí. Žáci 7. ročníků by na pozemku nejvíce pěstovali ovoce (37 %), zeleninu (26 %) a květiny (22 %). Kromě nabízených možností by někteří žáci pěstovali konopí. Žáci 8. ročníků by chtěli pěstovat ovoce (46 %), květiny (21 %) a zeleninu (18 %). Dále by někteří žáci pěstovali konopí a chmel. A žáci 9. ročníků by pěstovali ovoce (39 %), zeleninu (26 %) a květiny (20 %). Konopí bylo nejčastější volnou odpovědí.

Vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky

Na základních školách, na kterých se vyučuje Pěstitelství a které disponují školním pozemkem, bylo mezi žáky 2. stupně rozdáno 818 dotazníků. U Základní školy Šumperk, Šumavská 21, kde se Pěstitelství nevyučuje, byly odpovědi na jednotlivé otázky vyhodnoceny již v předcházející podkapitole (viz. Podkapitola 10.11). Graf ke každé otázce je uveden v příloze (viz. Příloha č. 7). Ve vyhodnocení jsou uvedeny vždy první tři nejpočetnější odpovědi.

V první otázce měli žáci odpovědět, zda se jim Pěstitelství líbí či nikoliv. Pěstitelství se líbí 69 % všech dotázaných žáků, u 31 % žáků není Pěstitelství oblíbené. Žákům se Pěstitelství líbí především z toho důvodu, že nemusí sedět ve třídě a mohou se pohybovat na čerstvém vzduchu; některé žáky Pěstitelství baví a tvrdí, že je na pozemku legrace. Další žáci se chtějí naučit pečovat o rostliny. Žáci, kteří se vyjádřili záporně, odůvodnili svoji volbu tím, že je Pěstitelství nebaví.

Druhá otázka zjišťovala, jaké činnosti si žáci pod pojmem Pěstitelství představují. 16 % všech dotázaných žáků si pod tímto pojmem představuje sázení rostlin. Okopávání a rytí uvedlo shodných 13 % žáků, sklizeň plodů a pletí si představuje shodných 12 % žáků. Kromě nabízených možností si žáci nejčastěji představují pod pojmem Pěstitelství i zalévání rostlin.

Na třetí otázku, zda žáci využijí znalosti z předmětu Pěstitelství, odpovědělo kladně 51 % všech dotázaných žáků, 24 % žáků znalosti z předmětu Pěstitelství nijak nevyužije a 25 % žáků označilo možnost, že by znalosti využili, kdyby k tomu měli příležitost.

Čtvrtá otázka zjišťovala, jaké činnosti v Pěstitelství žáky nejvíce baví. Celkem 30 % všech dotázaných žáků odpovědělo, že je nejvíce baví sklizeň plodů, 24 % žáků má rádo sázení rostlin a 16 % žáků hrabání listí. Kromě nabízených odpovědí baví ještě některé žáky zalévání a poznávání rostlin.

Na pátou otázku, jaké činnosti v Pěstitelství žáky nebaví, odpovědělo 27 % všech dotázaných žáků, že nejméně oblíbenou činností je pletí, 20 % nebaví okopávání a shodných 17 % žáků nemá rádo rytí a hrabání listí. Někteří žáci se ve volné odpovědi vyjádřili, že je nebaví ještě hnojení a probírání teoretického učiva.

Šestá otázka měla za úkol zjistit, jestli by se žáci chtěli v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře. 79 % všech dotázaných žáků se vyjádřilo, že by se rádi o nějaké zvíře starali, 21 % žáků nechce pečovat o žádné zvíře. Mezi zástupce živočišné říše, o které by se žáci nejvíce chtěli starat, patří pes, kuň, králík, křeček a kočka.

Na sedmou otázku, co by žáci pěstovali, kdyby mohli mít část pozemku pro sebe, odpovědělo 39 % dotázaných žáků, že by pěstovali ovoce, 26 % žáků zeleninu a 22 % květiny. Ve volných odpovědích, co by žáci na svém kousku půdy pěstovali, se jednoznačně nejvíce objevovalo konopí (pozn. žáci uváděli převážně marihuanu, což je označení pro sušené listy a květenství konopí [48]).

Pomocí testu chí-kvadrát pro kontingenční tabulku jsem zkoumala, zda existuje vzájemná závislost mezi odpověďmi na první otázku („Líbí se ti předmět Pěstitelství?“) u žáků z města a venkova. Žáci mohli odpovídat kladně nebo záporně. Na základě získaných dat byla alternativní hypotéza, která předpokládala, že mezi odpověďmi žáků existuje závislost, potvrzena. To znamená, že žáci z venkovských škol častěji volili kladnou odpověď, zatímco žáci z městských škol odpovídali spíše záporně. Z toho lze usuzovat, že žáci z venkova mají k přírodě bližší vztah.

Druhou zkoumanou závislostí, která byla vyhodnocována pomocí testu chí-kvadrát pro kontingenční tabulku, bylo, zda existuje spojitost mezi odpověďmi na první („Líbí se ti předmět Pěstitelství?“) a třetí otázku („Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?“). Opět byla přijata alternativní hypotéza, která předpokládala, že závislost mezi oběma otázkami existuje. Obecně lze říci, že pokud žáci odpovídali na třetí otázku kladně (mají možnost využít nabyté znalosti z Pěstitelství), byla jejich odpověď na první otázku ve většině případů také kladná.

12 Přehled pěstovaných rostlin

Seznam pěstovaných rostlin zahrnuje jak rostliny pěstované v interiéru školy, tak rostliny pěstované na školním pozemku nebo rostoucí v nejbližším okolí školy.

12.1 Pokojové rostliny

Pokojové rostliny se pěstují na deseti základních školách, pouze na ZŠ v Zábřehu, Boženy Němcové 1503/15 se ani na chodbách, ani v jednotlivých učebnách žádné pokojové rostliny nenacházejí.

Tab. 7. Nejčastěji se vyskytující pokojové rostliny na základních školách [7]

POKOJOVÉ ROSTLINY	
africká fialka (Pavlínka)	<i>Saintpaulia ionantha</i> H. Wendl.
aloe stromovitá	<i>Aloe arborescens</i> Mill.
asparágus (chřest hustokvětý)	<i>Asparagus densiflorus</i> (Kunth.) Jessop.
banánovník	<i>Musa sp.</i> L.
begonie královská	<i>Begonia rex</i> Putz.
bílbergie	<i>Billbergia nutans</i> H. Wendl.
citroník	<i>Citrus limon</i> Burm. F.
cykas japonský	<i>Cycas revoluta</i> Thunb.
echinokaktus	<i>Echinocactus grusonii</i> Hildm.
fíkus malolistý	<i>Ficus benjamina</i> L.
fíkus pryžodárný	<i>Ficus elastica</i> Roxb.
ibišek pokojový	<i>Hibiscus rosa-sinensis</i> L.
klívie (řemenatka červená)	<i>Clivia miniata</i> Rgl.
koleus (africká kopřiva)	<i>Coleus x hybridus</i> Lour.
kořenokvětka (ševcovská palma)	<i>Aspidistra elatior</i> Bl.
monstera půvabná	<i>Monstera deliciosa</i> Liebm.
nefrolepis (ledvíník)	<i>Nephrolepis exaltata</i> (L.) Schott.
pelargonie páskatá	<i>Pelargonium zonale</i> (L.) L'Hér. ex Ait.
pilea	<i>Pilea cadierei</i> Gagnep. et Guill.
potos	<i>Scindapsus aureus</i> Lind. et André
pryšec zářivý	<i>Euphorbia milii</i> Desm.
setkreasea	<i>Setcreasea striata</i> Hort.
šáchor střídavolistý	<i>Cyperus alternifolius</i> L.
tenura (tchýnin jazyk)	<i>Sansevieria trifasciata</i> Prain.
vánoční kaktus	<i>Schlumbergera truncata</i> (Haw.) Moran.
zelenec chocholatý	<i>Chlorophytum comosum</i> Bak.

12.2 Zelenina

Zelenina se v menší či větší míře pěstuje na deseti z jedenácti základních škol (mimo ZŠ Šumperk, Šumavská 21).

Tab. 8. Zelenina a polní plodiny pěstované na školních pozemcích [16]

ZELENINA	
Košťálová zelenina	
brokolice	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>italica</i> (Plenck.) Markgr.
kedluben	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>gongylodes</i> (L.) Markgr.
Cibulová zelenina	
cibule kuchyňská	<i>Allium cepa</i> L.
česnek kuchyňský	<i>Allium sativum</i> L.
pažitka pobřežní	<i>Allium schoenoprasum</i> L.
Kořenová zelenina	
celer bulvový	<i>Apium graveolens</i> L.
černý kořen	<i>Scorzonera hispanica</i> L.
mrkev obecná	<i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>carotovora</i>
petržel zahradní	<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) A. W. Hill
ředkvička	<i>Raphanus sativus</i> L. subsp. <i>sativus</i>
řepa salátová	<i>Beta vulgaris</i> L. subsp. <i>vulgaris</i> convar. <i>crassa</i> (Alef.) Helm
Listová zelenina	
celer řapíkatý	<i>Apium graveolens</i> convar. <i>dulce</i> (Mill.) Pers.
čekanka salátová	<i>Cichorium intybus</i> var. <i>foliosum</i> Hegi.
mangold (cvikla)	<i>Beta vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i> (Alef.) Helm.
salát hlávkový	<i>Lactuca sativa</i> L. var. <i>capitata</i> L.
špenát setý	<i>Spinacia oleracea</i> L.
zelí čínské	<i>Brassica chinensis</i> L. emend. Jusl.

Plodová zelenina	
ačokča	<i>Cyclanthera pedata</i> (L.) Schrad.
cuketa	<i>Cucurbita pepo</i> var. <i>giromontia</i> Alef.
okurka setá	<i>Cucumis sativus</i> L.
paprika roční	<i>Capsicum annuum</i> L.
rajče	<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.
tykev velkoplodá (dýně)	<i>Cucurbita maxima</i> Duch.

Lusková zelenina	
fazol obecný	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.
hrách setý	<i>Pisum sativum</i> L.

Rozdělení zeleniny [23]

POLNÍ PLODINY

Okopaniny	
brambor obecný	<i>Solanum tuberosum</i> L.
topinambur hlíznatý	<i>Helianthus tuberosus</i> L.

Obilniny	
kukuřice cukrová	<i>Zea mays</i> convar. <i>saccharata</i> Koern.

Rozdělení polních plodin [4]

12.3 Okrasné rostliny

Okrasné rostliny se pěstují na sedmi z jedenácti navštívených základních škol (na ZŠ v Rudě nad Moravou; ZŠ ve Štítech; ZŠ v Zábřehu, Boženy Němcové 1503/15; ZŠ v Zábřehu, Školská 406/11; ZŠ v Lošticích; ZŠ v Mohelnici, Vodní 27; ZŠ v Mohelnici, Mlýnská 1).

Tab. 9. Okrasné rostliny pěstované na pozemcích a v okolí škol [5]

OKRASNÉ ROSTLINY	
růže	<i>Rosa</i> L.

Byliny	
aksamitník vzpřímený (afrikán)	<i>Tagetes erecta</i> L.
astra čínská	<i>Callistephus chinensis</i> Cass.
funkie (bohyška)	<i>Hosta</i> sp. Tratt.
chryzantéma	<i>Chrysanthemum</i> sp. L.
jiřinka zahradní	<i>Dahlia x hortensis</i> Cav.
kopretina	<i>Chrysanthemum</i> sp. L.
kosatec	<i>Iris</i> sp. L.
lobelka drobná	<i>Lobelia erinus</i> L.
mečík	<i>Gladiolus</i> sp. L.
měsíček zahradní	<i>Calendula officinalis</i> L.
narcis	<i>Narcissus</i> sp. L.
slaměnka křídlatá	<i>Ammobium alatum</i> R. Br.
třapatka (rudbekie)	<i>Rudbeckia</i> L.
tulipán	<i>Tulipa</i> sp. L.
vitálka poléhavá	<i>Sanvitalia procumbens</i> Lam.

Dřeviny	
bez černý	<i>Sambucus nigra</i> L.
blahočet ztepilý	<i>Araucaria heterophylla</i> Juss.
břečťan popínavý	<i>Hedera helix</i> L.
cypřišek Lawsonův	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> Spach.
javor mléč	<i>Acer platanoides</i> L.
jírovec maďal	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.
lípa srdčitá	<i>Tilia cordata</i> L.
smrk ztepilý	<i>Picea abies</i> A. Dietr.
tis červený	<i>Taxus baccata</i> L.
zerav západní	<i>Thuja occidentalis</i> L.

Rozdělení okrasných rostlin [4]

12.4 Léčivé rostliny

Léčivé rostliny se pěstují na čtyřech základních školách a to na ZŠ v Libině; ZŠ v Bludově; ZŠ v Rudě nad Moravou a ZŠ v Zábřehu, Školská 406/11.

Tab. 10. Léčivé rostliny pěstované na základních školách [12, 22]

LÉČIVÉ ROSTLINY	
bazalka pravá	<i>Ocimum basilicum</i> L.
levandule lékařská	<i>Lavandula officinalis</i> L.
líbeček lékařský	<i>Levisticum officinalis</i> W.D.J. Koch
majoránka zahradní	<i>Majorana hortensis</i> Mill.
máta peprná	<i>Mentha piperita</i> L.
mateřídouška obecná	<i>Thymus serpyllum</i> L.
meduňka lékařská	<i>Melissa officinalis</i> L.
řebříček obecný	<i>Achillea millefolium</i> L.
tymián obecný	<i>Thymus vulgaris</i> L.
vlaštovičník větší	<i>Chelidonium majus</i> L.

12.5 Skalničky

Skalku vlastní pouze ZŠ ve Štítech, která byla v nedávné době vybudována naproti škole ve svahu.

Tab. 11. Skalničky pěstované na základních školách [6]

SKALNIČKY	
hvozdík	<i>Dianthus</i> L.
íberka skalní (štěničník)	<i>Iberis saxatilis</i> L.
koniklec obecný	<i>Pulsatilla vulgaris</i> Mill.
lýkovec vonný	<i>Daphne cneorum</i> L.
mochna	<i>Potentilla</i> L.
mydlice bazalkovitá	<i>Saponaria ocymoides</i> L.
netřesk	<i>Sempervivum</i> L.
orlíček	<i>Aquilegia</i> L.
pochybek	<i>Androsace</i> L.
rožec plstnatý	<i>Cerastium tomentosum</i> L.
skalník	<i>Cotoneaster</i> Ehrh.
šater skalní	<i>Gypsophila petraea</i> L.
tařice skalní	<i>Aurinia saxatilis</i> (L.) Desv.
zvonek	<i>Campanula</i> L.

12.6 Ovocné dřeviny a byliny

Ovocné dřeviny a byliny se pěstují na devíti z jedenácti navštívených základních škol. Rozlehlým ovocným sadem disponuje ZŠ v Zábřehu, Boženy Němcové 1503/15, kde je sad situován do prostor mezi jednotlivými pavilony a ZŠ v Mohelnici, Mlýnská 1. Menší ovocné sady se nacházejí na ZŠ v Hrabšíně; ZŠ v Libině; ZŠ v Bludově; ZŠ v Rudě nad Moravou; ZŠ ve Štítech; ZŠ v Zábřehu, Školská 406/11 a ZŠ v Mohelnici, Vodní 27. Pouze na ZŠ v Lošticích a ZŠ v Šumperku, Šumavská 21 se žádný ovocný sad nenachází.

Tab. 12. Ovocné dřeviny a byliny pěstované na základních školách [16]

OVOCNÉ DŘEVINY A BYLINY	
hrušeň obecná	<i>Pyrus communis</i> L.
jabloň domácí	<i>Malus x domestica</i> Borkh.
jahodník zahradní	<i>Fragaria vesca</i> var. <i>hortensis</i> L.
líška obecná	<i>Corylus avellana</i> L.
ořešák královský	<i>Juglans regia</i> L.
rybíz černý	<i>Ribes nigrum</i> L.
slivoň domácí	<i>Prunus domestica</i> L.
třešeň obecná	<i>Prunus avium</i> L.

13 Seznam chovaných živočichů

Zástupci živočišné říše jsou chováni pouze na dvou základních školách. Na ZŠ ve Štítech se v jedné kmenové třídě nachází zoo koutek a na ZŠ v Rudě nad Moravou existuje tzv. „Klub zvířat“, kam mohou žáci ve svém volném čase nebo i v rámci Praktických činností docházet a starat se o zvířata.

Tab. 13. Živočiškové chování na základních školách [8, 14, 18, 19, 29]

Ryby	
bojovnice pestrá	<i>Betta splendens</i> Reg.
čichavec pruhovaný	<i>Trichogaster fasciata</i> Bl. et Schneid.
mečovka mexická	<i>Xiphophorus helleri</i> Hec.
neonka obecná	<i>Paracheirodon innesi</i> M.
pancéřníček kropenatý	<i>Hoplosternum thoracatum</i> Cuv. et Val.

Hadi	
hroznýšovec duhový	<i>Epicrates cenchria</i> L.
krajta vodní	<i>Liasis mackloti</i> Düm. et Bib.
užovka červená	<i>Pantherophis guttatus</i> L.

Ještěři	
leguán zelený	<i>Iguana iguana</i> L.

Želvy	
želva nádherná	<i>Trachemys scripta</i> Sch.

Hlodavci	
křeček zlatý	<i>Mesocricetus auratus</i> Wat.
myš laboratorní	<i>Mus musculus</i> var. <i>alba</i> L.
osmák degu	<i>Octodon degus</i> Mol.

Domestikovaná zvířata	
ovce domácí	<i>Ovis orientalis</i> L.

14 Diskuze

Informace, které jsem získala při návštěvě základních škol v okrese Šumperk, jsem srovnala s výsledky diplomových prací Tomáše Sobotky, Ivany Volčkové a Ludmily Dřínové. Tomáš Sobotka zkoumal situaci výuky Pěstitelství na Vsetínsku, Ivana Volčková na základních školách v okrese Prostějov a Ludmila Dřínová se zabývala situací výuky Pěstitelství na Ostravsku.

Nejprve bylo vyhodnoceno, zda se Pěstitelství vyučuje na všech základních školách. V šumperském okrese probíhá výuka Pěstitelství na deseti z jedenácti navštívených základních škol. V okrese Vsetín a Prostějov je výuka Pěstitelství realizována na všech zkoumaných základních školách a na Ostravsku se Pěstitelství vyučuje pouze na čtyřech z deseti základních škol.

Dále bylo zjišťováno, zda k základním školám patří školní pozemek. V okrese Šumperk náleží školní pozemek ke všem jedenácti základním školám, avšak Základní škola Šumperk, Šumavská 21 pozemek nevyužívá. Na Vsetínsku disponuje pozemky devět škol (desátá škola vlastní učebnu v přírodě), na Prostějovsku náleží pozemek k devíti školám a v Ostravě a jejím okolí patří pozemek ke čtyřem základním školám (v každém okrese bylo navštíveno vždy celkem deset základních škol).

Na Šumpersku je odborná učebna pro výuku Pěstitelství přítomna pouze na jedné základní škole (ZŠ Zábřeh, Školská 406/11). Nejvíce odborných učeben se nachází na Vsetínsku (jedna škola ze vsetínského okrese disponuje i učebnou v přírodě). Na Prostějovsku není odborná učebna ani na jedné základní škole a na Ostravsku mají odbornou učebnu tři z deseti škol.

V interiérech všech navštívených základních škol v okrese Šumperk jsou pěstovány především známé a méně náročné rostliny, na školních pozemcích se pěstují většinou běžné plodiny. Výjimkou je Základní škola Šumperk, Šumavská 21, která školním pozemkem disponuje, ale neobhospodařuje ho. Na základních školách Vsetínska, Prostějovska i Ostravska se pěstují většinou běžné druhy rostlin.

V okrese Šumperk existují dvě základní školy, které chovají zástupce fauny. Na Vsetínsku se chovu zvířat věnují také dvě základní školy, na Prostějovsku pouze jedna základní škola a na Ostravsku nechová žádná z navštívených škol zástupce živočišné říše.

Poslední zkoumanou skutečností byl vztah žáků k předmětu Pěstitelství. V okrese Šumperk mají nejvíce pozitivní vztah k Pěstitelství žáci 6. ročníků, nejméně pozitivní vztah žáci 9. ročníků. Lze proto konstatovat, že zájem žáků o Pěstitelství klesá s narůstajícím věkem. I přes klesající oblíbenost Pěstitelství s rostoucím věkem žáků lze říci, že u všech ročníků je oblíba předmětu více než 50 %. Stejný závěr byl zjištěn i na základních školách v okresech Vsetín, Prostějov a na Ostravsku. Na Ostravsku hodnotili Pěstitelství nejlépe žáci 8. ročníků [3, 26, 30].

Závěr

Cílem diplomové práce bylo prověřit současnou situaci výuky Pěstitelství na 2. stupni základních škol v okrese Šumperk.

Bylo zvoleno jedenáct základních škol v okrese Šumperk, které byly postupně navštíveny, a byla zjišťována situace výuky Pěstitelství na 2. stupni. Mezi navštívenými základními školami byly jak školy vesnické, tak školy městské.

Veškeré zjištěné údaje jsou uvedeny v diplomové práci.

V průběhu zpracování výsledků dotazníkového šetření ze školního roku 2008/2009 se 6. a 7. ročníky základních škol vzdělávaly podle nového Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a 8. a 9. ročníky ještě podle Vzdělávacího programu Základní škola.

Pěstitelství se vyučuje na deseti z jedenácti navštívených základních škol. Na většině škol je výuce předmětu Pěstitelství vyčleněna jedna hodina týdně.

Ke všem základním školám náleží také pozemek. Základní škola Šumperk, Šumavská 21, kde se Pěstitelství nevyučuje, pozemek žádným způsobem nevyužívá. Čtyři školy mají k dispozici skleník, tři školy mají na pozemku jen pařeniště. Pouze jedna základní škola má na svém pozemku skleník a dvě pařeniště. Přestože je náradí určené pro práci na pozemku a v okolí školy zastaralejší, vyskytuje se na školách v dostatečném množství. Jen na jedné základní škole se nachází odborná učebna určená pro výuku Pěstitelství (ZŠ Zábřeh, Školská 406/11). Na ostatních školách probíhá výuka Pěstitelství většinou v kmenových třídách.

Pokojoyé rostliny, které jsou v dostatečném množství pěstovány na všech školách, jsou umístěny v kmenových učebnách a na chodbách a patří obvykle k běžným a méně náročným druhům. Až na výjimky totéž platí pro zeleninu a další plodiny pěstované na školních pozemcích.

Zástupci fauny se vyskytují na dvou základních školách (na ZŠ v Rudě nad Moravou a ZŠ ve Štítech), na kterých se nejčastěji věnují chovu plazů a hlodavců.

V zimním období se žáci zpravidla seznamují s teorií Pěstitelství nebo zakládají pokusy. Údržba pozemku v době letních prázdnin bývá řešena dvěma způsoby. Na některých školách bývají vypsány termíny, kdy mají žáci možnost na pozemek přijít, jinde je větší množství plodin do začátku prázdnin sklizeno. Vypěstované plodiny se nejčastěji rozdávají žákům nebo se zpracovávají ve školní kuchyni.

V menší či větší míře pořádá každá škola exkurze nebo se zapojuje do ekologických aktivit. Mezi nejčastěji uskutečňované exkurze patří návštěva Flory Olomouc, ZOO Olomouc a ekologického centra Sluňákov v Horce nad Moravou. Žáci se účastní Biologické olympiády, aktivně se zapojují do třídění odpadu, projektu Den Země, sběru bylin a papíru.

Zájem žáků o Pěstitelství jsem zjišťovala pomocí řízeného rozhovoru s vyučujícím předmětu a anonymních dotazníků určených žákům 2. stupně. Z informací získaných od učitelů Pěstitelství jsem vydedukovala, že zájem o Pěstitelství upadá. Žáci se, dle názorů vyučujících, orientují spíše na předměty, které v budoucím životě více využijí. Údaje získané zpracováním dotazníků hovoří spíše opačně. Nadpoloviční většině dotázaných žáků se předmět Pěstitelství líbí, především z toho důvodu, že se mohou pohybovat ve venkovním prostředí a chtějí se naučit péči o rostliny. Nejvíce oblíbenou činností je sklizeň plodů, k neoblíbeným činnostem patří jednoznačně pletí. Na svém pozemku by žáci rádi pěstovali ovocné stromy.

Při zpracování diplomové práce vznikly určité obtíže. Časově náročné byly především návštěvy základních škol a samotné vyhodnocování dotazníků. Většina ředitelů základních škol a vyučujících, s nimiž jsem vedla řízené rozhovory, byla vstřícná a komunikativní. Našli se ale i tací, kteří, i přes prvotní souhlas provést na škole dotazníkové šetření, nakonec příliš ochotní a vstřícní nebyli.

Dalším nedostatkem je i to, že dvě otázky z dotazníkového šetření ("Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?" a "Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?") nemají, dle mého názoru, velkou výpovědní hodnotu. Někteří žáci při volných odpovědích na tyto dvě otázky využívali toho, že dotazníky byly anonymní, a z jejich odpovědí lze usuzovat, že otázky nebrali vážně.

Vypracování diplomové práce pro mě bylo velkým osobním přínosem. Po ukončení studia na Pedagogické fakultě bych se ráda věnovala profesi pedagoga na základní škole se zaměřením na výuku Přírodopisu a také Pěstitelství. Zkušenosti získané při zpracování diplomové práce bych chtěla využít tak, aby bylo Pěstitelství dále rozvíjeno, neupadlo v zapomnění, a aby žáci měli i nadále možnost předmět navštěvovat a zachovat si tak kontakt s přírodou.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. Anonymus OŽP MÚ Šumperk...[red.]. *Životní prostředí Šumperska*. 1. vyd. Město Šumperk: Městský úřad Šumperk, 2008. 26 s. ISBN 978-80-254-2503-9.
2. Burešová, K. *Přírodní učebna*. In *Učíme se v zahradě*. Třebíč: Apage, 2007. s. 47-52.
3. Dřínová, L. *Současná situace výuky Pěstitelství na 2. stupni ZŠ*. MS (Pedagogická fakulta UP v Olomouci, Olomouc). 2009.
4. Dytrtová, R. et al. *Pěstitelství: pro 6.-9. ročník základních škol*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2003. 111 s. ISBN 80-7168-857-6.
5. Haberer, M. *Atlas okrasných rostlin*. 1. vyd. Praha: Brázda, 2005. 499 s. ISBN 80-209-0331-3.
6. Hackstein, H., Wehmeyer, W. *Skalničky*. 2. vyd. Čestlice: Rebo, 2006. 299 s. ISBN 80-7234-575-3.
7. Hieke, K. *Atlas pokojových rostlin*. 5., dopl. vyd. Praha: Vašut, 2003. 624 s. ISBN 80-7236-187-2.
8. Hofmann, J., Novák, J. *Velký atlas akvarijních ryb*. 1. vyd. Praha: Brázda, 1998. 363 s. ISBN 80-209-0279-1.
9. Holoušová, D. et al. *Jak psát diplomové a závěrečné práce*. 2., přeprac. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999. 110 s. ISBN 80-7067-841-0.
10. Chráska, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
11. Jeřábek, J. et al. *Vzdělávací program Základní škola*. 2., nově dopl. vyd. Praha: Fortuna, 2001. 344 s. ISBN 80-7168-595-X.
12. Jirásek, V., Starý, F. *Kapesní atlas léčivých rostlin*. 2. vyd. Praha: SPN, 1989. 319 s.
13. Kirilenková, M. *Pěstitelské práce*. 1. vyd. Praha: Parta, 1997. 23 s. ISBN 80-85989-23-9.

14. Kořínek, M. *Zoologická zahrada*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. 326 s. ISBN 80-85839-29-6.
15. Lorenc, K. *Školní zahrada*. Praha: Fr. A. Urbánek, 1893. 68 s.
16. Mareček, F. /red./ et al. *Zahradnický slovník naučný (1-5)*. 1. vyd. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 1994, 1996, 1997, 1999, 2001. 440, 544, 559, 562, 674 s. ISBN 80-85120-51-8, 80-85120-51-8, 80-85120-62-3, 80-86153-60-6, 80-7271-075-3.
17. Melzer, M. *Vlastivěda šumperského okresu*. 1. vyd. Šumperk: Okresní úřad Šumperk a Okresní vlastivědné muzeum Šumperk, 1993. 585 s. ISBN 80-85083-02-7.
18. Mertens, D. *Hadi*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2008. 48 s. ISBN 978-80-7238-710-6.
19. Moravec, J. *Obojživelníci, plazi*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1999. 183 s. ISBN 80-00-00719-3.
20. Moravec, R. et al. *Bezpečnost práce a ochrana zdraví žáků na školách*. 2. rozš. vyd. Praha: SPN, 1966. 268 s.
21. Morkes, F. *Z historie školních zahrad*. In *Učíme se v zahradě*. Třebíč: Apage, 2007. s. 21-34.
22. Ody, P. *Velký atlas léčivých rostlin*. 2. vyd. Praha: Euromedia Group - Knižní klub; Balios, 2004. 192 s. ISBN 80-242-1259-5.
23. Petříková, K. *Zelinářství*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 1997. 58 s. ISBN 80-7157-277-2.
24. Roller, L., Vlasáková, M. *Rekonstrukce školní zahrady*. - Msc., depon. in: ZŠ Mohelnice, 2005.
25. Schwab, E. *Školní zahrada*. 4. vyd. Vídeň, Olomouc: Eduard Hölzel, 1893. 55 s. + 4 nákresy.
26. Sobotka, T. *Současná situace výuky Pěstitelství na druhém stupni základních škol v oblasti Vsetínska*. Diplomová práce. MS (Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci, Olomouc). 2004.
27. Spurný, F. et al. *Vlastivědná příručka šumperského okresu*. Šumperk: Okresní pedagogické středisko v Šumperku, 1983. 139 s.

28. Tolasz, R. et al. *Atlas podnebí Česka*. 1. vyd. Praha: Český hydrometeorologický ústav; Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 255 s. ISBN 978-80-86690-26-1 (ČHMÚ); ISBN 978-80-244-1626-7 (UP).
29. Velenská, N. *Hlodavci*. 1. vyd. Rudná u Prahy: Robimaus, 2007. 167 s. ISBN 978-80-903357-2-1.
30. Volčková, I. *Současná situace výuky Pěstitelství na druhém stupni základních škol v oblasti Prostějovska*. MS (Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci, Olomouc). 2007.
31. Zelenková, B. et al. *Pěstitelské práce v 5.-8. ročníku zvláštní školy. Metodická příručka*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. 139 s. ISBN 80-04-24630-3.

Elektronické zdroje

32. Agritec, výzkum, šlechtění a služby, s. r. o. *Profil firmy* [online]. Šumperk: Agritec, 2003. [cit. 27. září 2009]. Dostupné na: <<http://www.agritec.cz/index.htm>>.
33. *Bludov obklíčila naučná stezka* [online]. Šumperk: Šumperský rej, 19. 11. 2008. [cit. 16. března 2010]. Dostupné na: <<http://sumpersky.rej.cz/clanky/bludov-obklicila-naucna-stezka/>>.
34. *Celoroční projekt Sedm barev duhy* [online]. [cit. 30. března 2010]. Dostupné na: <<http://www.specmo.cz/soubory/ekologicka-vychova/2009/1252355645/celorocni-projekt.pdf>>.
35. ČSÚ. *Charakteristika okresu Šumperk* [online]. Olomouc: Český statistický úřad, 21. 5. 2009. [cit. 27. září 2009]. Dostupné na: <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_sumperk>.
36. *Ekologicko-osvětový projekt Rok stromu* [online]. Strakonice: MěÚ Strakonice, 25. 6. 2008. [cit. 30. března 2010]. Dostupné na: <<http://www.souteze.strakonice.eu/?q=content/ekologicko-osvetovy-projekt-rok-stromu>>.
37. *Fotogalerie Základní školy Zabřeh, Boženy Němcové 1503/15* [online]. Zábřeh: Základní škola Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15. [cit. 2. března 2010]. Dostupné na:

<<http://www.bozenka.cz/fotogalerie/index.php?sfpq=MjAwOF8yMDA5LzA5XzA1XzA3LW92Y2UvKioqKiozMzk4NmJlMTkxNGI4YjI3OWM5MjQzMWM2NWU3YjQ5ZA>>.

38. *Hydrologie* [online]. Litovel: CHKO Litovelské Pomoraví, 22. 6. 2005. [cit. 26. září 2009]. Dostupné na: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Litovelsk%C3%A9_Pomorav%C3%AD#Hydrologie>.
39. Jeřábek, J. et al. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (se změnami provedenými k 1. 9. 2007)* [online]. Praha: VÚP, 2007. 124 s. [cit. 12. února 2010]. Dostupné na: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf>.
40. *Mezinárodní program GLOBE* [online]. [cit. 31. března 2010]. Dostupné na: <<http://globe.terezanet.cz/>>.
41. *Okres Šumperk* [online]. Webhouse. [cit. 21. února 2010]. Dostupné na: <<http://mesta.obce.cz/vyhledat2.asp?okres=3809>>.
42. *Oseva Pro s. r. o.* [online]. Praha: Oseva Pro s. r. o., 14. 6. 2009. [cit. 8. listopadu 2009]. Dostupné na: <<http://www.oseva.cz/page1/page1.htm>>.
43. *Petr Zemánek – AkvaPet* [online]. Zábřeh: Petr Zemánek – AkvaPet. [cit. 9. září 2009]. Dostupné na: <<http://www.akvatera.wz.cz/>>.
44. *Podporovat fantazii a kreativitu* [online]. Kardašova Řečice: Občanské sdružení Přírodní zahrada, 13. 11. 2009. [cit. 20. listopadu 2009]. Dostupné na: <<http://cz.natur-imgarten.at/start.asp?b=6523>>.
45. *Pravidla projektu* [online]. [cit. 16. března 2010]. Dostupné na: <<http://www.recyklohrani.cz/pravidla-projektu.html>>.
46. *Sdružení Tereza* [online]. [cit. 31. března 2010]. Dostupné na: <<http://www.terezanet.cz/o-sdruzeni-tereza-ekologicka-vychova.html>>.
47. Seznam obrázky. *Okres Šumperk* [online]. Picsearch. Seznam.cz, a. s., 1996-2009. [cit. 20. listopadu]. Dostupné na: <<http://www.obrazky.cz/?from=1&step=20&colours=all&size=any&filter=1&q=okres%20%C5%A1umperk%20&pId=Vo916TN2CwyZeUZa1yF->>>.

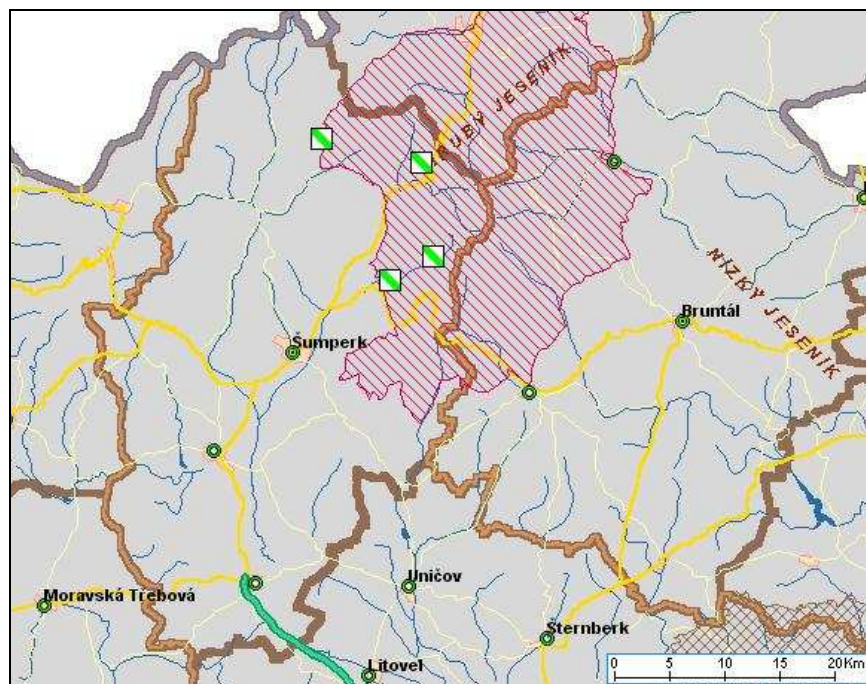
48. Svoboda. *Nejčastěji zneužívané drogy* [online]. Doktorka, 27. 1. 2001. [cit. 7. března 2010]. Dostupné na: <<http://drogy.doktorka.cz/nejcasteji-zneuživane-drogy/>>.
49. Štěpánková, J. *Půdní poměry* [online]. Jeseník: CHKO Jeseníky. [cit. 26. září 2009]. Dostupné na: <<http://www.jeseniky.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=395>>.
50. *Šumperk* [online]. NAVTEQ, 2009. [cit. 20. listopadu 2009]. Dostupné na: <<http://www.mapy.cz/#mm=ZP@x=138815488@y=135241728@z=9>>.
51. *Šumperk – základní informace o městě* [online]. Šumperk: Portál Šumperk. [cit. 26. září 2009]. Dostupné na: <<http://www.portalsumperk.cz/>>.
52. Úsovsko a. s. *Rozdělení firmy* [online]. Klopina: Úsovsko a. s. [cit. 8. listopadu 2009]. Dostupné na: <<http://www.usovsko.cz/>>.
53. Výzkumný ústav pro chov skotu, s. r. o. *Náplň činnosti* [online]. Rapotín: Výzkumný ústav pro chov skotu. [cit. 27. září 2009]. Dostupné na: <http://www.vuchs.cz/o_spolecnosti/napln_cinnosti/index.htm>.
54. Zahrada – Zelený svět. *Naše firma* [online]. Zábřeh: Zahrada – Zelený svět, 2008. [cit. 8. listopadu 2009]. Dostupné na: <<http://www.zeleny-svet.com/nase-firma/>>.

Přílohy

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Okres Šumperk
- Příloha č. 2 Polohy navštívených základních škol
- Příloha č. 3 Vzorová školní zahrada z konce 19. století
- Příloha č. 4 Otázky k řízenému rozhovoru s vyučujícím Pěstitelství
- Příloha č. 5 Dotazník pro žáky ZŠ, na kterých se Pěstitelství vyučuje
- Příloha č. 6 Dotazník pro žáky ZŠ, na kterých se Pěstitelství nevyučuje
- Příloha č. 7 Grafické vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky
- Příloha č. 8 Návrh na rekonstrukci školní zahrady na ZŠ Mohelnice, Mlýnská 1
- Příloha č. 9 Základní škola Hrabíšín
- Příloha č. 10 Základní škola Libina
- Příloha č. 11 Základní škola Bludov
- Příloha č. 12 Základní škola Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15
- Příloha č. 13 Základní škola Ruda nad Moravou
- Příloha č. 14 Základní škola Štítý
- Příloha č. 15 Základní škola Mohelnice, Vodní 27
- Příloha č. 16 Základní škola Mohelnice, Mlýnská 1
- Příloha č. 17 Základní škola Zábřeh, Školská 406/11
- Příloha č. 18 Základní škola Šumperk, Šumavská 21

Příloha č. 1 Okres Šumperk

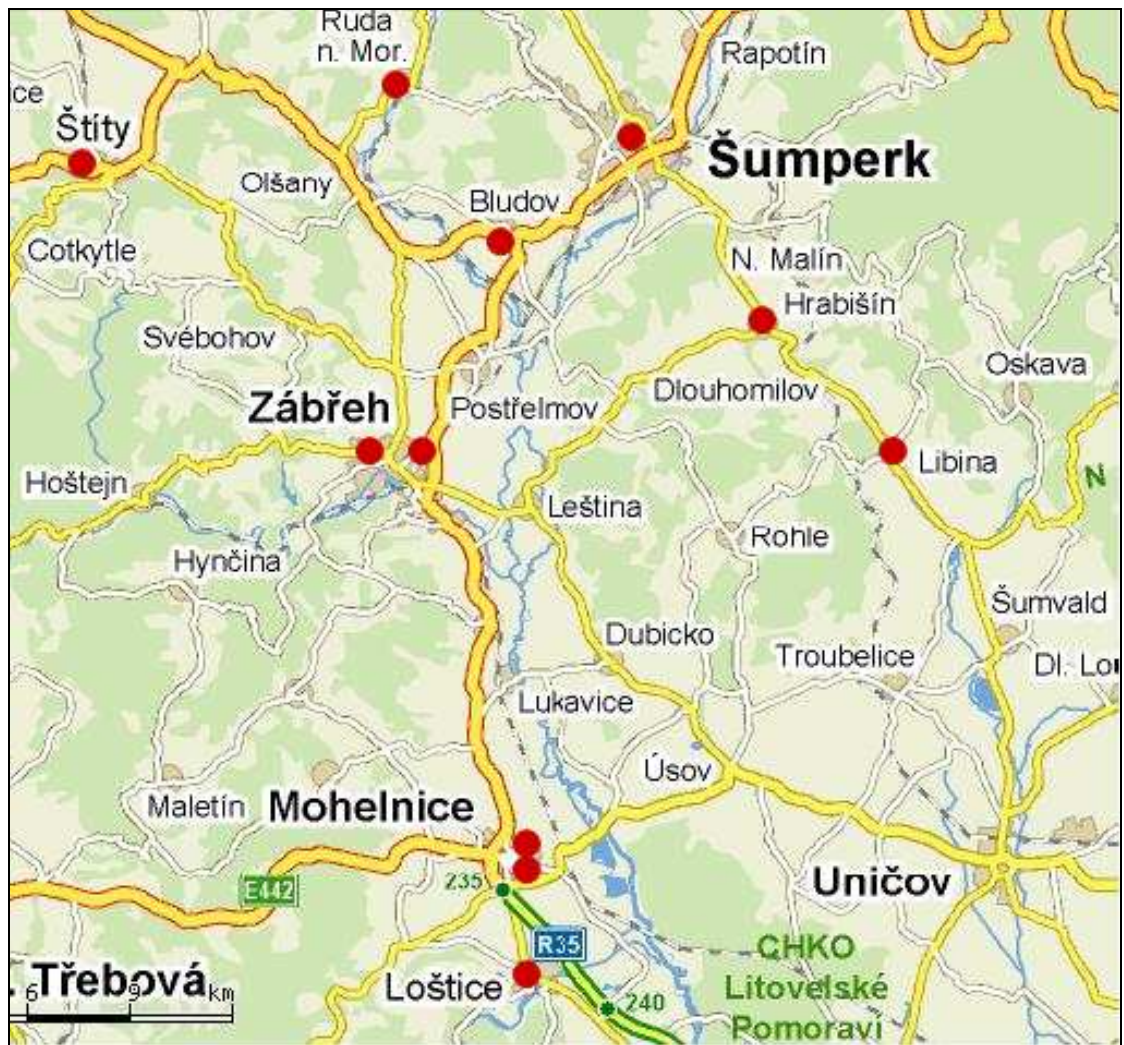

 Naučná stezka [47]

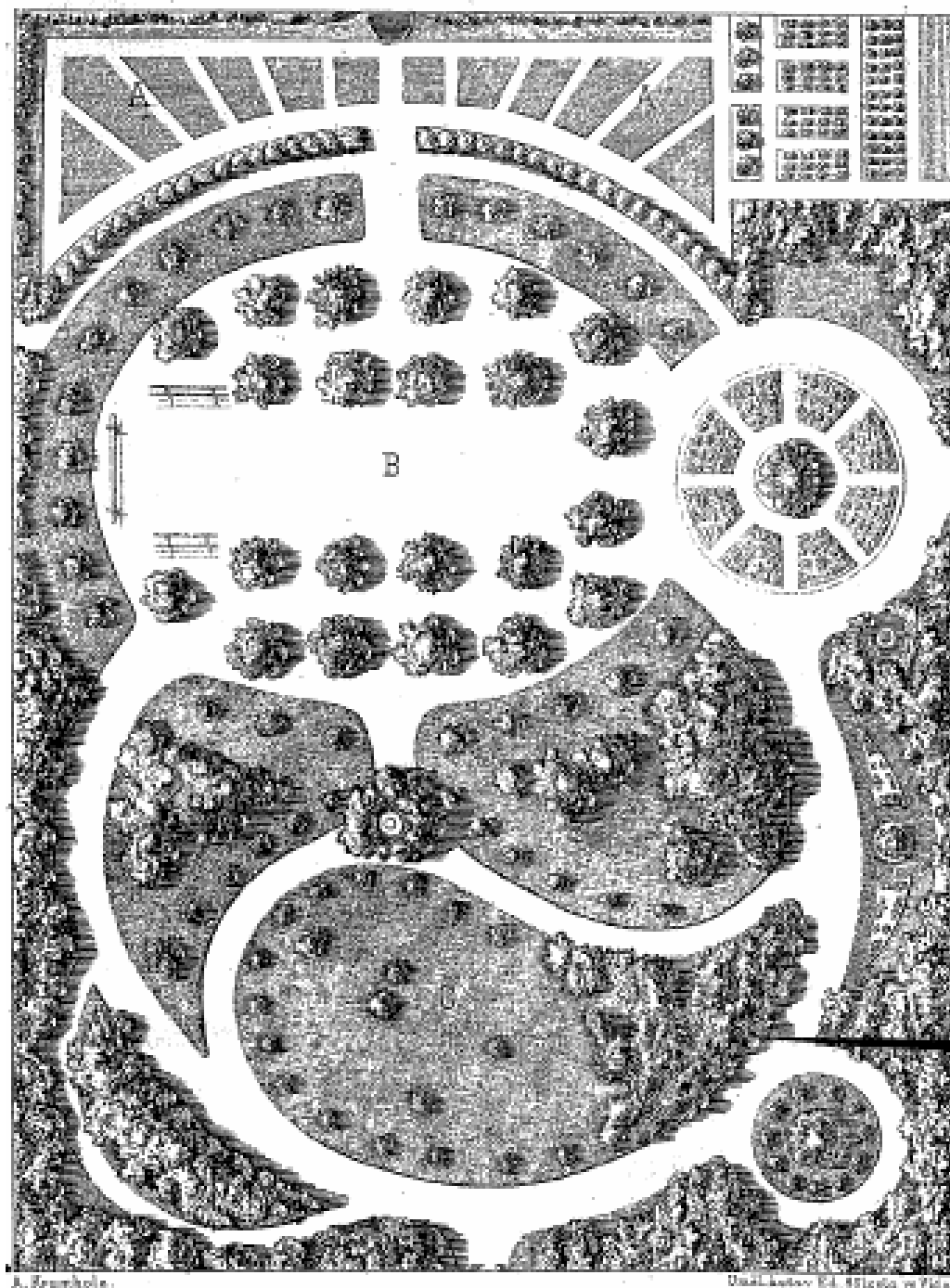
[41]

Příloha č. 2 Polohy navštívených základních škol

Plán III.

Velká městská školní zahrada.

[25]

Vysvětlení:

A. Kopanina, B. Rejdiště, C. Krasosad

Příloha č. 4 Otázky k řízenému rozhovoru s vyučujícím Pěstitelství

1. Vyučujete se na škole předmět Pěstitelství?
2. Jaký je rozsah vyučovacích hodin předmětu v jednotlivých ročnících?
6.tř. - 7.tř. - 8.tř. - 9.tř. -
3. Patří ke škole pozemek?
4. Jak je škola vybavena pro výuku předmětu Pěstitelství?
5. Je pozemek využitelný i pro jiné předměty (pro jaké)?
Je pozemek využíván i jinými vyučujícími?
6. Jakým způsobem je pozemek využíván o prázdninách a jak je to s jeho provozem v tomto období?
7. Jaké druhy rostlin se na škole pěstují (na pozemku i v prostorách školy)?
8. Máte na škole nějaké zástupce fauny (pokud ano, jaké)?
9. Má škola možnost účastnit se exkurzí v rámci Pěstitelství, příp. Přírodopisu (jakých)?
10. Existuje na škole Přírodovědný kroužek?
11. Nabízí škola žákům možnost zapojit se do ekologických aktivit (pokud ano, do jakých)?
12. Co dělají žáci v Pěstitelství v zimním období?
13. Starají se žáci sami o rostliny, které mají ve třídě (pokud ano, jakým způsobem – týdenní služba apod.)?
14. K čemu se využívá zelenina/ovoce/květiny vypěstované na školním pozemku?
15. Plánuje škola do budoucna nějaké radikální změny na školním pozemku (např. výstavbu altánu, aj.)?

Příloha č. 5 Dotazník pro žáky ZŠ, na kterých se Pěstitelství vyučuje

Dotazník k diplomové práci

SOUČASNÁ SITUACE VÝUKY PĚSTITELSTVÍ NA 2. STUPNI ZŠ

Základní škola:

Třída:

1) Líbí se ti předmět Pěstitelství?

ANO (napiš, proč)

NE (napiš, proč ne)

2) Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

Okopávání Hrabání listí Rytí

Sazení rostlin Pletí Hnojení

Řez stromů Poznávání květin, stromů Sklizeň

Jiné (napiš, jaké)

3) Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

ANO (napiš, jaké znalosti využíváš)

NE (napiš, proč ne)

Kdybych měl/a možnost, využil/a bych je.

4) Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

Okopávání Rytí Sazení rostlin Hrabání listí

Sklizeň plodů Pletí Jiné (napiš, jaké)

5) Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

Okopávání Rytí Sazení rostlin Hrabání listí

Sklizeň plodů Pletí Jiné (napiš, jaké)

6) Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

ANO (napiš, o jaké zvíře)

NE (napiš, proč ne)

7) Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Zeleninu (napiš, jaké druhy)

Ovoce (jaké druhy)

Květiny (jaké druhy)

Okrasné dřeviny (jaké druhy)

Jiné (napiš, jaké)

DĚKUJI

Příloha č. 6 Dotazník pro žáky ZŠ, na kterých se Pěstitelství nevyučuje

Dotazník k diplomové práci

SOUČASNÁ SITUACE VÝUKY PĚSTITELSTVÍ NA 2. STUPNI ZŠ

Základní škola:

Třída:

1) Chtěl/a bys mít ve škole předmět Pěstitelství?

ANO (napiš, proč)

NE (napiš, proč)

2) Dovedeš si představit, co by se v předmětu Pěstitelství mohlo vyučovat (můžeš zaškrtnout i více možností)?

Péče o rostliny

Způsoby výživy rostlin

Základy správného stolování

Sazení rostlin

Rozmnožování rostlin

Jak chovat domácí zvířata

Zdravověda

Poznávání květin, stromů

Zakládání kompostu

Jiné (napiš, jaké)

3) Myslíš, že bys využil/a znalosti z předmětu Pěstitelství v dalším životě, pokud by se tento předmět na vaší škole vyučoval?

ANO (napiš, jaké)

NE (napiš, proč ne)

4) Máte na škole koutek živé přírody (= živá zvířata)?

ANO

NE (napiš, o jaké zvíře by ses chtěl/a starat)

5) Kdyby škola měla pozemek a ty bys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Zeleninu (napiš, jaké druhy)

Ovoce (jaké druhy)

Květiny (jaké druhy)

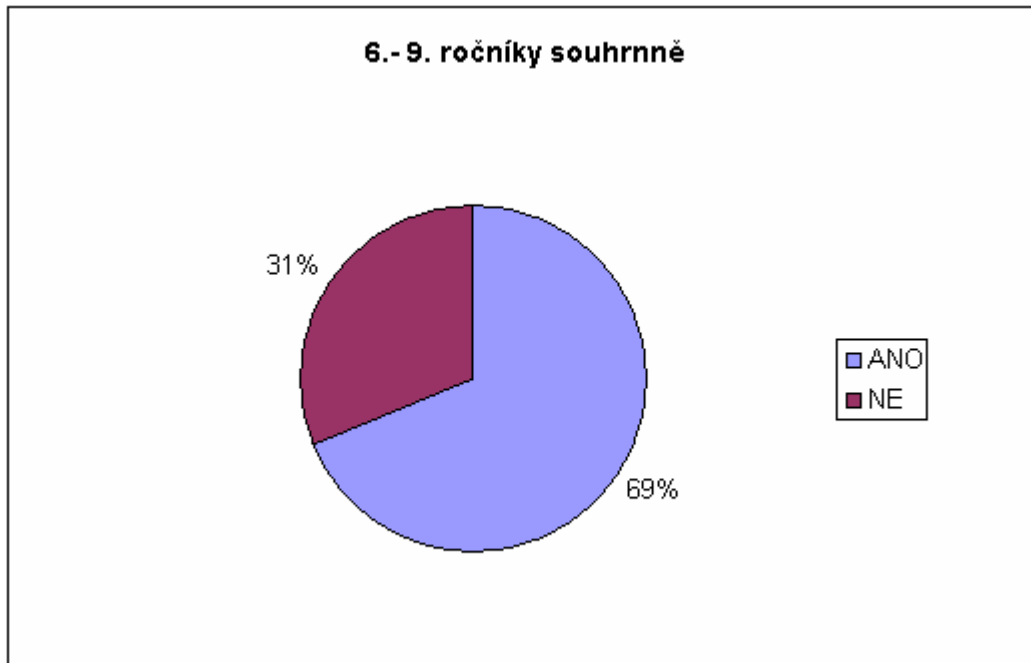
Okrasné dřeviny (jaké druhy)

Jiné (napiš, jaké)

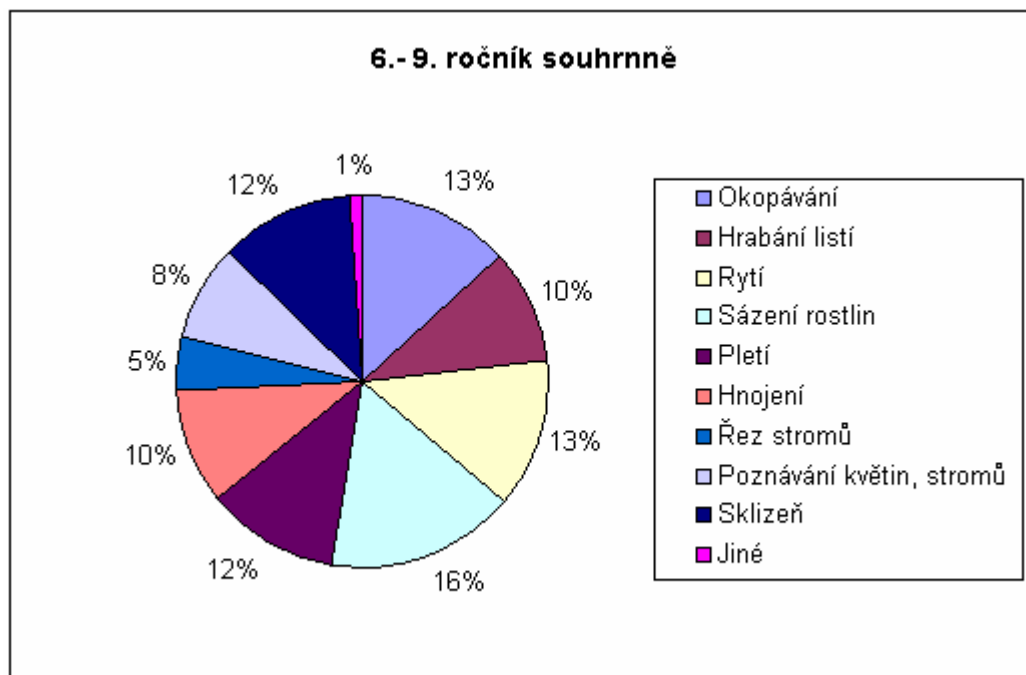
DĚKUJI

Příloha č. 7 Grafické vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky

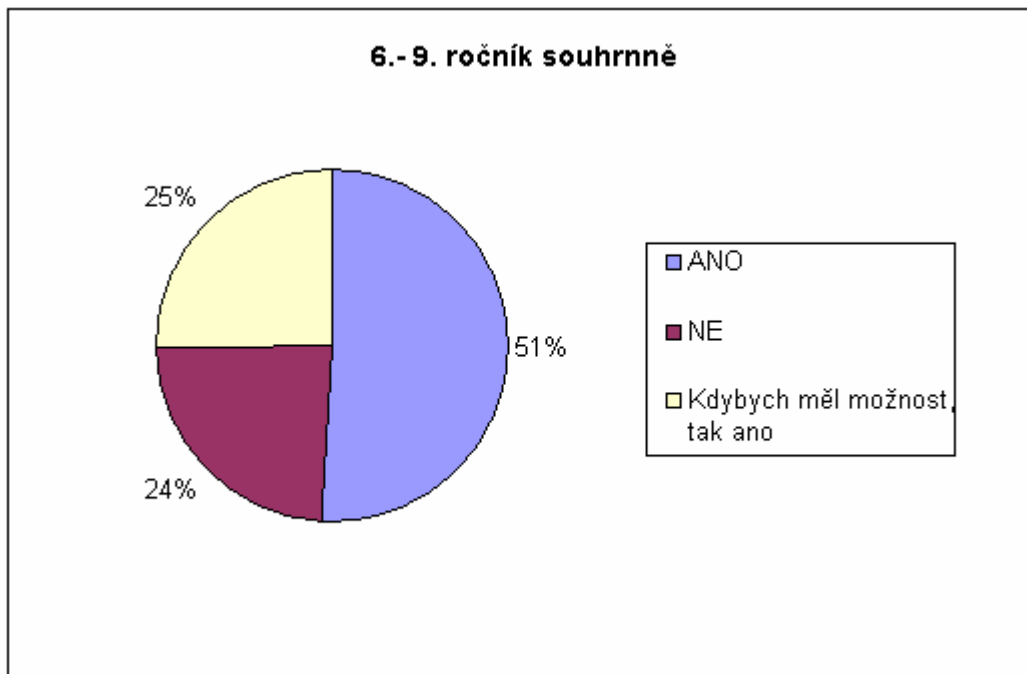
1. otázka: Líbí se ti předmět Pěstitelství?

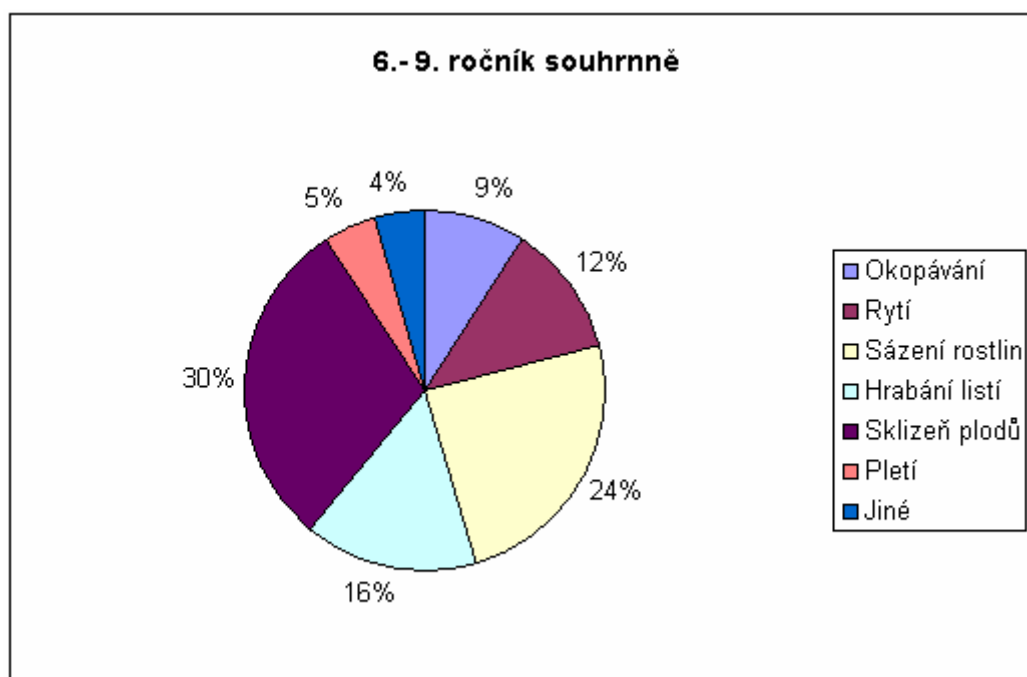
2. otázka: Jaké činnosti si představíš pod pojmem Pěstitelství?

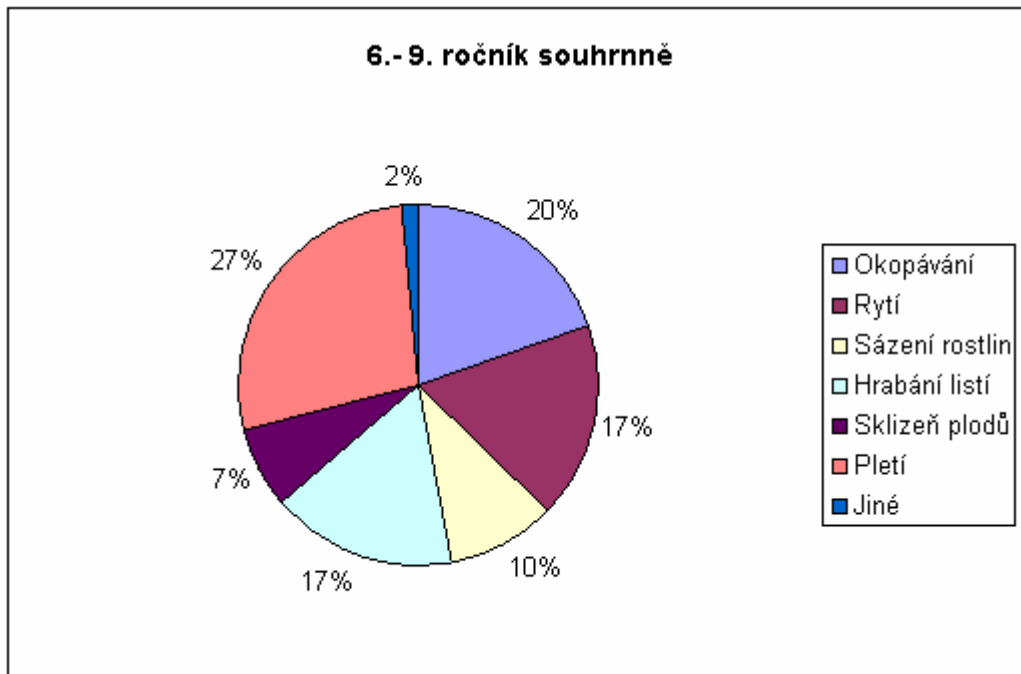
3. otázka: Využiješ znalosti z předmětu Pěstitelství doma (u babičky)?

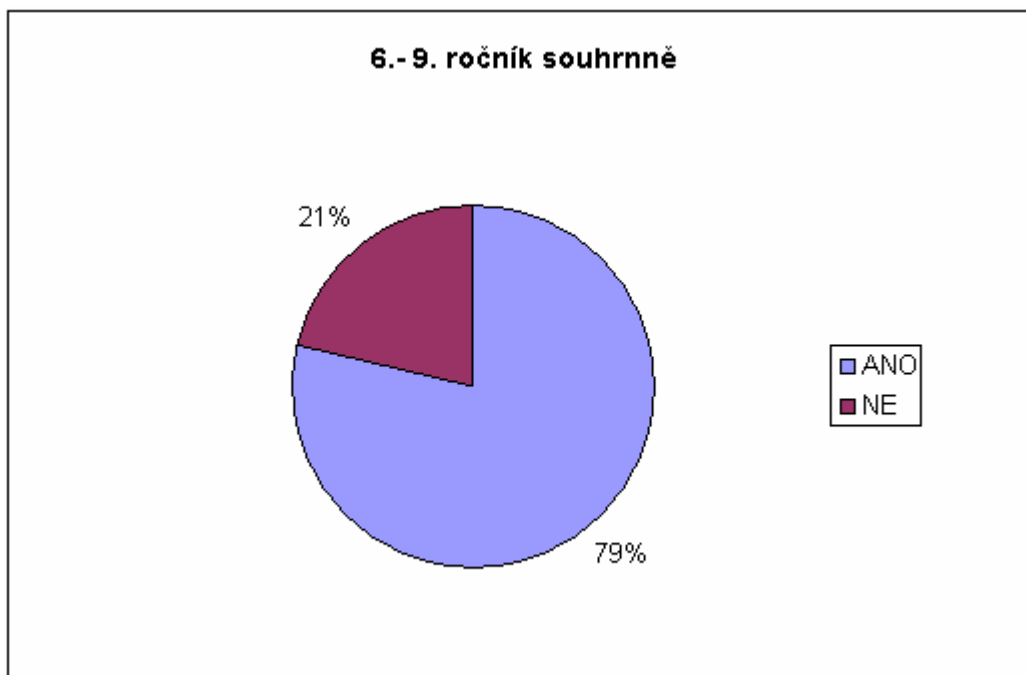
4. otázka: Jaká činnost tě v Pěstitelství nejvíce baví?

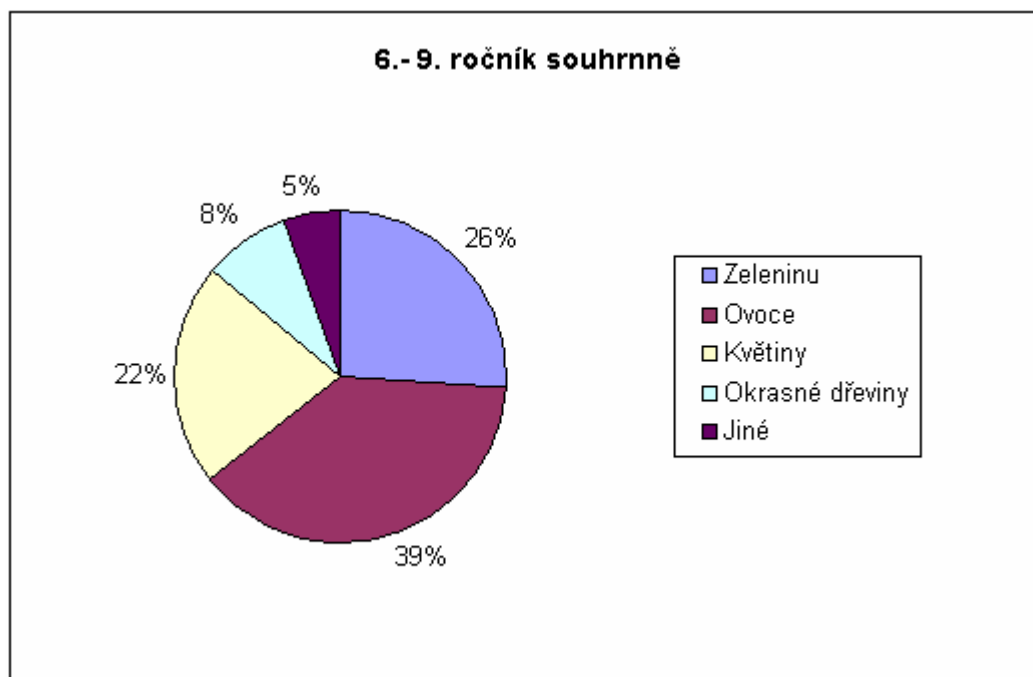
5. otázka: Jaká činnost tě v Pěstitelství nebaví?

6. otázka: Chtěl/a by ses v hodinách Pěstitelství starat o nějaké zvíře?

7. otázka: Kdybys mohl/a mít na školním pozemku část půdy pro sebe, co bys na něm pěstoval/a?

Příloha č. 8 Návrh na rekonstrukci školní zahrady na ZŠ Mohelnice, Mlýnská 1

B. Plán školní zahrady před a po rekonstrukci

Legenda

A - učebna v přírodě (povrch - trávnik)

- stromy**
- 1 svída krvavá
 - 2 modřín evropský
 - 3 borovice lesní
 - 4 jedle bělokorá
 - 5 smrk pichlavý
 - 6 borovice
 - 7 tis obecný
 - 8 břiza bělokorá
 - 9 břiza pýřitá
 - 17 javor babyka
 - 18 jasan ztepilý
 - 19 liska obecná
 - 20 jeřáb muk
 - 21 dub letní
 - 22 dub zimní
 - 23 ořešák - původní
 - 25 topol osika
 - 26 vrba jíva
 - 31 habr obecný
 - 32 jirovec maďal
 - 33 javor klen
 - 35 olše lepkavá
 - 36 jilm vaz
 - 40 javor mléč
 - 41 lípa malolistá
 - 42 lípa velkolistá

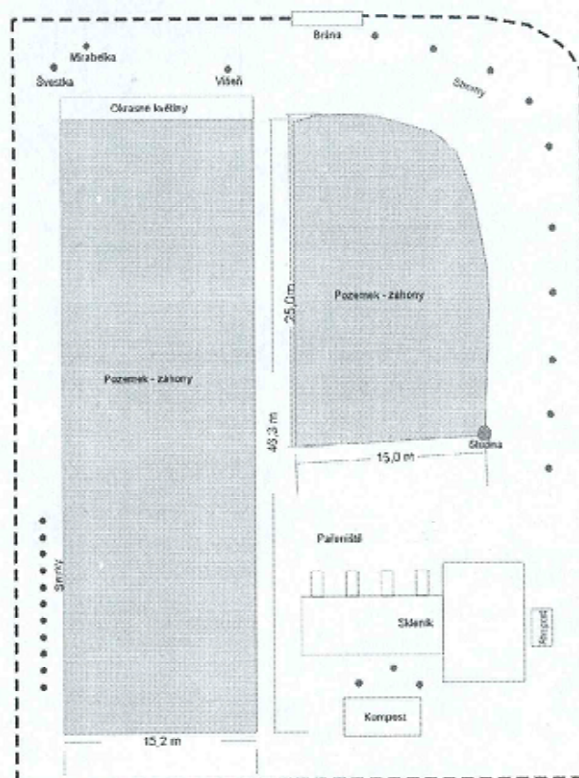
- keře**
- 10 slivoň trnka
 - 11 hloh
 - 12 růže šípková
 - 13 bez černý
 - 14 bez hroznatý
 - 15 lýkovec jedovatý
 - 16 svída dřín
 - 24 ptačí zob
 - 27 klokoč
 - 28 kalina obecná
 - 29 zimolez černý
 - 30 brslen
 - 34 rakytník řešetlákový
 - 37 krušina olšová
 - 38 stříemcha hroznovitá
 - 39 řešetlák počistivý

D - lavice, pracovní stoly pro žáky
(povrch - štěrk)

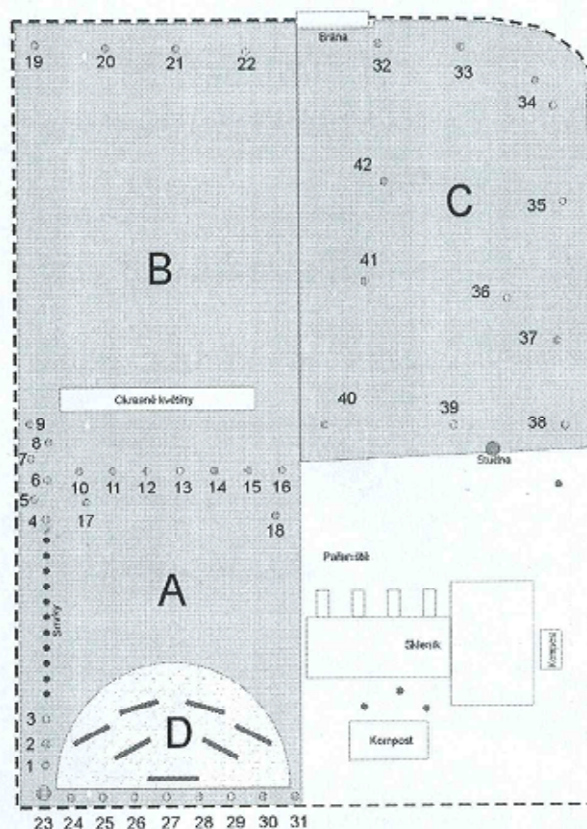
B - pozemek (záhony)

C - parčík
(povrch - trávnik)

Školní zahrada- původní stav

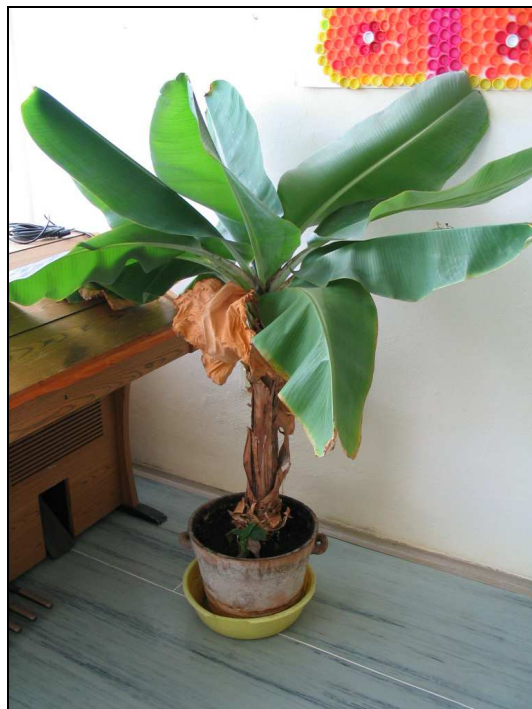
Školní zahrada-rekonstrukce

Příloha č. 9 Základní škola Hradišín

Školní pozemek

Banánovník (*Musa*)

Žáci při práci na školním pozemku

Příloha č. 10 Základní škola Libina

Školní pozemek

Nářaďovna

Příloha č. 11 Základní škola Bludov

Školní pozemek s bylinným koutkem

Altán

Příloha č. 12 Základní škola Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15

Ovce domácí (*Ovis orientalis*) [37]

Školní pozemek

Příloha č. 13 Základní škola Ruda nad Moravou

Akvárium s čichavci pruhovanými (*Trichogaster fasciata*)

Křeček zlatý (*Mesocricetus auratus*)

Příloha č. 14 Základní škola Štíty

Orlíček (*Aquilegia*)

Užovka červená (*Pantherophis guttatus*)

Příloha č. 15 Základní škola Mohelnice, Vodní 27

Žákovský projekt z pobytu na Sluňákově

Školní pozemek

Příloha č. 16 Základní škola Mohelnice, Mlýnská 1

Školní pozemek

Blahočet ztepilý (*Araucaria heterophylla*)

Příloha č. 17 Základní škola Zábřeh, Školská 406/11

Sazenice papriky roční (*Capsicum annuum*)

Příloha č. 18 Základní škola Šumperk, Šumavská 21

Výzdoba na chodbách

Interiér školy

Anotace

Jméno a příjmení:	Zuzana Filipová
Katedra:	biologie
Vedoucí práce:	Ing. Pavlína Škardová
Rok obhajoby:	2010

Název práce:	Současná situace výuky Pěstitelství na 2. stupni ZŠ
Název v angličtině:	Contemporary Situation of Gardening Education at Secondary Schools
Anotace práce:	Diplomová práce je zaměřena na posouzení současné situace výuky Pěstitelství na 2. stupni ZŠ. Pro vypracování diplomové práce bylo zvoleno 11 základních škol v Šumperku a okolí. Byly zjišťovány tyto skutečnosti: rozsah vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících, vybavení škol pro výuku předmětu, přehled pěstovaných rostlin a zástupci fauny.
Klíčová slova:	Vzdělávací program Základní škola Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání Pěstitelství Fauna Flóra
Anotace v angličtině:	This diploma thesis is focused on an assessment of current situation of gardening education at elementary schools. Thesis research took place at 11 elementary schools in Šumperk region. These facts were ascertained: a range of lessons in individual classes, schools facilities, flora and fauna overview.
Klíčová slova v angličtině:	Education Programme for Elementary Education Framework Education Programme for Elementary Education Gardening Fauna Flora

Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 Okres Šumperk</p> <p>Příloha č. 2 Polohy navštívených základních škol</p> <p>Příloha č. 3 Vzorová školní zahrada z konce 19. století</p> <p>Příloha č. 4 Otázky k řízenému rozhovoru s vyučujícím Pěstitelství</p> <p>Příloha č. 5 Dotazník pro žáky ZŠ, na kterých se Pěstitelství vyučuje</p> <p>Příloha č. 6 Dotazník pro žáky ZŠ, na kterých se Pěstitelství nevyučuje</p> <p>Příloha č. 7 Grafické vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky</p> <p>Příloha č. 8 Návrh na rekonstrukci školní zahrady na ZŠ Mohelnice, Mlýnská 1</p> <p>Příloha č. 9 Základní škola Hradišín</p> <p>Příloha č. 10 Základní škola Libina</p> <p>Příloha č. 11 Základní škola Bludov</p> <p>Příloha č. 12 Základní škola Zábřeh, Boženy Němcové 1503/15</p> <p>Příloha č. 13 Základní škola Ruda nad Moravou</p> <p>Příloha č. 14 Základní škola Štítý</p> <p>Příloha č. 15 Základní škola Mohelnice, Vodní 27</p> <p>Příloha č. 16 Základní škola Mohelnice, Mlýnská 1</p> <p>Příloha č. 17 Základní škola Zábřeh, Školská 406/11</p> <p>Příloha č. 18 Základní škola Šumperk, Šumavská 21</p>
Rozsah práce:	119 stran
Jazyk práce:	český